

การศึกษาต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
อ.ธัญบุรี จ. ปทุมธานี

นางสาวจิราพร ตันติหาชัย

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

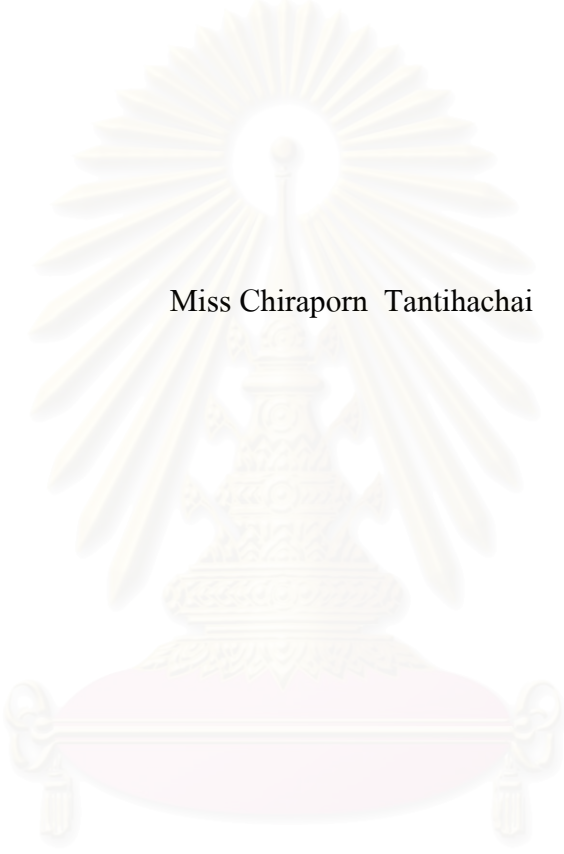
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

UNIT COST ANALYSIS OF DRUG OFFENDERS REHABILITATION IN WOMEN
CORRECTIONAL INSTITUTION FOR DRUG ADDICTS

Miss Chiraporn Tantiachai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Science Program in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาด้านทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัด
พิเศษหญิง อ.ธัญวีร์ จ.ปทุมธานี
โดย : นางสาวจิราพร ดันติหาชัย
สาขาวิชา : สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์นายแพทย์อรรถพล สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง

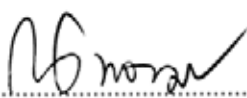
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงบุรณี กาญจนถวัลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์นายแพทย์อรรถพล สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง)

.....กรรมการ
(อาจารย์นายแพทย์ฉัตร พิศรัตน์เสถียร)

จิราพร ตันติหาชัย : การศึกษาด้านทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดใน
 ทักษสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี (UNIT COST ANALYSIS OF DRUG
 OFFENDERS REHABILITATION IN WOMEN CORRECTIONAL INSTITUTION FOR DRUG
 ADDICTS) อ.ที่ปรึกษา : อ.นพ.อรรถพล สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง, 103 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาด้านทุนต่อคนต่อปี,ต่อวันต้องโทษ และต่อรายกิจกรรม ในการบำบัดฟื้นฟู
 ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. ธัญบุรี จ.ปทุมธานี เป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง
 (Retrospective study) เก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลังในปีงบประมาณ 2549 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2548 ถึง 30
 กันยายน 2549 โดยใช้แบบฟอร์มเก็บข้อมูลต้นทุน และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel 2000 ในการ
 วิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ในปีงบประมาณ 2549 ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี มีผู้ต้องขัง
 จำนวน 1,667 คน กระทำผิดคดียาเสพติดทั้งหมด มีวันต้องขังตลอดทั้งปีรวม 461,063 วัน ทัณฑสถานบำบัด
 พิเศษหญิง มีต้นทุนรวมทั้งหมด 24,796,153 บาท ต่อปี ต้นทุนต่อหน่วยบริการมีดังนี้ ต้นทุนในการบำบัดรักษา
 ผู้ต้องขังคดียาเสพติดของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง เท่ากับ 14,874.72 บาท ต่อคน และ 53.78 บาท ต่อวัน
 ต้องโทษ ต้นทุนต่อรายกิจกรรม ได้แก่ โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร มีต้นทุนต่อหน่วยมาก
 ที่สุด เท่ากับ 656.36 บาท ต่อคน รองลงมาได้แก่ โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด เท่ากับ 645.63
 บาท ต่อคน โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเห็นที่ผ้าและปักเลื่อม เท่ากับ 482.02 บาท ต่อคน โครงการอบรมวิชาชีพ
 การทำเปเปอร์มาเช่ เท่ากับ 476.40 บาท ต่อคน โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5 เท่ากับ
 346.64 บาท ต่อคน โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ เท่ากับ 287.26 บาท ต่อคน โครงการพัฒนาความรู้
 ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6 เท่ากับ 274.98 บาท ต่อคน โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เท่ากับ 256.44
 บาท ต่อคน โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด เท่ากับ 88.53 บาท ต่อคน โครงการชุมชนบำบัด
 สัจจรูปแบบผสมผสาน เท่ากับ 18.14 บาท ต่อคน และโครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีมีต้นทุนต่อหน่วยน้อย
 ที่สุด เท่ากับ 13.52 บาท ต่อคน

การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึง ต้นทุนต่อหน่วย และต้นทุนต่อรายกิจกรรมในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง
 คดียาเสพติด ณ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผน ดำเนินการ
 บริหารจัดการทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัดในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้น
 ในการจัดสรรงบประมาณแก่หน่วยงานต่อไป

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
 สาขาวิชา สุขภาพจิต
 ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

487 49130 30 : MAJOR OF MENTAL HEALTH

KEY WORD : COST OF DRUG OFFENDERS REHABILITATION / WOMEN

CORRECTIONAL INSTITUTION FOR DRUG ADDICTS.

CHIRAPORN TANTIHACHAI : UNIT COST ANALYSIS OF DRUG OFFENDERS

REHABILITATION IN WOMEN CORRECTIONAL INSTITUTION FOR DRUG

ADDICTS.THESIS ADVISOR : ATAPOL SUGHONDHABIROM,M.D.,

103 pp.

The purpose of this retrospective descriptive study was to explore unit cost of drug offenders rehabilitation and unit cost of projects in women correctional institution for drug addicts. Data were collected on October 1,2005 – September 30, 2006. The instruments for collecting data were cost collecting forms. The data were analyzed by using Microsoft excel 2000.

The study results showed that there were 1,667 drug offenders in Women Correctional Institution for Drug Addicts. Total length of stay in prison was 461,063 days. Full cost was 24,796,153 bath per year. Unit cost were 14,874.72 bath per inmate or 53.78 bath per day. Unit cost of activities such as Cookery training was 656.36 bath per inmate, Chorus project for drug offenders was 645.53 bath per inmate, Cloth painting activity was 482.02 bath per inmate, Papermache training was 476.40 bath per inmate, English training program 5th was 346.64 bath per inmate, Exercise activity was 287.26 bath per inmate, English training program 6th was 274.98 bath per inmate, Re – entry program was 256.44 bath per inmate, Family relation activity was 88.53 bath per inmate, Community therapeutic program was 18.14 bath per inmate and meditation practice project was 13.52 bath per inmate.

The findings will be primary information to set the policies and administer organization in order to use the limited resource for the most benefit. In addition, its results are useful inputs for more appropriate decision making about budget planning.

Department of Psychiatry

Field of study Mental Health

Academic year 2006

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับการประสาทวิชาความรู้จาก คณาจารย์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ สาขาสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก อาจารย์นายแพทย์ อรรถพล สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิง บุรณี กาญจนถวัลย์ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์นายแพทย์ฉัตร พิทยรัตน์เสถียร กรรมการ ที่ท่านได้สละ เวลาให้การศึกษา แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ ตลอดเวลาที่ได้ทำการศึกษาวิจัย จึง ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นางสิริพร ชูติกุล ผู้อำนวยการทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ที่อนุญาตให้ เก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คุณนที ศิริพันธ์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารงานทั่วไปทัณฑสถาน บำบัดพิเศษหญิง ที่ได้สละเวลาอันมีค่า ประสานงานในการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุก ท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณกฤตยกร แสงขาว และคุณพรรณนิภา สังข์ทอง ที่ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ภาคสนาม และแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้โอกาสในการศึกษา รวมทั้งญาติพี่น้องและเพื่อน นิสิตปริญญาโท สาขาสุขภาพจิต รุ่นที่ 6 (ในและนอกเวลา) ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะ แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไว้ ณ โอกาสนี้ ที่มีส่วนให้กำลังใจและช่วยเหลือในการทำ วิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ตลอดจนความช่วยเหลืออำนาจความสะดวก จากเจ้าหน้าที่ของภาควิชาจิต เวชศาสตร์ ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี และประการสุดท้ายขอขอบคุณพระเจ้า...

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามของการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.8 กรอบแนวคิด.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน.....	9
2.2 แนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนโรงพยาบาล.....	14
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด.....	19
2.4 แนวคิดการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดของกรมราชทัณฑ์.....	25
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้นทุนในประเทศไทย.....	41
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้นทุนในต่างประเทศ.....	45
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด.....	48
2.7 ประวัติทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี.....	50

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
3.1	รูปแบบการวิจัย.....51
3.2	ประชากรและตัวอย่าง.....51
3.3	ระยะเวลาดำเนินการวิจัย.....51
3.4	การสังเกตและการวัด.....51
3.5	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....51
3.6	การรวบรวมข้อมูล.....52
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูล.....55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4.1	ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป.....57
4.2	ส่วนที่ 2 รายละเอียดต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง.....58
4.3	ส่วนที่ 3 ผลสรุปต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง.....71
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
5.1	ผลการวิจัย.....72
5.2	อภิปรายผลการวิจัย..... 73
5.3	ปัญหาอุปสรรคในการวิจัย.....77
5.4	ข้อเสนอแนะ77
5.5	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....78
	รายการอ้างอิง.....79
	ภาคผนวก
	ภาคผนวก ก รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน.....83
	ภาคผนวก ข แบบเก็บข้อมูล.....93
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....103

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1.1 สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกลักษณะความผิด.....	2
ตารางที่ 1.2 สถิตินักโทษเด็ดขาด พ.ร.บ. ยาเสพติด แยกตามประเภทตัวยา.....	3
ตารางที่ 3.1 แสดงแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล.....	5
ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไป.....	57
ตารางที่ 4.2 แสดงต้นทุนค่าแรง.....	58
ตารางที่ 4.3 แสดงต้นทุนค่าวัสดุ.....	59
ตารางที่ 4.4 แสดงต้นทุนค่าลงทุน.....	59
ตารางที่ 4.5 แสดงต้นทุนทางตรงและองค์ประกอบของต้นทุน.....	60
ตารางที่ 4.6 แสดงต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน.....	60
ตารางที่ 4.7 แสดงต้นทุนค่าบริการผันแปร.....	61
ตารางที่ 4.8 แสดงองค์ประกอบของต้นทุนรวม.....	62
ตารางที่ 4.9 แสดงต้นทุนต่อคน ต่อวันต้องโทษ.....	62
ตารางที่ 4.10 แสดงต้นทุนค่าแรงรายกิจกรรม.....	63
ตารางที่ 4.11 แสดงต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคารรายกิจกรรม.....	64
ตารางที่ 4.12 แสดงต้นทุนค่าครุภัณฑ์รายกิจกรรม.....	65
ตารางที่ 4.13 แสดงต้นทุนค่าสาธารณูปโภครายกิจกรรม.....	66
ตารางที่ 4.14 แสดงองค์ประกอบค่าบริการพื้นฐานของกิจกรรมต่างๆ.....	67
ตารางที่ 4.15 แสดงต้นทุนรวมรายกิจกรรม.....	68
ตารางที่ 4.16 แสดงต้นทุนรวมรายกิจกรรม และต่อหน่วย.....	69
ตารางที่ 4.17 แสดงผลสรุปต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง.....	71
ตารางที่ 4.18 แสดงผลสรุปต้นทุนต่อหน่วยรายกิจกรรม.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่เรื้อรังและมีการแพร่ระบาดอย่างกว้างขวาง เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และทำให้การพัฒนาทางเศรษฐกิจด้อยประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากทรัพยากรบุคคลของชาติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยกำหนดให้นโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญ มีการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ "พลังแผ่นดิน" โดยใช้หลัก การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด

การบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดเป็นการแก้ไขสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้เลิกจากการเสพซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมต่อ ยาเสพติดช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถหลีกเลี่ยงการกลับมาเสพซ้ำได้ มีภูมิคุ้มกันเพียงพอที่จะกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดแบ่งระบบการรักษาดังต่อไปนี้ 3 ระบบ คือ

1. ระบบสมัครใจ (Voluntary System) เป็นระบบที่ผู้ติดยาเสพติดสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยตนเองตามสถานพยาบาลต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน

2. ระบบต้องโทษ (Correctional System) เป็นระบบที่ผู้ติดยาเสพติดกระทำความผิดและถูกจำคุก ต้องเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย เช่น ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

3. ระบบบังคับ (Compulsory System) เป็นการใช้กฎหมายบังคับตามพระราชบัญญัติ ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 โดยการตรวจพิสูจน์หาสารเสพติด หากตรวจพบว่ามีสารเสพติดในร่างกาย ผู้เสพติดยาจะต้องเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด ในสถานพยาบาลที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว เป็นระยะเวลา 6 เดือน หรืออาจจะขยาย หรือลดระยะเวลาการบำบัดรักษาได้ แต่รวมแล้วไม่เกิน 3 ปี

กรมราชทัณฑ์ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในระบบต้องโทษมีพันธกิจในการควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีอาชีพ และบำบัด ฟื้นฟู แก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามแผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2548 – 2551 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 รวมพลังแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืนมีความเชื่อมโยงกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน คือ การป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพล โดยใช้มาตรการทางสังคมและกระบวนการมี

ส่วนร่วมของชุมชนควบคู่ไปกับมาตรการทางสังคม และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมายและบำบัดฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติดอย่างยั่งยืน จะเห็นได้ว่าประเด็นยุทธศาสตร์หลักของกรมราชทัณฑ์ได้ให้ความสำคัญในการบำบัดฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด เมื่อพิจารณาจากสถิติผู้ต้องขังทั่วประเทศ ซึ่งสำรวจ ณ วันที่ 30 กันยายน 2549 ปรากฏว่า มีผู้ต้องขังทั่วประเทศ จำนวน 151,586 คน เป็นนักโทษเด็ดขาด (คดีถึงที่สุดแล้ว) จำนวน 108,610 คน คิดเป็น ร้อยละ 71.65 ในจำนวนนี้เป็นนักโทษเด็ดขาดในคดียาเสพติด จำนวน 64,782 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.65 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1.1 และ 1.2

ตารางที่ 1.1

สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกลักษณะความผิด

ลักษณะความผิด	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
พ.ร.บ.ยาเสพติด/สารระเหย	50,399	14,383	64,782	59.65
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	19,165	1,822	20,987	19.32
ความผิดต่อชีวิต	9,205	283	9,488	8.74
ความผิดต่อร่างกาย	3,138	88	3,226	2.97
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	5,047	96	5,143	4.74
กษัตริย์ต่อประชาชน	241	9	250	0.23
อื่นๆ(รวมหลายประเภท เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้/การพนัน/อาวุธปืน/ บุกรุก ฯลฯ)	4,265	469	4,734	4.36
รวม	91,460	17,150	108,610	100

ที่มา : ศูนย์ทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ตารางที่ 1.2

สถิตินักโทษเด็ดขาด พ.ร.บ.ยาเสพติด ฯ แยกตามประเภทด้วยยา

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
เฮโรอีน	4,854	660	5,514	8.51
กัญชา	837	107	944	1.46
ฝิ่น	216	68	284	0.44
แอมเฟตามีน	44,147	13,462	57,609	88.93
สารระเหย	101	15	116	0.18
มอร์ฟีน	1	-	1	0.00
โคเคน/โคเคอิน	43	16	59	0.09
อื่นๆ (สารเคมีที่ใช้ผลิตยาเสพติด)	200	55	255	0.39
รวม	50,399	14,383	64,782	100

ที่มา : ศูนย์ทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

จากการที่มีผู้ต้องขังในคดียาเสพติด จำนวนมากกว่าคดีอื่นๆ ทำให้กรมราชทัณฑ์ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการควบคุมผู้ต้องขัง รวมถึงการบำบัด ฟื้นฟู แก้ไขพฤติกรรมเสีย ดังจะเห็นได้จากงบประมาณตามยุทธศาสตร์ของกรมราชทัณฑ์ที่ต้องใช้ในการแก้ไขปัญหาเสพติด ปี 2548-2551 เป็นจำนวนเงิน 29,210,020 (ยี่สิบเก้าล้านสองแสนหนึ่งหมื่นยี่สิบบาทถ้วน) ในการจัดสรรงบประมาณ ถ้าไม่มีข้อเท็จจริงด้านต้นทุนในการบำบัด ฟื้นฟู ผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่แท้จริง เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ก็จะทำให้เกิดปัญหาในการใช้งบประมาณ ไปโดยไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด แก่หน่วยงาน ซึ่งที่ผ่านมา ยังไม่มีการศึกษาวิจัยด้านต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ทำให้การพิจารณา จัดสรรงบประมาณในด้านการบำบัดฟื้นฟูจึงเป็นลักษณะของการประมาณการซึ่งมิใช่การจัดสรรโดยพิจารณาจากต้นทุนของการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ที่แท้จริง ทำให้เราไม่สามารถทราบได้ว่างบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ได้รับเพียงพอ และเหมาะสมกับการบำบัดฟื้นฟูหรือไม่ ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อหาต้นทุนในการบำบัด ฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อประโยชน์ต่อการเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย การจัดสรรและการบริหารจัดการงบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำถามการวิจัย

1. การบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง มีต้นทุนต่อคนเท่าไร
2. การบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงมีต้นทุนต่อวันต้องโทษเท่าไร
3. การบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงมีต้นทุนต่อรายกิจกรรมเท่าไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาต้นทุนต่อคน ในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
2. เพื่อหาต้นทุนต่อวันต้องโทษ ในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
3. เพื่อหาต้นทุนต่อรายกิจกรรม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาหาต้นทุนต่อหน่วย สำหรับการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัญบุรี จ.ปทุมธานี ที่ถูกจำคุกระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2548 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2549 ในทัศนะของผู้ให้บริการ (Provider viewpoint) ใช้การประเมินต้นทุนทางบัญชี (Accounting cost) ไม่ได้คำนึงถึงผลตอบแทนที่สังคมต้องสูญเสียไป หรือต้นทุนที่สัมผัสไม่ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง รัชบุรี จ. ปทุมธานี โดยทำการศึกษาย้อนหลังตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 - 30 กันยายน 2549
2. การศึกษาในที่นี้เป็นการศึกษาด้านทุนในทัศนะของผู้ให้บริการ (Provider view point) หมายถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งประกอบด้วย ค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนเป็นต้น
3. การบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด หมายถึง การดำเนินงานเพื่อแก้ไขสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้เลิกจากการเสพ และสามารถกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ โดยในการศึกษาวิจัยนี้จะศึกษาการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ในระบบต้องโทษ (Correctional System) ซึ่งเป็นผู้ติดยาเสพติดที่กระทำผิดและถูกคุมขัง จะต้องเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย คือ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ต้นทุน หมายถึง มูลค่าที่วัดได้เป็นจำนวนเงินของสินทรัพย์ หรือความเสียหายที่เกิดจากการได้ลงทุนไปเพื่อให้ได้สินค้า สินทรัพย์ หรือบริการต่างๆ ซึ่งกิจการคาดว่าจะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ภายหลัง

ต้นทุนทางตรง (Total direct cost) หมายถึง ต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุน

ต้นทุนค่าแรง (Labor cost) หมายถึง รายจ่ายให้เจ้าหน้าที่เป็นค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน ทั้งเงินเดือน ค่าล่วงเวลา ค่าเลี้ยงชีพ ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติราชการอื่นๆ รวมทั้งสวัสดิการต่างๆ ที่จ่ายในรูปแบบตัวเงิน เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น

ต้นทุนค่าวัสดุ (Material cost) หมายถึง ค่าวัสดุสิ้นเปลืองแต่ละประเภท ที่แต่ละหน่วย ต้นทุนเบิกจ่ายในช่วงเวลาที่ศึกษา รวมทั้งค่าบำรุงรักษา ค่าซ่อมแซม ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด และค่าสาธารณูปโภค

ต้นทุนค่าลงทุน (Capital cost) หมายถึง ต้นทุนค่าเสื่อมราคาประจำปี ของครุภัณฑ์ อาคาร สิ่งก่อสร้าง

- ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคาร ใช้วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีทางเศรษฐศาสตร์ (Annual Economic Cost) ได้จากการนำมูลค่าทดแทน (Replacement Value) ของอาคารในการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยปรับจากราคาซื้อ ณ เวลานั้น บวก 10 % ได้เป็นมูลค่าทดแทนของราคาปัจจุบัน (Current Value) และคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยนำมูลค่าทดแทนไปหารด้วย Annualization factor ซึ่งกำหนดอัตราลด 4 % ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปี 1 ปี ในปี 2549 และกำหนดอายุอาคาร 20 ปี

- ต้นทุนค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์ ใช้วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีทางเศรษฐศาสตร์ (Annual Economic Cost) ได้จากการนำมูลค่าทดแทน (Replacement Value) ของอาคารในการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยปรับจากราคาซื้อ ณ เวลานั้น บวก 10 % ได้เป็นมูลค่าทดแทนของราคาปัจจุบัน (Current Value) และคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยนำมูลค่าทดแทนไปหารด้วย Annualization factor ซึ่งกำหนดอัตราลด 4 % ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปี 1 ปี ในปี 2549 และกำหนดอายุครุภัณฑ์ 10 ปี

ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง ต้นทุนทั่วไปที่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นของกิจกรรมใดหรือ โครงการใดโดยตรง เป็นค่าบริหารจัดการที่ใช้ในการดูแลผู้ต้องขัง ในการศึกษาที่ไม่มีต้นทุนทางอ้อม เนื่องจากศึกษาเฉพาะต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ซึ่งเป็นผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมทั้งหมด ทั้งนี้ไม่รวมต้นทุนระดับกรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานอื่นๆ

ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine service cost) หมายถึง ผลรวมของต้นทุนทางตรง และต้นทุนทางอ้อม

ต้นทุนค่าบริการผันแปร (Variable service cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม หรือโครงการต่างๆ เพื่อผู้ต้องขัง

ต้นทุนทั้งหมด (Full cost) หมายถึง ผลรวมของต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน + ต้นทุนค่าบริการผันแปร

ต้นทุนต่อหน่วย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการนำค่าใช้จ่ายทั้งหมดมาหารด้วยจำนวนครั้งของกิจกรรม หรือจำนวนผลผลิตที่ได้หรือคาดว่าจะได้

การคำนวณต้นทุนรายกิจกรรม ประกอบด้วย ค่าแรง ค่าเสื่อมราคาอาคาร ค่าสาธารณูปโภค ค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์ โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

- ต้นทุนค่าแรงรายกิจกรรม

$$= \frac{\text{ค่าแรงเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในปีงบประมาณ 2549} \times \text{จำนวนชั่วโมงที่จัดกิจกรรม}}{\text{จำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติงานทั้งหมดในปีงบประมาณ 2549}}$$

- ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคารรายกิจกรรม

$$= \frac{\text{ค่าเสื่อมราคาอาคารที่จัดกิจกรรม} \times \text{จำนวนชั่วโมงที่จัดกิจกรรม}}{\text{จำนวนชั่วโมงที่ใช้งานอาคารนี้ทั้งหมดในปีงบประมาณ 2549}}$$

- ต้นทุนค่าสาธารณูปโภครายกิจกรรม

$$= \frac{(\text{ค่าสาธารณูปโภคทั้งหมดหน่วยงาน} \times \text{พื้นที่จัดกิจกรรม}) \times \text{สัดส่วนเวลาที่จัดกิจกรรม}}{\text{พื้นที่ทั้งหมดของหน่วยงาน}}$$

- ต้นทุนค่าครุภัณฑ์รายกิจกรรม

$$= \frac{(\text{ค่าครุภัณฑ์ทั้งหมด} \times \text{จำนวนผู้ต้องขังที่ร่วมกิจกรรม}) \times \text{สัดส่วนเวลาที่จัดกิจกรรม}}{\text{จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ในปีงบประมาณ 2549}}$$

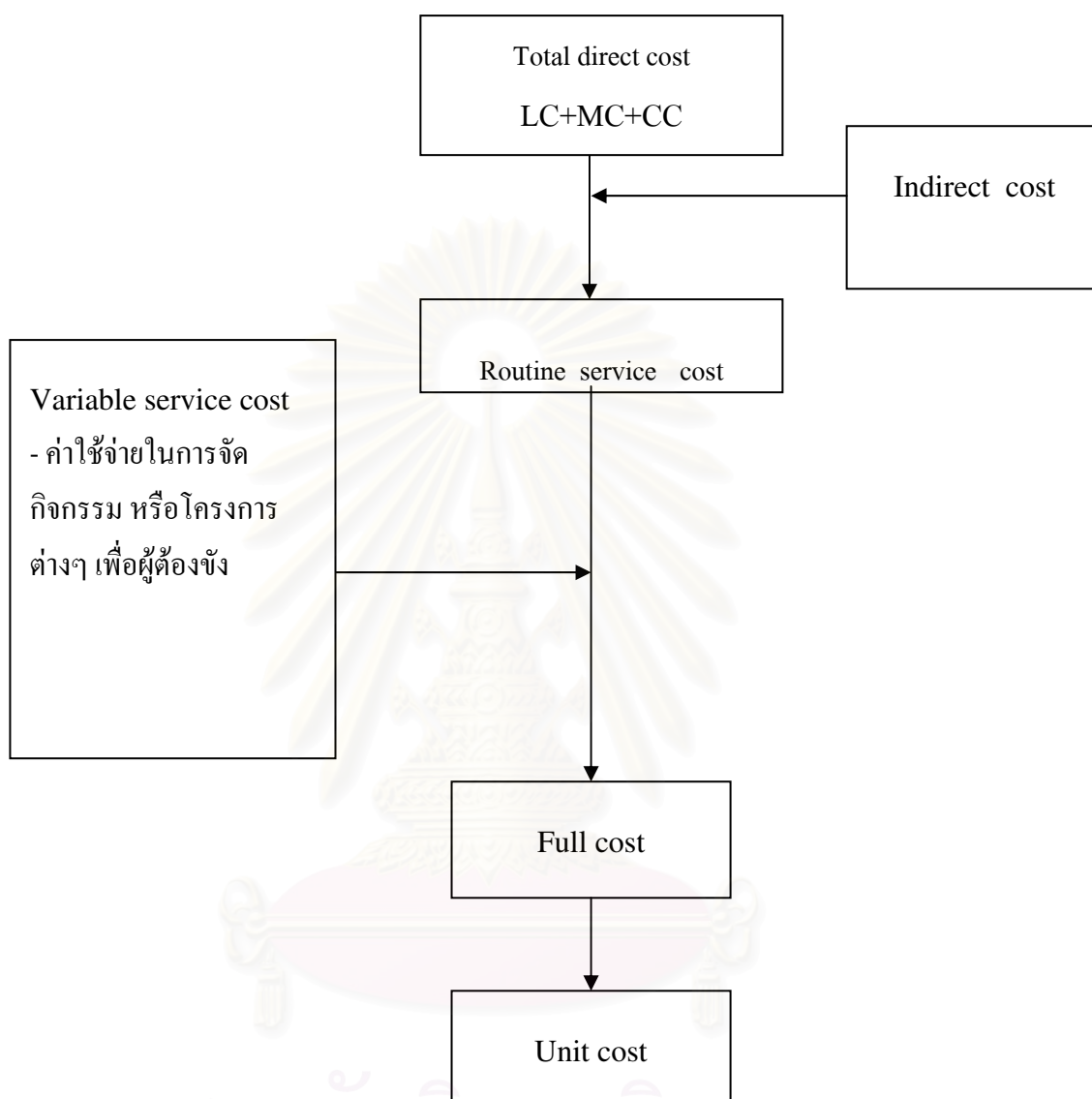
ผู้ต้องขังในคดีอาญา หมายถึง นักโทษเด็ดขาดที่ถูกตัดสินตามพระราชบัญญัติอาญา
แยกตามประเภทคดี คือ เสพ ครอบครัว เสพและครอบครัว จำหน่าย ครอบครัวเพื่อจำหน่าย
ทัศนสถานบำบัดพิเศษ หมายถึง สถานที่ควบคุมผู้ต้องขังเด็ดขาด คดีอาญา เพื่อให้โทษมีทั้ง
ผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมในการเสพ และจำหน่าย ซึ่งแยกขังไว้ต่างหากจากกัน เพื่อให้การบำบัดรักษา
ผู้ต้องขังเหล่านี้โดยถือว่าผู้ต้องขังเหล่านี้เป็นผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษามากกว่าการ
ลงโทษในฐานะที่เป็นอาชญากร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารของกรมราชทัณฑ์ ที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ในการวิเคราะห์ วางแผนกำหนดนโยบาย การจัดสรรและการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน
2. ผู้ปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ ได้มีความตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อย่างประหยัด การบริหารจัดการงบประมาณในโครงการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพสูงสุด เป็นต้น
3. เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาดำเนินการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง และการศึกษาประสิทธิภาพของการบำบัดฟื้นฟูต่อไป
4. เป็นแนวทางในการวิจัยด้านต้นทุนการดูแลผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ในเชิงลึกต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

LC = Labour Cost (ต้นทุนค่าแรง)

MC = Material Cost (ต้นทุนค่าวัสดุ)

CC = Capital Cost (ต้นทุนค่าลงทุน)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้ได้มีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเป็นหมวดหมู่ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน
2. แนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนโรงพยาบาล
3. แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของกรมราชทัณฑ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านต้นทุนในประเทศและต่างประเทศ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดผู้ติดยาเสพติด
7. ประวัติทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัชฎาบุรี จ. ปทุมธานี

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าที่วัดได้เป็นจำนวนเงินของสินทรัพย์หรือความเสียหายที่เกิดจากการได้ลงทุนไปเพื่อให้ได้สินค้า สินทรัพย์ หรือบริการต่างๆ ซึ่งกิจการคาดว่าจะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ภายหลัง⁽¹⁾ หรือ ต้นทุน คือ ค่าตอบแทนหรือค่าชดเชยต่างๆ แก่เจ้าของปัจจัยการผลิตในการใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและบริการ⁽²⁾ หรือ ต้นทุน คือ มูลค่าแลกเปลี่ยนที่ต้องชำระด้วยจำนวนเงินหรือด้วยความเสียหาย ที่บริษัทลงทุนไปเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ซึ่งความเสียหายในที่นี้ หมายถึง เงินสด หรือสินทรัพย์อื่นๆที่ต้องเสียไปทั้งในปัจจุบันหรือในอนาคต⁽³⁾

ต้นทุนในทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ไปทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน รวมทั้งผลพวงทางด้านลบ (Negative consequence) ซึ่งไม่ได้เป็นค่าใช้จ่ายและมองไม่เห็นแต่จะมีการกำหนดค่าประเมินขึ้นและนับรวมเข้าเป็นต้นทุนด้วย⁽⁴⁾

ต้นทุนต่อหน่วย (Unit cost) คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการนำค่าใช้จ่ายทั้งหมดมาหารด้วยจำนวนครั้งของกิจกรรม หรือจำนวนผลผลิตที่ได้หรือคาดว่าจะได้⁽⁵⁾

การจำแนกประเภทต้นทุน

ต้นทุนจะแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่นำไปใช้ (Different Cost for Different Purposes)⁽¹⁾ เมื่อกล่าวถึงต้นทุนจำเป็นต้องทราบวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่ต่างกันต้นทุนก็ย่อมต่างไป วัตถุประสงค์ของการใช้จะกำหนดลักษณะของต้นทุน ด้วยเหตุนี้ นักบัญชีจึงได้มีการจำแนกประเภทต้นทุนตามลักษณะ และวัตถุประสงค์ของการใช้ไว้ ดังนี้

1. การจำแนกต้นทุนตามระยะเวลา

การจำแนกต้นทุนตามระยะเวลาเป็นการพิจารณาต้นทุนในการสรรหาสินทรัพย์และบริการที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาดำเนินงานของธุรกิจ แบ่งเป็น 3 ประเภท

1.1 ต้นทุนที่เกิดขึ้นในอดีต (History Cost) หรือต้นทุนจริง (Actual Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้น ณ ขณะที่ซื้อหรือได้มาซึ่งสินทรัพย์และหรือบริการต่างๆ เป็นต้นทุนที่กิจการได้จ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นซึ่งมีลักษณะเทียบเท่าเงินสด ตามหลักบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAPP) จะใช้ต้นทุนนี้ในการบันทึกรายการทางบัญชี

1.2 ต้นทุนทดแทนหรือต้นทุนเปลี่ยนแทน (Replacement Cost) หมายถึง ต้นทุนหรือราคาปัจจุบันที่คาดว่าจะต้องจ่ายไปเพื่อหาสินทรัพย์มาเปลี่ยนหรือทดแทนสินทรัพย์เดิม โดยสินทรัพย์ที่จัดหามาจะมีความลักษณะและสภาพเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสินทรัพย์ที่มีอยู่เดิม

1.3 ต้นทุนในอนาคต (Future Cost) หมายถึง ต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อผู้บริหารต้องตัดสินใจเลือกโครงการใดโครงการหนึ่ง หรือทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งในอนาคตก็ต้องประมาณ ต้นทุนขึ้นมาล่วงหน้า

2. การจำแนกต้นทุนตามลักษณะการดำเนินงาน

การพิจารณาต้นทุนประเภทนี้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนการผลิต (Manufacturing Cost) และต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต (Nonmanufacturing Cost)

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนการผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นเพื่อแปรสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้า

ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต หมายถึง ต้นทุนอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า การจำแนกต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิตจะพิจารณาตามหน้าที่ (Function) หรือลักษณะการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ดังนี้

- ต้นทุนในการจัดซื้อหรือจัดหาสินค้า (Merchandise Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินค้ามาขายต่อ

- ต้นทุนทางการตลาด (Marketing Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นตั้งแต่การแนะนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาด การส่งเสริมการขายโดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ จนสามารถขายได้และจัดส่งถึงมือลูกค้าในที่สุด

- ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative Cost or Expence) หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการบริหารโดยรวม เช่น เงินเดือนฝ่ายบริหาร ค่าใช้จ่ายแผนกบัญชี ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคส่วนกลาง ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์สำนักงาน

- ต้นทุนทางการเงิน (Financing Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการที่กิจการต้องจัดหาเงินทุนมาดำเนินงาน ดังนั้นต้นทุนทางการเงินจึงประกอบด้วย ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมธนาคาร และค่าใช้จ่ายการเงินอื่นๆ

- ต้นทุนในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Research and Development Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นเพื่อวิจัยหาสินค้าใหม่หรือพัฒนาสินค้าที่มีอยู่เดิมให้มีรูปแบบทันสมัย และมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของตลาด

3. การจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์

ต้นทุนผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าใช้จ่ายการผลิต มีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุดิบ (Materials) คือ วัตถุดิบที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นสำเร็จรูป ต้นทุนวัตถุดิบแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 วัตถุดิบทางตรง (Direct Material) หมายถึง วัตถุดิบที่นำไปใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการโดยตรง

1.2 วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Material) หมายถึง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้น แต่ใช้เป็นจำนวนน้อย เป็นการยากที่จะทราบได้ว่าวัตถุดิบเหล่านี้ใช้ในการผลิตสินค้าหนึ่งหน่วยเท่ากับเท่าใด

2. ค่าแรง (Labor) คือ จำนวนเงินที่กิจการจ่ายเป็นค่าตอบแทนแรงงานในการผลิตสินค้าหรือบริการ การจ่ายค่าแรงอาจอยู่ในรูปของเงินเดือน ค่าล่วงเวลา โบนัส และเงินรางวัลต่างๆ เป็นต้น ค่าแรงสามารถแยกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 ค่าแรงทางตรง (Direct Labor) คือ ค่าแรงที่ต้องเกิดขึ้นเพื่อเปลี่ยนสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือเป็นค่าแรงที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้านั้นๆ โดยตรง และสามารถคำนวณต้นทุน ค่าแรงที่ใช้ในการผลิตสินค้าแต่ละหน่วยได้ง่าย

2.2 ค่าแรงทางอ้อม (Indirect Labor) คือ ค่าแรงที่ไม่ได้ใช้หรือไม่ได้เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรง

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต หรือ โสหุ้ยการผลิต หรือ ค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory Overhead หรือ Manufacturing Overhead หรือ Indirect Manufacturing Costs) หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้า หรือ บริการซึ่งนอกเหนือจากการผลิตวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงทางตรง รายการผลิตที่รวมไว้ในค่าใช้จ่ายการผลิต ได้แก่

- 3.1 วัตถุดิบทางอ้อม วัสดุโรงงาน น้ำมันหล่อลื่น ฯลฯ
- 3.2 ค่าแรงทางอ้อม และหรือเงินเดือนผู้จัดการโรงงาน พนักงานจัดซื้อ
- 3.3 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้สาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์
- 3.4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ เช่น ค่าเช่า ค่าเบี้ยประกันภัย ภาษี ทรัพย์สิน
- 3.5 ต้นทุนค่าเครื่องมือเครื่องใช้เล็กๆ น้อยๆ ที่ใช้ในโรงงาน
- 3.6 ค่าเสื่อมราคาโรงงาน ของอาคาร เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ ในโรงงาน
- 3.7 ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาสินทรัพย์ในโรงงาน
- 3.8 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ในโรงงาน

4. การจำแนกต้นทุนตามปริมาณกิจกรรม

การจำแนกต้นทุนตามปริมาณกิจกรรม คือ การวิเคราะห์พฤติกรรมต้นทุน (Cost Behavior Analysis) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณกิจกรรม สามารถจำแนกได้ 4 ประเภทดังต่อไปนี้

4.1 ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง จำนวนที่มีจำนวนรวมเปลี่ยนแปลงขึ้นลงเป็นอัตราส่วนโดยตรงกับปริมาณกิจกรรม จึงมีผลให้

- ก. ต้นทุนผันแปรต่อหน่วยคงที่ไม่ว่าปริมาณกิจกรรมจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง
- ข. ติดตามได้โดยง่ายว่าเป็นต้นทุนของแผนกใด
- ค. สามารถคำนวณต้นทุนเข้าในหน่วยคิดต้นทุน (Cost Object) ได้โดยง่าย

ตัวอย่างต้นทุนผันแปร ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงทางตรง วัสดุสิ้นเปลือง ค่ากำลังไฟ และค่าใช้จ่ายในการตรวจรับวัตถุดิบ ฯลฯ

4.2 ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) คือ ต้นทุนซึ่งมีจำนวนรวมไม่เปลี่ยนแปลงภายในช่วงที่พิจารณา (Relevant Range) แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในปริมาณกิจกรรมไปในทางเพิ่มขึ้น หรือลดลงก็ตาม ในกรณีที่ระดับกิจกรรมเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเหนือช่วงเดิม ต้นทุนประเภทนี้จะเพิ่มขึ้นและคงที่อยู่ ณ ระดับกิจกรรมอันใหม่

4.3 ต้นทุนกึ่งผันแปร (Semivariable Cost) คือ ต้นทุนที่มีลักษณะผสมทั้งที่เป็น ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร กล่าวคือ จำนวนรวมของต้นทุนจะเปลี่ยนแปลงตามปริมาณกิจกรรม แต่ไม่ได้แปรไปในอัตราส่วนโดยตรงกับปริมาณกิจกรรม

4.4 ต้นทุนกึ่งคงที่ (Semifixed Cost) หรือต้นทุนตามขั้นกิจกรรม (Step Cost) หมายถึง ต้นทุนซึ่งคงที่ในช่วงกิจกรรมหนึ่งๆ เมื่อช่วงกิจกรรมเปลี่ยนแปลงไปอีกระดับหนึ่ง ต้นทุนก็จะ

เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และจะคงที่เท่าเดิมตลอดช่วงกิจกรรมอันใหม่ ลักษณะของ ต้นทุนจึงเหมือน ขึ้นบันได

5. การจำแนกต้นทุนเพื่อการควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงาน

การควบคุมต้นทุนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หลักสำคัญในการควบคุมต้นทุน คือ ต้องทราบว่าต้นทุนเกิดขึ้นที่ใด เป็นจำนวนเท่าใด ใครเป็นผู้รับผิดชอบ การพิจารณาในขั้นต้น คือ การกำหนดหน่วยงานที่ต้องการจะควบคุมต้นทุน แล้วจำแนกต้นทุนเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนทางตรงของหน่วยงาน หมายถึง ต้นทุนที่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นของหน่วยงานนั้น เช่น เงินเดือนและค่าแรงของพนักงานในหน่วยงาน ค่าวัสดุสิ้นเปลืองของหน่วยงาน เป็นต้น และ ต้นทุนทางอ้อมของหน่วยงาน หมายถึง ต้นทุนที่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนได้ว่าเป็นของ หน่วยงานใด หรือเป็นต้นทุนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันในระหว่างหลายหน่วยงาน (Common Cost) เช่น เงินเดือนผู้จัดการโรงงาน ค่าสาธารณูปโภคของโรงงาน ค่าเบี้ยประกันภัยโรงงาน เป็นต้น สำหรับการควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์ความรับผิดชอบ ซึ่งในกรณีนี้จะมีการ จำแนกต้นทุนเป็น 2 ประเภท คือ

5.1 ต้นทุนที่ควบคุมได้ (Controllable Cost) หมายถึง ต้นทุนที่ผู้จัดการหรือหัวหน้าแผนก หรือศูนย์ สามารถควบคุมสั่งการและตัดสินใจได้ภายในเวลาหนึ่ง เช่น ค่าวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ใน แผนก ค่าล่วงเวลาของพนักงานในแผนก เป็นต้น

5.2 ต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ (Noncontrollable Cost) หมายถึง ต้นทุนที่ผู้จัดการหรือหัวหน้า แผนกหรือศูนย์นั้นไม่สามารถควบคุม สั่งการและตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะต้นทุนเหล่านี้อยู่ในภาวะ การตัดสินใจและอำนาจสั่งการของผู้บริหารในระดับสูงขึ้นไป หรือต้นทุนที่ได้รับการปันส่วนมาจาก ส่วนกลางหรือจากแผนกอื่นๆ ลักษณะรายการนี้มักเป็นต้นทุนทางอ้อม เช่น ค่าเสื่อมราคาโรงงาน ค่าสาธารณูปโภคทั้ง โรงงาน ค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น

6. การจำแนกต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ

เมื่อเกิดปัญหาต่างๆเกิดขึ้นในการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกใด ทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหา โดยนักบัญชีมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ประกอบการ ตัดสินใจซึ่งต้นทุนที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ และต้นทุน ที่ไม่เกี่ยวกับการตัดสินใจ

ต้นทุนที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ (Relevant Cost) หมายถึง ต้นทุนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง กับการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการรวบรวมต้นทุนที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ นักบัญชีจะต้องวิเคราะห์ ต้นทุนที่เกิดขึ้นในทางเลือกต่างๆ ทุกทางเลือกแล้วประมาณต้นทุนที่เกี่ยวกับทางเลือกเหล่านั้น ใน ทฤษฎีต้นทุนที่เกี่ยวกับการตัดสินใจมีหลายประเภท ได้แก่

ก. ต้นทุนส่วนแตกต่าง (Differential Cost) หมายถึง ต้นทุนส่วนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงอัน เป็นผลมาจากการตัดสินใจที่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้นทุนนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

จากวิธีการปฏิบัติเดิมเป็นวิธีการปฏิบัติใหม่ ผู้บริหารจึงต้องพิจารณาตัดสินใจที่แตกต่างกันในระหว่างทางเลือกทั้งสอง

จ. ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้ (Avoidable Cost หรือ Escapable Cost) หมายถึง ต้นที่ยังคงมีอยู่ต่อไปหากกิจกรรมยังคงกระทำกิจกรรมนั้นอยู่ แต่ถ้ากิจกรรมนั้นถูกยกเลิกก็สามารถระงับหรือตัดทอนต้นทุนดังกล่าวได้

ค. ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) หมายถึง มูลค่าของผลตอบแทนที่กิจการจะต้องสูญเสียไปจากการที่เลือกตัดสินใจในทางเลือกปัจจุบันแทนทางเลือกอื่นๆ

ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการตัดสินใจ (Irrelevant Cost) หมายถึง ต้นทุนที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ไม่ว่าฝ่ายบริหารจะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำ หรือตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง การตัดสินใจของฝ่ายบริหารจะไม่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนดังกล่าว ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการตัดสินใจ ได้แก่

ก. ต้นทุนจม (Sunk Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต ซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ว่าฝ่ายบริหารจะตัดสินใจอย่างไรก็ไม่อาจเพิ่มหรือลดจำนวนต้นทุนจมได้

ข. ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (Unavoidable Cost) หมายถึง ต้นทุนที่ยังคงมีอยู่ต่อไปไม่ว่ากิจกรรมจะคงอยู่หรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือเป็นต้นทุนที่เท่ากันไม่ว่าผู้บริหารจะเลือกวิธีใด รายการนี้มีความหมายตรงข้ามกับต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้

แนวคิดการวิเคราะห์ต้นทุนโรงพยาบาล

ต้นทุนโรงพยาบาล (Hospital Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลที่ใช้ดำเนินงานบริการผู้ป่วย ได้แก่ ต้นทุนผู้ป่วยนอกและต้นทุนผู้ป่วยใน คือ ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดของหน่วยงานทุกประเภทที่เกี่ยวกับการจัดบริการรวมทั้งหมดของหน่วยงานทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการจัดรักษาพยาบาลผู้ป่วย ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ และลักษณะทั่วไปของโรงพยาบาลจะมีลักษณะงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทุกหน่วยงานการหาต้นทุนจึงมีวิธีการแตกต่างกับการหาต้นทุนของธุรกิจ⁽⁶⁾

การประเมินต้นทุน

การประเมินต้นทุน จำเป็นต้องทราบว่าประเมินในทัศนะของใคร ทัศนะของผู้ประเมิน (Perspective or Point of view) แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่⁽⁷⁾

1. ต้นทุนในทัศนะของผู้ให้บริการ (Provider) หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการให้บริการ ซึ่งประกอบด้วยค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุน เป็นต้น

2. ต้นทุนในทัศนะของผู้รับบริการ (Patient) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ผู้รับบริการหรือผู้ป่วยต้องจ่ายในการมารับบริการ เป็นต้น

3. ต้นทุนในทัศนะของสังคม (Social) หมายถึง ผลรวมของต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้น เช่น การทำลายสิ่งแวดล้อม การเกิดโรคติดต่อร้ายแรงในสังคม การขาดงาน เป็นต้น

การกำหนดหน่วยต้นทุน ⁽⁷⁾

การกำหนดหน่วยต้นทุนต้องอาศัยการวิเคราะห์ระบบโครงสร้างองค์กรในการกำหนดหน่วยงานออกเป็นหน่วยต้นทุน เพื่อเป็นกรอบในการรวบรวมข้อมูลต้นทุนและผลลัพธ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยดูว่ามีทรัพยากรไหลเวียนอย่างไร การศึกษาถึงการแบ่งโครงสร้างหน่วยงาน การบริหารทรัพยากร เพื่อใช้ในการกำหนดหน่วยต้นทุน โดยสามารถวิเคราะห์และแบ่งหน่วยงานออกเป็น 3 กลุ่ม

1. กลุ่มที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non – revenue producing cost center: NRPCC) หมายถึง หน่วยที่มีลักษณะงานในการบริหารจัดการ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ โดยมิได้เรียกเก็บค่าบริการจากผู้รับบริการหรือผู้ป่วยโดยตรงหรือโดยที่ตัวของมันเองไม่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายพัสดุ เป็นต้น

2. กลุ่มที่ก่อให้เกิดรายได้ (Revenue producing cost center : RPCC) หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ให้บริการผู้ป่วยและก่อให้เกิดรายได้จากการให้บริการเหล่านั้น เช่น รังสีวิทยา พยาธิคลินิก เภสัชกรรม เป็นต้น

3. กลุ่มที่ให้บริการผู้ป่วยโดยตรง (Patient service area: PS) หมายถึง หน่วยงานบริการผู้ป่วย ซึ่งได้แก่แผนกผู้ป่วยนอก และแผนกผู้ป่วยใน รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคด้วย หรืออาจให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นกลุ่มที่ให้บริการอื่นๆ (Non – Patient service area: NPS)

หลักและวิธีการกำหนดหน่วยต้นทุน ⁽⁸⁾

การกำหนดหน่วยต้นทุนเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก หน่วยต้นทุนที่กำหนดขึ้นนี้ จะเป็นกรอบสำหรับรวบรวมข้อมูลต้นทุนและผลลัพธ์การทำงาน มีหลักการในการกำหนดหน่วยต้นทุน คือ

1. มีหน้าที่ชัดเจน ดูว่าหน่วยงานนั้นมีสถานที่ปฏิบัติงานชัดเจนหรือไม่สามารถที่จะกำหนดเป็นหน่วยต้นทุนได้โดยมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชัดเจน

2. มีข้อมูลการใช้ทรัพยากรที่ชัดเจนและมีระดับต้นทุนที่สูงพอควร โดยการดูจากการเบิกจ่ายพัสดุ ยา ฯลฯ เพื่อดูการใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงาน จะทำให้ง่ายในการเก็บข้อมูล

3. มีผลลัพธ์ที่สามารถวัดได้ จากผลการปฏิบัติงานว่าหน่วยงานที่จะจัดเป็นหน่วยต้นทุนนั้นมีผลการปฏิบัติงานชัดเจนหรือไม่ เพื่อที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการกระจายต้นทุน และนำข้อมูลผลลัพธ์นี้ไปใช้ในการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยได้

4. เป็นความต้องการของผู้บริหารที่ต้องการทราบต้นทุนของหน่วยนั้นๆ และไม่ยุ่งยากในการเก็บข้อมูลเพราะการวิเคราะห์ต้นทุนจะเป็นการเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง ถ้ากำหนดจุดย่อยเกินไป การเก็บข้อมูลจะลำบากมากเพราะข้อมูลที่มีอยู่มักจะไม่ละเอียดมากถึงระดับที่ต้องการ แต่ถ้ากำหนดหน่วยย่อยเกินไปก็จะไม่ตอบคำถามที่ต้องการรู้ และไม่สามารถกระจายทรัพยากรที่ใช้ไปจริงได้อย่างละเอียดมากพอที่จะสะท้อนถึงการไหลของทรัพยากรนั้นๆอย่างแท้จริง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบข้อมูลของโรงพยาบาลนั้นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ^(7,8)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์ต้นทุน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลมาบันทึกเป็นระบบตามหน่วยต้นทุนที่ได้จัดกลุ่มหน่วยต้นทุนซึ่งประกอบด้วย

การรวบรวมต้นทุนรวมโดยตรง (Total direct cost : TDC) ของแต่ละหน่วยต้นทุน ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ ต้นทุนค่าลงทุน

ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost) หมายถึง รายจ่ายที่จ่ายให้เจ้าหน้าที่เป็นค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน ทั้งเงินเดือน ค่าล่วงเวลาในการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติราชการอื่นๆ รวมทั้งสวัสดิการต่างๆ ที่จ่ายให้ในรูปตัวเงิน เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าบ้าน

ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost) หมายถึง ค่าวัสดุสิ้นเปลืองแต่ละประเภท ที่แต่ละหน่วยต้นทุนเบิกจ่ายในช่วงเวลาที่ศึกษา ค่าซ่อมแซม และค่าสาธารณูปโภค

ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost) หมายถึง ต้นทุนค่าเสื่อมราคาประจำปี (Depreciation Cost) ของครุภัณฑ์ อาคาร สิ่งก่อสร้าง ในทางการบัญชีมีวิธีคิดค่าเสื่อมราคาหลายวิธี ในที่นี้จะคิดค่าเสื่อมราคา อาคารสถานที่ โดยใช้วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีทางเศรษฐศาสตร์ (Annual Economic Cost) ได้จากการนำมูลค่าทดแทน (Replacement Value) ของอาคารในการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยปรับจากราคาซื้อ ณ เวลานั้น บวก 10 % ได้เป็นมูลค่าทดแทนของราคาปัจจุบัน (Current Value) และคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยนำมูลค่าทดแทนไปหารด้วย Annualization factor ซึ่งกำหนดอัตราลด 4 % ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปี 1 ปี ในปี 2549 และกำหนดอายุอาคาร 20 ปี

- ต้นทุนค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์ ใช้วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีทางเศรษฐศาสตร์ (Annual Economic Cost) ได้จากการนำมูลค่าทดแทน (Replacement Value) ของอาคารในการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยปรับจากราคาซื้อ ณ เวลานั้น บวก 10 % ได้เป็นมูลค่าทดแทนของราคาปัจจุบัน (Current Value) และคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยนำมูลค่าทดแทนไปหารด้วย

Annualization factor ซึ่งกำหนดอัตราลด 4 % ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปี 1 ปี ในปี 2549 กำหนดอายุครุภัณฑ์ 10 ปี

$$\text{Annual Economic Cost} = \frac{\text{Current Value}}{\text{Annualization Factor}}$$

การกระจายต้นทุน ⁽⁷⁾

การกระจายต้นทุน คือ การเคลื่อนย้ายต้นทุนของหน่วยต้นทุนที่ทำหน้าที่สนับสนุน มาสู่หน่วยต้นทุนที่ให้บริการผู้ป่วย ด้วยเหตุผลที่สำคัญ คือ

1. เพื่อให้ต้นทุนทั้งหมดมาตกอยู่ในหน่วยต้นทุนบริการผู้ป่วย ซึ่งทำให้การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยได้อย่างครอบคลุม
2. เพื่อสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ในการสนับสนุนซึ่งกันและกันของหน่วยต้นทุนต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การประเมินประสิทธิภาพในการทำงานได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

หลักสำคัญมีอยู่ว่า ต้นทุนทางตรง (Direct Cost) ของหน่วยงานต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NRPCC) และหน่วยงานต้นทุนที่ก่อให้เกิดรายได้ (RPCC) ซึ่งเป็นหน่วยต้นทุนชั่วคราวจะถูกกระจายมาเป็นต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) ของหน่วยงานบริการผู้ป่วยและหน่วยงานบริการอื่นๆ ตามความสัมพันธ์ในการให้บริการหรือการสนับสนุน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม ต้นทุนทั้งหมดจะถูกกระจายมาตกอยู่ในหน่วยงานบริการผู้ป่วย ซึ่งเป็นหน่วยรับต้นทุน ดังนั้นหน่วยรับต้นทุนจะมีต้นทุนทั้งหมด (Full Cost) เท่ากับต้นทุนทางตรงของหน่วยรับต้นทุนเองร่วมกับต้นทุนทางอ้อมที่ถูกกระจาย (Allocated) มาจากหน่วยต้นทุนชั่วคราวต่างๆ

ต้นทุนทั้งหมด (Full Cost) = ต้นทุนทางตรง (Total Direct Cost) + ต้นทุนทางอ้อมจากการกระจาย (Indirect Cost)

วิธีการกระจายต้นทุน

การกระจายต้นทุนมีหลายวิธี ซึ่ง Berman HJ ได้แบ่งไว้ดังนี้ ^(7,12)

1. วิธีการกระจายโดยตรง (Direct distribution method) เป็นวิธีการกระจายต้นทุนโดยตรงของหน่วยต้นทุนชั่วคราว (Transient cost center : TCCs) ไปยังหน่วยต้นทุนสุดท้าย (Absorbing cost center : ACCs) ทั้งหมดโดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ในการให้บริการระหว่างหน่วยงานต้นทุนชั่วคราว ทำให้ไม่มีการกระจายต้นทุนให้แก่กันในกลุ่มหน่วยต้นทุนชั่วคราว เช่น ไม่มีการกระจาย

ต้นทุนของฝ่ายบริหารไปให้ฝ่ายซัพพลาย ไม่มีการกระจายต้นทุนของฝ่ายเภสัชกรรมไปให้ฝ่ายรังสี เป็นต้น หน่วยต้นทุนชั่วคราวทุกหน่วยจะกระจายตรงไปให้หน่วยบริการผู้ป่วยโดยตรง

2. วิธีการกระจายตามลำดับขั้น (Step-down method) เป็นวิธีการกระจายต้นทุนโดยมีการจัดลำดับของหน่วยต้นทุนชั่วคราว ตามลักษณะของการสนับสนุนหน่วยงานอื่นๆ โดยจัดลำดับหน่วยงานที่ต้องสนับสนุนหน่วยงานอื่นในลักษณะที่กว้างขวางกว่าไว้เป็นอันดับแรกและเรียงตามลำดับลงมาเรื่อยๆ เช่น ฝ่ายบริหาร สนับสนุนหน่วยงานอื่นอย่างกว้างขวางกว่าฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิชาการสนับสนุนกว้างขวางกว่างานซัพพลาย การเรียงลำดับเป็นดังนี้ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ งานซัพพลาย หน่วยต้นทุนชั่วคราว ที่ถูกจัดลำดับไว้ต้นๆจะมีโอกาสกระจายให้หน่วยต้นทุนอื่นๆมาก ส่วนหน่วยต้นทุนที่อยู่ลำดับท้ายๆจะมีโอกาสกระจายไปหน่วยต้นทุนอื่นน้อย แต่มีโอกาสรับจากหน่วยต้นทุนอื่นๆมากกว่าการกระจาย

3. การกระจายต้นทุนรวมในลักษณะจัดสรรสองครั้ง (Double Apportionment) การกระจายต้นทุนรวมในลักษณะจัดสรรสองครั้ง โดยในครั้งแรก NRPPC และ RPPC ทุกแผนกสามารถจัดสรรต้นทุนให้แก่ PS และจัดสรรต้นทุนให้แก่กันได้ไม่จำกัด ทำให้มีต้นทุนเหลืออยู่ที่หน่วยต้นทุนจำนวนหนึ่งในระดับที่น้อยกว่าต้นทุนรวมโดยตรงของตนเอง ซึ่งถือเป็นต้นทุนทางอ้อมที่ได้รับมาจากการจัดสรรรอบแรก และจะต้องถูกจัดสรรต่อไปให้หมด ถ้ามีการจัดสรรเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ แต่ละหน่วยต้นทุนก็จะมีต้นทุนทางอ้อมเกิดขึ้นต่อไปไม่สิ้นสุด

4. วิธีการใช้สมการเส้นตรง (Simultaneous equations method) การกระจายต้นทุนด้วยวิธีนี้ หน่วยต้นทุนทั้งหน่วยที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และหน่วยที่ก่อให้เกิดรายได้ จะกระจายต้นทุนไปยังหน่วยต้นทุน ทั้งหน่วยที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หน่วยที่ก่อให้เกิดรายได้ และหน่วยบริการผู้ป่วย

การหาต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost) ⁽⁷⁾

ต้นทุนต่อหน่วยเปรียบเทียบปริมาณทรัพยากรที่ใช้กับผลลัพธ์หรือปริมาณงานที่เกิดขึ้นเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร การกำหนดงบประมาณ การกำหนดอัตราค่าบริการ การพิจารณาว่าจะคงไว้หรือยกเลิกบริการบางอย่าง

การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยจะกระทำในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปมักจะทำอย่างน้อยปีละครั้งเมื่อสิ้นปีทางบัญชีหรืออาจจะทำบ่อยกว่านั้นเพื่อให้สามารถควบคุมการใช้ทรัพยากรได้ดีขึ้น

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วยบริการ} = \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมดของแผนกบริการผู้ป่วย}}{\text{จำนวนหน่วยบริการ}}$$

ในการหาต้นทุนต่อหน่วยบริการ (Unit Cost) ในการหาต้นทุนต่อหน่วยบริการ (Unit Cost) ของหน่วยงานที่ให้บริการผู้ป่วยโดยตรง หรือหน่วยต้นทุน PS จะจำแนกเป็น Unit Cost ของหน่วยบริการผู้ป่วยนอก และหน่วยงานบริการผู้ป่วยใน โดยใช้จำนวนครั้งของการมารับบริการตรวจรักษา

(Visit) และจำนวนวันป่วย (Patient days) เป็นจำนวนหน่วยบริการในการคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วย (Unit cost) ของหน่วยผู้ป่วยนอก และหน่วยบริการผู้ป่วยใน นั่นคือ

$$\text{Unit Cost ของหน่วยบริการผู้ป่วยนอก} = \frac{\text{Full cost ของหน่วยบริการผู้ป่วยนอก}}{\text{จำนวนครั้งของผู้ป่วยนอก}}$$

และ Unit Cost ของหน่วยงานบริการผู้ป่วยใน

$$= \frac{\text{Full cost ของหน่วยบริการผู้ป่วยใน}}{\text{จำนวนรายผู้ป่วยใน หรือ จำนวนวันนอน}}$$

แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตามพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุใดๆแล้วทำให้เข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษด้วยทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ผลิต หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ปรุง แปรสภาพ เปลี่ยนรูปสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมถึงการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุด้วย

จำหน่าย หมายความว่า ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้

นำเข้า หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

ส่งออก หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

เสพ หมายความว่า การรับยาเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด

ติดยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดให้โทษนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นว่านั้นได้ตามหลักวิชาการ

การบำบัดรักษา หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษซึ่งรวมถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพและการติดตามผลหลังการบำบัดรักษาด้วย

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

ความคิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายความว่า การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุนช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)
2. ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ผื่นยา (Medicinal Opium)
3. ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา
4. ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ ประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)
5. ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา 8 (1)

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า ผื่นยา (Medicinal Opium) หมายถึง ผื่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

การติดยาเสพติดให้โทษ

การติดยาเสพติด หมายถึง ภาวะที่ผู้ป่วยตกเป็นทาสทางจิตใจ (Psychic dependence) หรือเป็นทาสทางกาย (Psychic dependence) หรือเป็นทาสทางจิตใจและร่างกายต่อยาหรือสารชนิดใดชนิดหนึ่ง

ลักษณะที่พบร่วมด้วย

1. ผู้ป่วยจะต้องเพิ่มปริมาณยาที่ใช้ขึ้นเรื่อยๆ
2. มีความต้องการอย่างสุดจะอดกลั้นที่จะต่อหายาขึ้นมาให้ได้ ไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตาม
3. ถ้าหยุดยาจะเกิดอาการขาดยา (With Drawal Sytoms)
4. ทำให้เกิดผลร้ายต่อผู้เสพและสังคม

สมาคมจิตแพทย์อเมริกันได้ให้ความหมายและเกณฑ์การวินิจฉัยภาวะการติดตามและสารเสพติด Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 4 th ed” (DSM – IV) ในปี 1994 ดังนี้

1. การเสพยา (Substance Abuse)

ลักษณะสำคัญของการเสพยา คือ แบบแผนของพฤติกรรมที่ผิดในการใช้ยา และสารแสดงออกโดยการเสพยาต่างๆ โดยก่อให้เกิดความเสียหายชัดเจน โดยมีเกณฑ์วินิจฉัยการเสพยาของ DSM IV:

พบข้อใดข้อหนึ่งขึ้นไป ในช่วง 12 เดือน ดังนี้

1. เสพยาต่างๆ เป็นผลให้เกิดความบกพร่อง ในหน้าที่การงาน การเรียน และครอบครัว
2. เสพยาต่างๆ เพื่อให้ทำงานได้มากขึ้นแบบเสี่ยง เช่น เสพเพื่อให้ขับรถได้นาน
3. เสพสารที่ผิดกฎหมายซ้ำ
4. เสพสารต่อทั้งๆ ที่เมื่อเสมาแล้วจะเกิดปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

2. การเสพยา (Substance Dependence)

ลักษณะสำคัญของการเสพยา คือ การใช้ยาและสารติดต่อกัน ไม่สามารถหยุดได้เอง แม้มีปัญหาจากการเสพยาแล้วซ้ำอีก ทั้งร่างกายและความรู้สึก พฤติกรรม ก็ยังเสพต่ออีก และเมื่อเสพแล้ว จะต้องพยายามหาสารมาเสพอีก (Compulsive) เสพไปนานๆ จะเกิดการดื้อยา (Tolerance) และเมื่อหยุดยาจะเกิดอาการถอนยา (Withdrawal)

การติดยา แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การติดยาทางจิตใจ (Psychological dependence) ซึ่งหมายถึง การใช้ยาเพื่อตอบสนองความรู้สึกที่ใช้นั้น รู้สึกสบายและเป็นสุขหลังจากได้ใช้นั้นแล้ว เช่น ในชีวิตจริงของคนผู้ใดอยู่ในภาวะ แวดล้อมที่ไม่มีความสุข จะด้วยความกตัญญูในปัญหาชีวิตปัญหาครอบครัวและสังคมแวดล้อม บ้านไม่มีจะอยู่ บิดามารดาไม่มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน เด็กขาดความอบอุ่นขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ ปกครอง หรือจะเหตุใดก็ตามเมื่อได้มามีรสความเคลิ้ม เคลิ้มได้จากความเมยาเสพติดให้โทษ หรืออาจกล่าวได้ว่าฤทธิ์ของเสพติดให้โทษทำให้คนผู้นั้นเกิดความความเคลิบเคลิ้มมีอารมณ์ที่เป็นสุขแล้วก็มองเห็นภาวะที่ไม่สมหวังของตนเป็นเรื่องแก้ไขง่ายๆ คิดการสิ่งใดก็สมหวังหมดทำให้เขามีความสุข แต่เมื่อใดที่หมดฤทธิ์เสพติด หมดความเคลิบเคลิ้ม สภาพชีวิตจริงที่ไม่มีความสุขสมหวังก็จะหวนกลับมาปรากฏให้เห็นอีกอีกทำให้เขาเกิดความทุกข์ แล้วเขาจะต้องหันกลับมาเสพยานั้นมาใหม่เพื่อกลับไปอยู่ในภาวะเคลิบเคลิ้มและเกิดอารมณ์ขึ้นใหม่ เป็นโลกที่เป็นความสุขซึ่งเป็นภาวะที่เขาต้องการให้มีอยู่ตลอดไป

2. การติดยาทางร่างกาย (Physical dependence) หมายถึง การติดยาซึ่งเมื่อหยุดใช้ยาเกิดอาการผิดปกติต่างๆ ทางร่างกาย เรียกว่าอาการลงแดง (Withdrawal Symptoms) ผู้ติดยาจะต้องใช้ยาต่อไปเรื่อยๆ เพราะถ้าหยุดยาทันทีทันใดจะมีอาการผิดปกติเกิดขึ้น ซึ่งจะเกิดขึ้นเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับชนิดขึ้นอยู่กับชนิดของยาที่ใช้ อาการที่จะเกิดขึ้นหลังหยุดยาเสพติดมีดังนี้ คือ มีการทำงานของระบบประสาทอัตโนมัติเพิ่มขึ้นทำให้เหงื่อแตก น้ำตาไหล ความดันโลหิตสูงขึ้น อาเจียน ปวดท้อง

ท้องเดิน ฯลฯ มีอาการของสมอง ถูกกระตุ้น คือ กังวล หงุดหงิด นอนไม่หลับ ถ้าเป็นรุนแรงอาจชักได้ นอกจากนี้ยังมีอาการปวดกล้ามเนื้อและตามข้อต่างๆ

ลักษณะอาการของผู้ติดยาเสพติด

การที่จะสังเกตให้ทราบแน่นอนว่า ผู้เสพยาเสพติดจะมีลักษณะอย่างไรเป็นการสังเกตได้ยากทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของยาเสพติด บางชนิด แสดงอาการเร็ว บางชนิดแสดงอาการช้า หรือมีฤทธิ์รุนแรงมากน้อยต่างกัน และยังขึ้นอยู่กับตัวผู้เสพเอง ถ้าเสพแต่น้อยใช้ยาเพียงระยะสั้น ร่างกายก็ยังคงสมบูรณ์ แข็งแรงคืออยู่ การสังเกตอาการจึงได้ไม่แน่ชัดนัก

อย่างไรก็ตาม ยาเสพติดทุกประเภทจะก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทั้งร่างกายและจิตใจจะมีอาการที่แสดงออกในผู้ติดยาเสพติดเหล่านั้น ให้เห็นผลจากพิษภัยของยาเพราะเกิดการทำลายระบบประสาท สมอง ตลอดจนอวัยวะสำคัญของร่างกายและทำลายจิตใจร่วมไปด้วยมีลักษณะที่ควรสังเกตได้บ้าง ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของบุคคลทางร่างกายและจิตใจ

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ผู้ติดยาเสพติดจะมีสุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เช่น ผู้ติดยาโคเคน เฮโรอีน ฝิ่น ในระยะหนึ่งจะมีการผอมซูบ เนื้อตัวเหลือง ริมฝีปากเขียว ตาและ ซีม่วงเหงาหาวนอน สัปหงก แก้วตาหริ้ ไม้รู้สึกในเรื่องความหิว เปื่อ เลื่อนลอย ซึพจรเต้นช้า หายใจช้า พุดจาไม่อยู่กับร่องกับรอย หากคิดชนิดนี้ก็จะพบรอยฉีกขาดหรือรอยเลือดเป็นจุดๆ ตามเสื้อผ้า พุดคิดไอระเหยมักจะพบรอยไหม้เกรียมที่นิ้วมือ ส่วนที่ติดกัญชาตามปกติสังเกตได้ยากนอกจากในระยะเรื้อรัง คือ ช่างพุด แก้วตาขยายกว้าง หลุกหลิก ชอบหัวเราะลั่น อยากขนมหวาน มีความผิดปกติทางสายตา ผู้ติด แอมเฟตามีน มักโง่งมงาย เกะกะระราน พุดจาเร็ว ก็กักไม่อยากอาหาร ไม้รู้จักเหน็ดเหนื่อย ปากแห้ง ลมหายใจเหม็น แก้วตาเบิกกว้าง เหงื่อจัด ชอบเลียริมฝีปาก ชอบดูหรือเกาจมูก สูบบุหรี้จัด การติดยาบาร์บิทูเต เซโคนิล หรือเหล้าเห้ จะม่วงเหงาหาวนอน มีนซึม พุดจาลากเสียงเหมือนคนเมาเหล้า เหือยซา อาเจียน เสร์สำรือย ชอบทะเลาะด่าทอและผรุสวาท โซซัดโซเซ มีอาการต่างๆ เหมือนคนเมาเหล้า แต่ไม่มีกลิ่นเหล้าจากปาก และชอบประทุษร้ายตัวเอง

1.2 การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ผู้ติดยาเสพติดจะมีความประพุดติและอารมณ์ผิดแปลกไปจากเดิม มีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพ ขาดความสนใจในตนเอง ละเลยกิจวัตรประจำวัน ไม้สนใจในความเป็นอยู่ของตนเอง ขาดความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม้เอาใจใส่ต่อการศึกษาล่าเรียน การงานการอาชีพ หัดสูบบุหรี้ ใช้เงินเปลือง อากัปกริยาท่าทางลึบคมใน มีอารมณ์หงุดหงิด นุนเหียวโมโหง่าย

2. การสังเกตเครื่องมือเครื่องใช้ที่ซุกซ่อนแอบแฝง เช่น เข็มฉีดยา หลอดใส่ผงยา ซ้อนตะกั่ว ไม้ขีดไฟ หลอดกาไฟ หรือพวกเศษผงเศษไม้ หรือคราบตามเครื่องมือเหล่านี้ ซึ่งโดยปกติ

แล้วเยาวชนหรือคนทุกๆ ไป ไม่ควรมีไว้ใช้ประจำตัว นอกจากนี้ก็คือการสังเกตจากการที่มีขนชนิดต่างๆ หลายขนานต่างสีกันโดยไม่มีฉลากยาบอกชื่อไว้อย่างแน่นอน

3. สังเกตอาการงดยาเสพติด โดยเหตุที่ยาเสพติดมีคุณสมบัติอยู่ประการหนึ่ง คือ ถ้าผู้ติดยาเสพติดไม่ได้เสพตามกำหนดเวลา จะปรากฏอาการที่เรียกกันว่า “อาการงดยาเสพติด” คือ น้ำมูก น้ำตาไหล หาวจาม กระสับกระส่าย หงุดหงิด ทุรนทุราย หนาวๆ ร้อนๆ เหมือนเป็นไข้ ปวดท้อง ท้องร่วง อาเจียน ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก ปวดตามข้อ ปวดสันหลังบั้นเอว ปวดในสมอง จุกแน่นในอก อึดอัดคล้ายใจจะขาด บางรายถึงกับชักตาตั้ง น้ำลายฟูมปากเหมือนคน เป็นลมบ้าหมู เหงื่อไหลซึม อาการที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นเพราะระบบประสาทในร่างกายถูกทำลายด้วยพิษร้ายของยาเสพติด

โดยเหตุที่ยาเสพติด มีหลายประเภท อาการของผู้ใช้ยาเสพติดและอาการงดยาที่แสดงออก อาจจะไม่เหมือนกันหมดทุกประเภท ในรายที่ใช้ยาเสพติดชนิดร้ายแรง เช่น มอร์ฟิน เฮโรอีน จะมีอาการรุนแรงและเด่นชัดกว่าประเภทที่ออกฤทธิ์ เช่น ใบกระท่อม กัญชา เป็นต้น และยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์อ่อน เมื่อเสพจำนวนน้อยในขณะที่ร่างกายแข็งแรงดีก็อาจจะสังเกตไม่พบอาการดังกล่าวเลยก็ได้

4. การตรวจพิสูจน์หาสารเสพติดในร่างกาย

4.1 ทดสอบด้วยยา โดยการฉีดยาทำลายฤทธิ์ของยาเสพติดทำให้เกิดอาการตามข้อ 3

4.2 การเก็บปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติดในร่างกาย ซึ่งสามารถบอกชนิดของยาเสพติดบางชนิดได้

โทษของยาเสพติด

การติดยาเสพติดทุกประเภทมีแต่โทษไม่มีคุณประโยชน์เลย โทษที่เห็นได้ง่ายๆ คือ สุขภาพร่างกายของผู้เสพจะเสื่อมโทรมลง ต่อมาจิตใจก็เลวร้ายขึ้น ไม่สนใจในการศึกษาเล่าเรียน และการทำงานอาชีพ ทำลายชื่อเสียงเกียรติยศของตนเองและวงศ์ตระกูล และนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม มีผลกระทบกระเทือนถึงสังคมส่วนรวม และเศรษฐกิจของประเทศชาติ

การบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ขั้นตอนการรักษา 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการก่อนบำบัดรักษา (Pre – Admission) หมายถึง การดำเนินการศึกษาประวัติ ข้อมูล และภูมิหลังของผู้ติดยาเสพติด ทั้งจากผู้ขอรับการรักษาและครอบครัว เพื่อแนะนำชักจูงและการกระตุ้นให้ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความตั้งใจจริงและมีความพร้อมที่จะรับการบำบัดรักษา

การดำเนินการ

- การสัมภาษณ์ประวัติ
- การลงทะเบียนประวัติ
- การแนะนำ ชี้แจง วิธีการบำบัดรักษาทางการแพทย์
- แนะนำบทบาทของครอบครัวให้มีส่วนช่วยผู้ติดยาเสพติดให้เลิกเสพยา
- วิธีการแพทย์ เช่น เอ็กซเรย์ ชั่งน้ำหนัก ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ฯลฯ

2. ขั้นตอนพิษยา (Detoxification) หมายถึง การบำบัดรักษา อาการทางกายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด

การดำเนินการ

เป็นการบำบัดรักษา โดยการให้ยาชนิดอื่นทดแทน เพื่อถอนพิษยาเสพติด ทำให้ผู้เสพติดหมดความต้องการยา เช่น ยามธาโดน ยาสมุนไพรหรืออาจใช้วิธีการ “หักดิบ” ซึ่งเป็นการเลิกเสพยาทันทีทันใดโดยไม่ต้องใช้ยาชนิดอื่นทดแทน

การถอนพิษยา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การถอนพิษยาแบบผู้ป่วยนอก หมายถึง ผู้ติดยาไม่ต้องค้างคืนในสถานพยาบาล แต่ต้องรับประทานยาตามเวลาที่กำหนด และการถอนพิษยาแบบผู้ป่วยใน หมายถึง ผู้ติดยาต้องค้างคืนในสถานพยาบาล ซึ่งนอกจากจะถอนพิษยาแล้วยังมีการรักษาโรคแทรกซ้อนต่างๆ ทั้งการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค เป็นต้น

3. ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitation) หมายถึง กระบวนการบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยา ให้ปรับเปลี่ยนลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ พฤติกรรม ให้รู้จักตนเอง ให้เกิดความเข้มแข็งมั่นคงในจิตใจ มีความเชื่อมั่นสามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยไม่หวนกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก

การดำเนินการ

เป็นการใช้กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การให้คำแนะนำปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม การอบรมธรรมะ การนันทนาการ การฝึกอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้อาจใช้รูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น รูปแบบชุมชนบำบัด ซึ่งเป็นการสร้างชุมชนจำลอง ให้ผู้เลิกยาเสพติด มาอยู่รวมกันเพื่อให้การช่วยเหลือกัน ทำกิจกรรมกลุ่ม ทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ฝึกฝนความรับผิดชอบ และรู้จักแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การฟื้นฟูจิตใจผู้ติดยาอาจใช้กิจกรรมทางศาสนาเป็นหลักได้ เช่น การใช้ผู้เลิกยาเสพติดเข้ารับการอุปสมบท การเรียนรู้ ศึกษาวิปัสสนา หลักระพุทธศาสนา เป็นต้น

4. ขั้นตอนการติดตามดูแล (After – Care) หมายถึง การติดตามการดูแลผู้เลิกยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาทั้ง 3 ขั้นตอน เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาให้กำลังใจผู้เลิกยาเหล่านั้น อันเป็นการป้องกันมิให้ผู้เลิกยาหวนกลับไปติดยาซ้ำ

การดำเนินการ

เป็นการใช้รูปแบบและวิธีการ เช่น การออกเยี่ยมเยียนผู้เลิกยา การโทรศัพท์ พูดคุย นัดพบ หรือการใช้แบบสอบถามและการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด เพื่อประเมินผลการบำบัดรักษา

แนวคิดเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของกรมราชทัณฑ์ ⁽¹³⁾

ความเป็นมา

กรมราชทัณฑ์ ได้นำวิธีการชุมชนบำบัดมาใช้แก่ไขฝืนผู้ต้องขังยาเสพติดอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ.2535 วิธีการชุมชนบำบัดเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายว่าเป็นวิธีการที่สามารถจะแก้ไขฝืนผู้ประสบปัญหา โดยเฉพาะผู้ติดยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบัน

ชุมชนบำบัด เน้นการช่วยเหลือตนเอง โดยการนำสมาชิกเข้ามาอยู่รวมกันเป็นครอบครัวทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ต่างๆ ร่วมกัน เพื่อให้แต่ละคนได้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม เรียนรู้ถึงการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง วิธีการชุมชนบำบัดเป็นวิธีการที่ผสมกลมกลืนกับหลักทางจิตวิทยาเป็นอย่างดี การเข้าถึงและการปฏิบัติวิธีการนี้เป็นเรื่องที่ต้องขังสามารถสัมผัสเรียนรู้ด้วยตนเองได้ การอยู่กันแบบครอบครัวทำให้ผู้ต้องขังเกิดความอบอุ่นปลอดภัยในขณะที่เดียวกันก็เกิดการเรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น มีการตักเตือน ให้คำแนะนำซึ่งกันและกันฉันญาติมิตร มีการมอบหน้าที่ให้รับผิดชอบตามความสามารถ และแสดงออกซึ่งความรู้สึกรวมถึง อารมณ์ที่แท้จริงต่อกัน สภาพแวดล้อมเช่นนี้จะหล่อหลอมให้ผู้ต้องขังได้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองไปทีละเล็กละน้อยค่อยเป็นค่อยไปอย่างธรรมชาติ พัฒนาไปจนสามารถพึ่งตนเอง และเลิกใช้ยาเสพติดได้ในที่สุด

วิธีการชุมชนบำบัดเริ่มนำมาใช้ในประเทศแถบยุโรปและอเมริกาเมื่อราว 40 ปีมาแล้ว ต่อมาได้เริ่มแพร่กระจายออกไปสู่ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย องค์กรที่รู้จักกันดี คือ องค์กรเคย์ทอป ประเทศสหรัฐอเมริกา และคอมมูนิตี อินคอนโทร ประเทศอิตาลี โดยกรมราชทัณฑ์ได้เริ่มดำเนินการเป็นครั้งแรกในปี 2535 ที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษบางเขน (ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางปัจจุบัน) โดยมีกองแพทย์หรือกองบริการทางการแพทย์ในปัจจุบันเป็นผู้ดำเนินงาน และได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน ป.ป.ส. ทางด้านวิชาการ และวิทยากรที่เคยเป็นผู้ติดยาเสพติดมาก่อน (Ex - Addict Staff) เข้าไปช่วยเหลือ จึงนับได้ว่าเป็นก้าวแรกที่กรมราชทัณฑ์ได้นำอดีตผู้ติดยาเสพติดมาบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดด้วยกัน ในการดำเนินการช่วงนั้น ได้ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ก็ประสบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ สถานที่ ตลอดจนการยอมรับของเจ้าหน้าที่ทั่วไป

จนกระทั่งในปี พ.ศ.2536 เมื่อ พันโทกมล ประจวบเหมาะ มาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังติดยาเสพติดเป็นการเร่งด่วน และได้เปลี่ยนแนวความคิดที่ว่าผู้ต้องขังติดยาเสพติดเป็นอาชญากรเป็นผู้ป่วย ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการบำบัดรักษาทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพและพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง จึงทำให้มีการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดด้วยวิธีการชุมชนบำบัดให้บังเกิดผล อย่างจริงจัง ได้เริ่มมีการประสานกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่ดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาผู้ต้องขังติดยาเสพติดทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ สำนักงาน ป.ป.ส. โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ศูนย์คอมมูนิตี อินคอนโทร ประเทศอิตาลี องค์กรเคย์ทอป ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

ในปี พ.ศ.2537 กรมราชทัณฑ์ได้ส่งเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรมราชทัณฑ์ จำนวน 15 คน เข้าร่วมประชุมและฟังบรรยาย เรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในรูปแบบของชุมชนบำบัด ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับองค์กร International Narcotics Matter และ Daytop Foundation จัดขึ้น ณ โรงแรมสยามเบย์เชอร์ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีเมื่อวันที่ 11-13 พฤษภาคม 2537 หลังจากประชุมครั้งนั้น กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมอบหมายให้ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ซึ่งมี นายสุทธิ นุ่นสังข์ เป็นผู้อำนวยการขณะนั้น ดำเนินงานเพื่อเป็นโครงการนำร่อง แล้วขยายผลไปยังเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ พร้อมทั้งได้จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานด้านชุมชนบำบัด เพื่อให้การดำเนินงานด้านชุมชนบำบัดในเรือนจำและทัณฑสถานได้ถือแนวปฏิบัติให้เป็นรูปแบบเดียวกัน และการประชุมในครั้งนั้นยังได้นำไปสู่การร่วมมือกันระหว่างกรมราชทัณฑ์และองค์กรเคย์ทอป ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2537 Mr.Thom Browne เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านยาเสพติดของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา Mr. Gerald Jeramiah ผู้อำนวยการองค์กรเคย์ทอป และ Mr. Ferderiok K.Y.Loke ที่ปรึกษาด้านยาเสพติดภาคเอเชียของเคย์ทอปได้เข้าพบอธิบดีกรมราชทัณฑ์ และเยี่ยมชมการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดด้วยวิธีการชุมชนบำบัดที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เพื่อร่วมหาแนวทางในการพัฒนางานด้านชุมชนบำบัดของกรมราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายสูงสุด โดยการสนับสนุนให้คณะเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารของกรมราชทัณฑ์ จำนวน 31 คน เดินทางไปศึกษาดูงานด้านชุมชนบำบัดที่องค์กรเคย์ทอป ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนมีนาคม 2538 และให้ทุนเจ้าหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติงานไปรับการฝึกอบรมด้านชุมชนบำบัดที่องค์กรเคย์ทอป กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 5 ทุน ระหว่างเดือนกันยายน 2539 ถึงเดือนมีนาคม 2540 เป็นระยะเวลา 6 เดือน

ทางด้านคอมมูนิตี อินคอนโทร (Comunita Incontrol) ประเทศอิตาลี ซึ่งเป็นองค์กรการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่มีศูนย์อยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ศูนย์ประเทศไทยตั้งอยู่ที่ ต.ลำไทร อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี เมื่อเดือนมกราคม เมื่อเดือนมกราคม 2537 บาทหลวงดอน ปีแอริ

โน เจลมินี (Don Pierino Geimini) ผู้ก่อตั้งศูนย์คอมมูนิตีฯ ได้เดินทางมาในประเทศไทยและเข้าพบอธิบดีกรมราชทัณฑ์เพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดและได้เข้าเยี่ยมชมกิจกรรมชุมชนบำบัดของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษชัยบุรี และทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ซึ่งได้ให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังติดยาเสพติดของกรมราชทัณฑ์ จึงได้เชิญอธิบดีกรมราชทัณฑ์และคณะรวม 11 คน ไปศึกษาดูงานที่ศูนย์คอมมูนิตีฯ อินคอนโทร ประเทศอิตาลี และยังให้การสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของเรือนจำ/ทัณฑสถานต่างๆ ไปรับการฝึกอบรมภาคปฏิบัติที่ศูนย์คอมมูนิตีฯ ที่ล้าไทร และให้ทุนแก่คณะเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ จำนวน 20 ทุน ไปฝึกอบรมด้านชุมชนบำบัดที่ประเทศอิตาลีเป็นเวลา 3 เดือน อย่างต่อเนื่องด้วย

ชุมชนบำบัดที่กรมราชทัณฑ์ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เป็นการนำวิธีการของต่างประเทศมาประยุกต์ ให้กลมกลืนกับขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมไทย โดยสอดคล้องกับ กฎ ระเบียบสภาพผู้ต้องขัง และบรรยากาศสภาพแวดล้อมของเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ ได้มีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและวิธีการอย่างต่อเนื่องเสมอมาเพื่อหาจุดที่เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังติดยาเสพติดของกรมราชทัณฑ์ต่อไป

การดำเนินงานด้านชุมชนบำบัด

การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติด วิธีการชุมชนบำบัดของกรมราชทัณฑ์แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนเตรียมการ (Introduction Stage)
2. ขั้นตอนการบำบัดรักษา (Treatment Stage)
3. ขั้นตอนการเตรียมการปลดปล่อย (Re – Entry Stage)
4. ขั้นตอนการติดตามผล (After – Care Stage)

1. ขั้นตอนเตรียมการ (Introduction Stage)

1.1 การแยกผู้ต้องขังติดยาเสพติดออกจากผู้ต้องขังอื่น โดยวิธีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับการสัมภาษณ์เพื่อจะได้รับการทราบถึงประวัติ ภูมิหลัง บุคลิกภาพ สภาพทั่วไปของผู้ต้องขัง เพื่อจะได้กำหนดแผนการบำบัดรักษา การอบรมแก้ไข และการฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังได้ถูกต้องเหมาะสมตามสภาพของผู้ต้องขังและคน

1.2 การบำบัดรักษาผู้ต้องขังติดยาเสพติด ผู้ต้องขังยาเสพติดจะได้รับการตรวจสอบสุขภาพเพื่อบำบัดรักษาการติดยาเสพติด ในกรณีที่อาการโรคแทรกซ้อนจะได้รับการบำบัดรักษาตามอาการ

ทั้งนี้โดยอยู่ในความดูแลของแพทย์หรือเจ้าหน้าที่พยาบาล นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการอบรมด้านสุขภาพอนามัยและความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดชนิดต่างๆ

1.3 การคัดเลือกผู้ต้องขังเข้าชุมชนบำบัด ผู้ต้องขังที่ผ่านกระบวนการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และได้รับการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดแล้ว จะได้รับการคัดเลือกเข้าชุมชนบำบัดโดยการพิจารณาดังนี้

1.3.1 เป็นผู้ต้องคดี พ.ร.บ. ยาเสพติดประเภทผู้เสพ หรือผู้ต้องขังคดีอื่นที่มีประวัติหรือพฤติกรรมติดยาเสพติด

1.3.2 กำหนดโทษจำคุกไป 1 ปี 6 เดือน ขึ้นไป

1.3.3 อ่านออกเขียนได้หรือเรียนรู้หนังสือพอสมควร

1.3.4 ไม่ป่วยเป็นโรคจิต ประสาท หรือโรคติดต่ออันน่าแก่ผู้อื่น

1.3.5 มีความตั้งใจที่จะเลิกยาเสพติด

1.3.6 เมื่อผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการของเรือนจำและทัณฑสถาน หรือคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเห็นควรเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ

1.4 การจูงใจเข้าชุมชนบำบัด เป็นการเตรียมตัวผู้ต้องขังด้วยการชักจูงแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับชุมชนบำบัด เพื่อให้เขาเกิดความต้องการจะเปลี่ยนแปลงตนเองกล้าเผชิญปัญหายอมรับความจริงระยะนี้จะใช้เวลา 15 – 30 วัน

2. ขั้นตอนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ (Treatment Stage)

การบำบัดรักษาในขั้นตอนนี้สำคัญมากขั้นตอนนี้ เป็นระยะที่สมาชิกจะได้รับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือใช้ชีวิตเข้ากับสังคมภายนอก การบำบัดรักษาในระยะนี้ใช้เวลา 1 ปี ถึง 1 ปี 6 เดือน โดยมีเครื่องมือที่ใช้พัฒนาสุขภาพร่างกาย อารมณ์ และจิตใจดังนี้

2.1 กลุ่มบำบัด (Group Therapy) เป็นการพัฒนาด้านที่อยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งจัดกิจกรรมเพื่อบำบัดทางด้านจิตใจ ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ดังนี้

กลุ่มประชุมเช้า (Morning Meeting)

เป็นการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกทั้งหมดในชุมชน และจัดทุกวันในช่วงเช้า ยกเว้นวันหยุดเพื่อเป็นการเริ่มต้นกิจกรรมแต่ละวัน ให้โอกาสสมาชิกแสดงความห่วงใยซึ่งกันและกัน ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันที่ และแจ้งให้ทราบถึงกำหนดการต่างๆ การให้ความสนใจในงานตลอดจนเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมีความรู้สึกถึงการอยู่ร่วมกันในชุมชน

กฎระเบียบของการทำกลุ่ม

- 1.) ทีมจัดประชุมต้องจัดประชุมเพื่อจัดเตรียมความพร้อม (Pre-Morning Meeting) โดยจัดลำดับรายชื่อสมาชิกใหม่ที่แจ้งความประสงค์จะตักเตือน (Pull up) ในประเด็นที่จะสะท้อน (feedback) ให้สมาชิกอื่นๆ ตระหนัก เป็นต้น
- 2.) กำหนดปรัชญาในดวงใจประจำวัน เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความรักและความอาทร เป็นต้น
- 3.) ทุกคนพร้อมกันที่ห้องประชุมกลุ่ม
- 4.) จัดกลุ่มเป็นแบบชั้นเรียน (สำหรับจำนวนสมาชิกที่มีมาก) หรือจัดเป็นแบบวงกลม (ถ้าจำนวนน้อย)
- 5.) ทุกคนจะต้องมีจุดสนใจร่วมกัน ตั้งใจฟังเพื่อนสมาชิกขณะพูด
- 6.) พูดได้คราวละ 1 คน
- 7.) ระยะเวลาในการดำเนินกลุ่มประมาณ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

- 1.) สมาชิกทุกคนอ่านปรัชญาของชุมชนร่วมกัน
- 2.) ผู้ดำเนินกลุ่ม (Moderator) ซึ่งหมายถึง Staff หรือสมาชิกอาวุโสเป็นผู้ออกมาดำเนินกลุ่ม
- 3.) ในการดำเนินกลุ่ม ผู้นำกลุ่มมีสิทธิ์แต่ผู้เดียวในการเรียกสมาชิกออกมาพูดตามหัวข้อต่างๆ และสรุปในตอนท้าย
- 4.) ขั้นตอนการดำเนินกลุ่ม ประกอบไปด้วยคติพจน์, การประกาศข่าวธุรกิจของชุมชน, การตักเตือน, ชื่นชม, ข่าวในปัจจุบัน, เกร็ดความรู้, พยากรณ์อากาศ และช่วงของกิจกรรมบันเทิง
- 5.) ผู้สังเกตการณ์กลุ่มจะกล่าวสรุปถึงบรรยากาศในกลุ่มต่างๆ ไป
- 6.) อาสาสมัครของสมาชิกสำหรับกิจกรรมในวันรุ่งขึ้น โดยลงชื่อในกระดานตักเตือน (Pull up)

กลุ่มสัมมนา (Seminar)

เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความคิด สติปัญญา การกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นเป็นกรฝึกทักษะการดำเนินชีวิตร่วมกันภายในศูนย์ สมาชิกจะถูกกระตุ้นให้พูดเพื่อพัฒนาปรับปรุงความคิดของแต่ละคน อาจเป็นการออกมาพูดต่อหน้ากลุ่ม หรือการแสดงความคิดเห็นที่เป็น เนื้อหาเพื่อเตรียมตัวดำเนินชีวิตในสังคมภายนอก

กฎระเบียบของการทำกลุ่ม

- 1.) มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการสัมมนาและแจ้งให้สมาชิกทราบอย่างชัดเจน
- 2.) กำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์ของการสัมมนาไว้ชัดเจน
- 3.) คัดเลือกผู้รับผิดชอบการสัมมนาที่มีความสามารถเป็นอย่างดีทั้งในการเตรียมและการดำเนินการ
- 4.) สร้างบรรยากาศให้สมาชิกเกิดทัศนคติต่อปัญหา และข้อเท็จจริงในระหว่างสมาชิกที่เข้าร่วมสัมมนา
- 5.) เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกัน และร่วมกันแก้ไขปัญหาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การดำเนินการ

- 1.) จัดหัวข้อการอภิปราย และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกลุ่มหรือเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ที่น่าสนใจ
- 2.) ให้สมาชิกทุกคนได้ยื่นพุดต่อหน้าที่ประชุมตามหัวข้อที่กำหนด หรือแสดงความสามารถที่สร้างสรรค์
- 3.) จัดให้มีการโต้วาที การอภิปราย การโต้ตอบทางความคิดเห็น การระดมสมอง เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง
- 4.) ฝึกปฏิบัติงานจริงรับรู้เรื่องจริงๆ เช่น การสาธิตวิธีเกษตรกรรม การสาธิตวิธีการดูแลรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ในศูนย์
- 5.) ฝึกและเตรียมตัวดำเนินชีวิตในสังคม เช่น การเตรียมสมัครเรียนต่อ การสมัครงาน การสอบสัมภาษณ์เพื่อเข้าทำงาน

กลุ่มปรับความเข้าใจ (Encounter group)

กลุ่มปรับความเข้าใจ เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกอย่างเป็นระบบทำให้สมาชิกรู้จักการควบคุมอารมณ์และความรู้สึกในขณะนั้น แล้วนำมาแสดงออกใน กลุ่มที่จัดให้สมาชิกสามารถระบายอารมณ์ ความรู้สึก ต่อบุคคลอื่นๆ ได้อย่างตรงไปตรงมาภายใต้กฎเกณฑ์ของกลุ่มกล้าเผชิญหน้าและพุดกับคู่กรณีถึงอารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง เพื่อลดความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจกันระหว่างสมาชิกด้วยกัน รวมทั้งฝึกการยอมรับความจริงและข้อบกพร่องของตนเอง

กฎระเบียบการทำกลุ่ม

- 1.) ห้ามสมาชิกลุกออกจากเก้าอี้หรือออกจากกลุ่มจนกว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ประจำกลุ่ม

- 2.) ห้ามสมาชิกถือสิ่งของใดๆ ในมือ
- 3.) ห้ามพูดคำหยาบคาย ห้ามพูดลักษณะด้อยหรือชื่อฉายาของกลุ่มหรือพูดข่มขู่
- 4.) ห้ามพูดถึงบุพการี หรือผู้มีพระคุณของเพื่อนคู่กรณีในทางที่ไม่ดี
- 5.) ห้ามถูกต้องสัมผัสเพื่อนในกลุ่ม
- 6.) ห้ามพูดก่อนได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ประจำกลุ่ม และเมื่อสั่งให้หยุดก็ต้อง

หยุดพูด

- 7.) ห้ามนำสิ่งทีพูดในกลุ่ม ไปพูดต่อนอกกลุ่ม (เป็นความลับ)

วิธีดำเนินการ มี 3 ขั้นตอน

1.) ขั้นเตรียมการ

1.1) จัดให้มีกล่องรับใบแสดงความรู้สึก และแบบฟอร์มใบแจ้งความรู้สึกไว้ด้วยกันในศูนย์

1.2) กำหนดวันที่จะดำเนินการกลุ่มปรับความเข้าใจ ซึ่งควรจัดให้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งๆ ละประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที ถึง 2 ชั่วโมง

1.3) เมื่อกำหนดวันที่จะจัดให้มีกลุ่มปรับความเข้าใจ เจ้าหน้าที่จะเปิดกล่องและจัดกลุ่มให้สมาชิกคู่กรณีได้อยู่กลุ่มเดียวกันเพื่อจะได้รับความเข้าใจกันและกัน โดยในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ประจำกลุ่ม ผู้ช่วยในการสังเกตการณ์ สมาชิกคู่กรณีและสมาชิกที่เป็นเพื่อนด้วยโดยมีจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม ประมาณ 8 – 12 คน ซึ่งจะแจ้งให้สมาชิกทั้งหมดทราบว่าอยู่กลุ่มใดก่อนจะเริ่มกลุ่ม

2.) ขั้นดำเนินการ

2.1) จัดให้สมาชิกในกลุ่มนั่งเป็นวงกลม โดยเจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มและผู้ช่วยจะนั่งตรงข้ามกัน

2.2) เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มเปิดดำเนินกลุ่ม และให้สมาชิกพูดถึงกฎระเบียบปฏิบัติกลุ่มความเข้าใจ

2.3) เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกที่ลงแจ้งความรู้สึกไว้ได้แสดงความรู้สึกต่อเพื่อน โดยให้คู่กรณีนั่งตรงข้ามกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มผู้เดียวเท่านั้นที่จะอนุญาตให้สมาชิกลุกเปลี่ยนที่นั่งได้ และสมาชิกต้องขออนุญาตทุกครั้งที่จะลุกเปลี่ยนที่นั่ง

2.4) สมาชิกคู่กรณีใช้การพูดเท่านั้นในการระบายอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งอาจตะโกนหรือใช้เสียงดังมากน้อยเพียงใดก็ได้ แต่ห้ามการต่อสู้ทำร้ายกัน

2.5) เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่ม ต้องกระตุ้นให้สมาชิกได้พูดแสดงความรู้สึกของตนออกมาอย่างแท้จริงและหมดสิ้น แล้วเปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็น เพื่อให้คู่กรณีได้เข้าใจและยอมรับความเป็นจริงมากที่สุด

2.6) เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่ม หรือเพื่อนสมาชิก พยายามสรุปให้ผู้อื่นได้ทราบถึงความแตกต่างของเหตุผลข้อเท็จจริงและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อให้สมาชิกผู้อื่นที่มีข้อบกพร่องยอมรับข้อบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง

3.) ขั้นภายหลังดำเนินการ

3.1) เมื่อเสร็จสิ้นการทำกลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องเข้าไปพูดคุยกันต่อแบบไม่เป็นทางการ เพื่อทำความเข้าใจซึ่งกันและกันโดยไม่ใช้อารมณ์อีก

3.2) เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่ม และผู้ช่วยพูดคุยและสรุปข้อสังเกตจากการทำกลุ่ม เพื่อประเมินผลและประโยชน์ต่อการทำกลุ่มครั้งต่อไป

กลุ่มสอบถาม (Confrontation Group)

เป็นการนำกลุ่มโดยการนำสมาชิกที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ใน เวลาใกล้เคียงกัน กลุ่มละ 10 – 12 คน หรือสมาชิกในแต่ละกลุ่มคงที่ (static group) ก็ได้ เจ้าหน้าที่หรือสมาชิกอาวุโสเป็นผู้ดำเนินการกลุ่ม โดยคนในกลุ่มหลายๆ คนช่วยกันตั้งคำถามต่อผู้ที่ถูก confront เพียง 1 คน โดยผู้ถูก confront ตอบคำถามเป็นการสนทนา ในลักษณะถามตอบ ซึ่งจะต้องซักถามด้วยความห่วงใย และหวังดีอาจจะดูเป็นการจับผิดไปบ้าง เพราะสมาชิกคนใดคนหนึ่งจะถูก confront ก็ต่อเมื่อมีพฤติกรรมบางอย่างไม่เหมาะสมหรือผิดแยกไปจากสมาชิกในศูนย์ปฏิบัติอยู่

วิธีการดำเนินการ

- 1.) จัดสมาชิกเป็นกลุ่มๆ ละ 10 – 12 คน โดยไม่จำกัดตายตัว
- 2.) ผู้ดำเนินกลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่ม confront สมาชิกที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่ผิดแยกไปจากสมาชิกอื่นในศูนย์
- 3.) ผู้ที่ confront จะต้องเริ่มต้นบทสนทนาด้วยการพูดคุยที่แฝงด้วยความห่วงใย ใช้คำสุภาพ ไม่ล้อเลียน และผู้ตอบด้วยเหตุผลไม่เล่นคำหรือยกย่อนวาท
- 4.) ผู้ถามต้องถามด้วยความบริสุทธิ์ใจไม่ใช่เจตนาหาเรื่องทะเลาะวิวาท
- 5.) ผู้ตอบต้องตอบคำถามอย่างตรงไปตรงมา ถ้าอ้อมค้อมหรือไม่ตอบอาจจะถูกให้บทเรียนอย่างอื่นอีกด้วย
- 6.) ผู้ถามต้องถามซ้ำในบางครั้งเพื่อจับเท็จผู้ตอบ โดยผู้ตอบก็ต้องอดทนตอบคำถามซ้ำโดยไม่แสดงอาการรำคาญหรือไม่พอใจ
- 7.) ในระหว่างที่ผู้ถามตั้งคำถามอยู่นั้น ผู้ตอบไม่มีสิทธิ์ย้อนถามคำถามต่อผู้ถามโดยเด็ดขาด
- 8.) เนื้อหาหรือเรื่องราวที่สอบถามต้องเป็นเรื่องที่เป็นปัจจุบันในช่วงเวลานั้น (เน้นที่นี้และเดี๋ยวนี้)

9.) เมื่อพฤติกรรมของผู้ที่ถูกถามไม่เหมาะสม และไม่สามารถอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมได้จะต้องปรับปรุงพฤติกรรมนั้นเสีย

10.) กรณีมีคำถามกระตุ้นอารมณ์ของสมาชิก ผู้ดำเนินกลุ่มอาจแนะนำให้เขียนลงในแบบแจ้งความรู้สึก (slip) เพื่อนำไปปรับความเข้าใจกันในกลุ่มปรับความเข้าใจ ซึ่งสมาชิกต้องยอมรับและฝึกการควบคุมอารมณ์ของตนเองไว้เท่านั้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.) ทำให้สมาชิกได้เรียนรู้จักตัวเองจากบทสนทนา
- 2.) ทำให้สมาชิกรู้จักควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง
- 3.) ทำให้สมาชิกตื่นตัวถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไปว่าเป็นการสมควรหรือไม่เพียงใด
- 4.) เป็นการเตือนสติไม่ให้สมาชิกผลอตัวกระทำผิดอย่างร้ายแรง
- 5.) ทำให้สมาชิกรู้จักวิธีการตอบคำถามพูดคุยเกี่ยวกับตนเอง
- 6.) ทำให้สมาชิกผู้ตั้งคำถามกล้าแสดงออกถึงความรักใคร่ห่วงใยเพื่อนสมาชิก (โดยการกล้าเผชิญหน้าเพื่อนสนิท)
- 7.) ฝึกให้สมาชิกรู้จักรับฟังในเรื่องของตนเอง

หมายเหตุ ลักษณะตั้งคำถามในกลุ่ม confrontation คำถามจะเป็นลักษณะดังต่อไปนี้

-What (อะไร)

-Where (ที่ไหน)

-When (เมื่อไร)

-Why (ทำไม)

-Who (ใคร)

-How (อย่างไร)

กลุ่มอื่นๆ

นอกจากการทำกลุ่มหลักๆ ข้างต้นแล้ว อาจมีการทำกลุ่มอื่นๆ อีกตามความสนใจของสมาชิกหรือความพร้อมของแต่ละเรื่องจำ อาทิ กลุ่มกายบริหาร กลุ่มธรรมะ กลุ่มนันทนาการ กลุ่มกีฬา กลุ่มความรู้ทั่วไป เป็นต้น วิธีการดำเนินการก็อาจประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับจำนวนสมาชิกและขนาดของกลุ่ม ระยะเวลา และสถานที่ เช่น

กายบริหาร

กายบริหารเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัย เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย และจิตใจสมาชิกจะได้รู้คุณประโยชน์ของการออกกำลังกาย เกิดวินัย ความพร้อมเพรียง ความสามัคคี ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด เพลิดเพลิน ลดความกังวล

กลุ่มธรรมะ

เพื่อให้สมาชิกชุมชนบำบัดเกิดความซาบซึ้งในหลักธรรมทางพุทธศาสนา พิจารณาเห็นสังขารแห่งชีวิตด้วยตนเองได้อย่างแท้จริง จะลดปัญหาการอยู่ร่วมกันในชุมชนบำบัด หลักจิตตภาวนาหรือสมาธิวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลักธรรมชั้นสูงในทางพุทธศาสนา มีความลึกซึ้ง คัมภีร์ภาพยั้งการปฏิบัติในหลักธรรมดังกล่าวมีลำดับขั้นตอนเป็นไปตามแนว พุทธวิธี จึงควรปฏิบัติตามคู่มือฝึกอบรมจิตตภาวนาแก่ผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ หรือควรวินิจฉัยจากครูผู้สอนศาสนาจารย์ เป็นผู้ดำเนินการ

กลุ่มนันทนาการ

เป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกมีความสุขสนุกสนานร่วมกัน และเป็นการสร้างความคุ้นเคย ยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความพร้อมเพรียงและเป็นระเบียบในชุมชน

2.2) งานบำบัด (Work Therapy)

เป็นการพัฒนานิสัยในการประกอบอาชีพและทักษะในการดำรงชีวิต คือ ให้มีการเรียนรู้ด้านสังคม และนำผลการฝึกงานนี้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในสังคมภายนอก โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

2.2.1) เริ่มต้นจากง่ายไปหายาก กล่าวคือ มอบหมายงานให้สมาชิกทำโดย เริ่มต้นจากงานที่ง่ายที่สุดก่อน เมื่อสมาชิกรับผิดชอบงานนั้นได้และสามารถทำงานนั้นให้สำเร็จก็เลื่อนให้ไปทำงานที่ยากขึ้น เช่น เริ่มต้นจากงานกวาดบ้านหรือขุดดิน แล้วเลื่อนไปทำงานจัดห้อง และทำสวน เป็นต้น ในสายงานบังคับบัญชาที่เริ่มต้นจากลูกทิมแล้วเลื่อนเป็นหัวหน้าทิมขึ้นไปตามลำดับ การให้ทำงาน นอกจากเป็นการฝึกนิสัยในการทำงานแล้ว ยังเป็นการสร้างความมั่นใจในตนเองให้แก่สมาชิกและรู้สึกว่าคุณค่า ซึ่งแต่ก่อนเมื่อติดยาเสพติดไม่เคยทำอะไรสำเร็จ ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าไร้ค่า ทำให้เกิดพลังใจและมั่นใจที่จะก้าวไปข้างหน้า

2.2.2.) ถึงแม้ว่าสมาชิกจะต้องเริ่มจากงานที่ง่ายที่สุดไปสู่งานที่ยากขึ้น แต่เขาก็ต้องเข้าใจว่างานทุกอย่างมีความหมาย กล่าวคือ เป็นงานที่ต้องทำจริงๆ มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการใช้ชีวิตประจำวัน อาทิ เช่น

ทีมงานธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับจัดทำประวัติสมาชิก จัดทำรายงาน
ผลปฏิบัติงานประจำวันรับผิดชอบดูแลห้องประชุม ห้องสมุด ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์
ต่างๆ ของศูนย์

ทีมงานครัว รับผิดชอบด้านการจัดเตรียมอาหาร จัดโต๊ะอาหาร
ทำความสะอาดภาชนะใส่อาหาร และรับผิดชอบงานอื่นๆ ที่ชุมชนมอบหมาย

ทีมงานความสะอาด รับผิดชอบดูแลศูนย์ให้อยู่สภาพดี ทำความ
สะอาดสถานที่ ห้องกิจกรรม ห้องน้ำ เป็นต้น

ทีมงานเกษตร รับผิดชอบดูแลแปลงเกษตร รดน้ำต้นไม้ ตัดหญ้า
การปลูกผักและไม้ดอกตามความเหมาะสม

ทีมงานฝึกวิชาชีพ เป็นการฝึกวิชาชีพตามความถนัดของแต่ละ
บุคคล เช่น ช่างโลหะ ช่างไม้ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น

2.2.3) งานทุกประเภทเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง
เกี่ยวกับผู้อื่นและเกี่ยวกับเนื้องานนั้นๆ สมาชิกจะรู้จักตนเองหลายแง่มุมจากการทำงาน เช่น
เป็นคนขยัน อดทน ตั้งใจรู้จักแก้ปัญหาหรือเป็นคนขี้เกียจ ท้อถอย เบื่อ หนีปัญหา เป็นต้น และ
รู้จักผู้อื่น ในการซ่อมเครื่องยนต์และการก่อสร้าง เป็นต้น

2.2.4.) ทักษคติเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการฝึกทักษะ สมาชิกจะต้องรู้
ว่าการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จเราจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น การสร้างทัศนคติที่ดีจึงเป็นเรื่องที่
จำเป็นไม่ใช่แต่การทำงานเท่านั้น แต่ควรต้องรู้จักการสร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน สังคม และสิ่งแวดล้อม
จึงจะทำให้ชีวิตเป็นสุข

2.2.5.) การได้รางวัล (จากการเลื่อนขั้น) ขึ้นอยู่กับความพยายามและการ
เอาใจใส่ในการทำงานให้สำเร็จเท่าๆ กับความสามารถในการทำงาน “ ภูมิใจในคุณภาพ ” ชุมชน
บ่มบักให้ความสำคัญต่อความพยายามและความรับผิดชอบ ซึ่งเน้นคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับการ
เติบโตทางจิตใจและเป็นพื้นฐานของความสำเร็จในชีวิต

2.2.6.) ด้วยการ ทำงาน เราจะค้นพบและพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม
ค่านิยม ทัศนคติและจริยธรรม

กล่าวโดยสรุป ชุมชนบ่มบักคาดหวังให้สมาชิกมีส่วน “ ใจ ” แก่ชุมชน
การให้ขึ้นอยู่กับความสามารถของปัจเจกบุคคลและคุณค่าของงานแต่ละงานที่มีต่อชุมชน

2.3) วิธีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม : การลงโทษและการให้รางวัล

การดำเนินชีวิตของสมาชิกในแต่ละวันภายในศูนย์ชุมชนบ่มบัก จะมีการ
เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปทั้งทางลบและทางบวก เพื่อนๆ สมาชิก และ staff จะต้องช่วยเหลือให้
มีพฤติกรรมลบเพิ่มขึ้นจนเกิดความเคยชิน เท่ากับว่าไม่มีการพัฒนาเอง ดังนั้น พฤติกรรมของ
สมาชิกภายในศูนย์จะได้รับการบอกกล่าวจากเพื่อนๆ และ staff ทำให้สมาชิกจะได้เรียนรู้ด้วย

ตนเองว่าหากเขาทำผิดเขาจะถูกลงโทษ แต่ถ้าทำความดีเขาจะได้รับรางวัลตอบแทน ซึ่งเป็นสิ่งที่จูงใจให้สมาชิกได้ทำความดีและหลีกเลี่ยงการกระทำความผิด

เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Tools of the house)

สมาชิกจะถูกลงโทษก็ต่อเมื่อสมาชิกขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานในหน้าที่หรือกระทำความผิดกฎระเบียบของชุมชน สมาชิกจะต้องถูกลงโทษตามความรุนแรงของความผิดนั้นๆ และลดหลั่นกันลงมาการลงโทษเป็นการสั่งสอนให้เขาเรียนรู้ว่าการกระทำของเขาไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชน ระบบการลงโทษของศูนย์ชุมชนบำบัด ได้แก่

การพูดแนะนำ (Talking to)

เป็นการพูดให้คำแนะนำ เมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งมีพฤติกรรมไม่ดี เพื่อนหรือ staff พูดคุยกับเขาว่าไม่ควรทำเพราะไม่ใช่อะไร

การตักเตือน (Pull up)

เป็นการแจ้งความผิดต่อหน้าสมาชิกทันทีทันใด เพื่อให้สมาชิกเลิกกระทำความผิดนั้นทันที เช่น เมื่อพบว่าสมาชิกไม่ทำงานก็จะว่ากล่าวตักเตือนเพื่อต้องการแก้พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างผิดๆ ให้ผู้ถูกลงโทษยอมรับและแก้ไขความผิดนั้น

กฎระเบียบของการทำกลุ่ม

- 1.) แจ้งความผิดให้ทราบ
- 2.) ให้อธิบายฟังคำเตือน
- 3.) ไม่ยินยอมให้โต้แย้งในขณะนั้น แต่สามารถเก็บความรู้สึกไม่พอใจไปแสดงได้

ในกลุ่มปรับความเข้าใจ (Encounter Group)

วิธีการดำเนินการ

- 1.) จะแจ้งความผิดและตักเตือนทันทีทันใดที่เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในทางที่ผิด
- 2.) เมื่อเห็นสิ่งบกพร่องแล้วไม่ทราบแล้วว่าใครเป็นคนกระทำหรือทราบแต่ต้องการให้ รับรู้กันทั้งศูนย์ก็สามารถทำการตักเตือนในช่วงตักเตือน (Pull - up) ในกลุ่มประชุมเช้า
- 3.) ถ้าตักเตือนหลายครั้งแล้วยังไม่ปรับปรุงตนเองก็ให้ใช้ขั้นต่อไป

การตักเตือนอย่างเป็นทางการ (Hair cut)

เป็นการร่วมกันตักเตือนอย่างเป็นทางการ จะใช้เมื่อการตักเตือน (Pull up) หรือกลุ่มเผชิญหน้า (encounter group) ใช้ไม่ได้ผลกับการเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีการนี้ต้องการให้สมาชิกมีความระมัดระวังในการกระทำที่ไม่ดี และต้องการให้คำแนะนำแก่สมาชิกว่าเราหวังจะให้เขาปฏิบัติตนอย่างไรและจะทำเช่นนั้นอย่างไร

กฎระเบียบของการทำกลุ่ม

เมื่อเกิดการกระทำผิดซ้ำในเรื่องเดิมบ่อยครั้ง ตักเตือนแล้วหลายครั้งไม่ได้ผลให้จัด Hair cut โดยใช้ staff 1 คน สมาชิกที่จะเป็นผู้ตักเตือน 4 คน

วิธีดำเนินการ

- 1.) จัดให้ผู้ร่วมตักเตือนนั่งเรียงแถว 4 คน โดยมี staff นั่งกลาง ผู้ที่ถูกตักเตือนจะนำ แก้วน้ำมาตั้งเผชิญหน้า
- 2.) ผู้ที่ถูกตักเตือนเกาะประตูห้องขออนุญาต เข้ามาโดยนำแก้วน้ำของตัวเองเข้ามาด้วยเมื่อได้รับอนุญาตนำแก้วน้ำมาตั้งเผชิญหน้ากับผู้ให้การตักเตือนในระยะห่างพอประมาณ
- 3.) Staff เริ่มพูดชี้แจงว่าวันนี้จะมีการทำ **Hair cut** เพราะพฤติกรรมอะไรแล้วให้ผู้ร่วมตักเตือน 1,2,3,4 พูด
- 4.) Staff เป็นผู้สรุป การให้การตักเตือนจากผู้ร่วมตักเตือนทั้ง 4 คน ว่าการให้การตักเตือนแนะนำอย่างไรบ้างรวมทั้งอาจเป็นผู้ให้คำแนะนำเพิ่มอีกก็ได้

การให้เรียนรู้ประสบการณ์ (The learning experiences, Shot Down)

เป็นการเรียนรู้ประสบการณ์ในกรณีสมาชิกทำผิดระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ โดยลดขั้นหรือตำแหน่งที่มีอยู่ให้ตกไปอยู่ระดับต่ำสุดเป็นช่วงระยะเวลาไม่นาน ถ้าสมาชิกสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ก็จะได้รับการเลื่อนระดับหนึ่งได้รับสิทธิ์ที่พึงมี วิธีการนี้จะทำให้สมาชิกได้รู้จักคิดทบทวนถึงพฤติกรรมของตนเอง รู้สึกผิดต่อความผิดที่กระทำและดำเนินการแก้ไขต่อไป

กฎระเบียบการทำกลุ่ม

- 1.) ผู้ที่ถูก Shot Down ขณะทำงานไม่มีสิทธิ์คุยกับผู้อื่นนอกจาก Expediter ซึ่งเป็นผู้ควบคุมงาน สั่งงาน และดูแลตลอดการ Shot Down
- 2.) ก่อนและหลัง Shot Down ให้นั่งแก้วน้ำสำรวจตนเอง
- 3.) เมื่อมีกลุ่มประชุมเข้า ผู้ถูก Shot Down ต้องนั่งหน้าสุดและไม่มีสิทธิ์ตักเตือนหรือให้คำแนะนำผู้ใด

วิธีการดำเนินการ

- 1.) เมื่อมีคำสั่งให้ลงโทษ Shot Down จาก Staff หรืออาจเป็นคณะกรรมการซึ่งจะบอกด้วยว่าให้ทำงานอะไร ระยะเวลาานานเท่าใด ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความผิด
- 2.) มีผู้ควบคุมดูแล คือ Expediter คอยดูแลการทำงานให้อย่างจริงจังตลอดเวลาและทำคนเดียวโดยไม่มีการทักพุดคุยกับใคร
- 3.) ในกลุ่มประชุมเข้า ประกาศให้สมาชิกทั้งบ้านทราบด้วยว่าใครถูก Shot Down เพราะอะไร ให้ทำงานอะไร ระยะเวลาานานเท่าใด และเมื่อปลด Shot Down ก็ประกาศเช่นกัน

การนั่งเก้าอี้ (Bench, Chair)

เมื่อสมาชิกกระทำผิดหรือเรื่องทะเลาะวิวาท หรือมีเรื่องเกิดความไม่สงบก็จะให้สมาชิกนั่งเก้าอี้เดี่ยวๆ ใช้ความคิดทบทวนถึงสิ่งที่ตนกระทำลงไป ใช้ความคิดถึงสาเหตุว่าเหตุใดจึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น เป็นการฝึกความอดทน ออกคลื่น รู้จักรับผิดชอบในสิ่งที่ทำลงไป

กฎระเบียบของการทำกลุ่ม

- 1.) ให้นั่งคิดคนเดียวเดี่ยวๆ ห้ามพูดกับใคร
- 2.) จัดบริเวณให้เฉพาะ ควรเป็นบริเวณที่เงียบสงบไม่ให้ใครเข้าไปยุ่งเกี่ยว เหมาะในการนั่งใช้ความคิดตามลำพัง

ในกรณีของการที่จะเปลี่ยนระดับหรือตำแหน่งก็ให้นั่งก่อนบอกผลการประเมินการทำงานแต่ไม่ได้ให้นั่งเป็นเวลานานในกรณีนี้

วิธีการดำเนินการ

- 1.) เมื่อสมาชิกทำความผิด เช่น มีเรื่องทะเลาะกัน ก็อาจจัดให้นั่งเก้าอี้สำรวจตนเอง คนละมุม
- 2.) ควรจัดให้เก้าอี้สำรวจตนเองให้อยู่ใกล้กับปรัชญา เพื่อได้อ่านปรัชญาทบทวนไปด้วยจะเกิดความคิดในทางที่ดี
- 3.) ระยะเวลาที่ให้นั่งนานเท่าใดแล้วแต่ความเหมาะสม ถ้าความผิดมากอาจให้นั่งนานเป็นวันหรือหลายวัน
- 4.) เมื่อเวลารับประทานอาหาร ให้เพื่อนนำไปให้โดยห้ามลุกจากเก้าอี้ นอกจากอนุญาตให้เข้าห้องน้ำได้เท่านั้น
- 5.) หลังจากเห็นว่าเป็นเวลาสมควรแล้ว ก็เรียกไปพูดคุยว่าคิดอะไรได้บ้าง เป็นความคิดในทางที่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ถ้ายังคิดไม่ได้หรือยังมีอารมณ์โกรธ ก็อาจใช้วิธี Hair Cut ต่อไป ในกรณีมีความผิดรุนแรงหลังจาก chair แล้วก็อาจให้ Shot Down ต่อไป

การประชุมใหญ่ (General Meeting)

จะจัดขึ้นในกรณีที่มีผู้ละเมิดกฎของศูนย์อย่างรุนแรง เช่น มียาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ ฯลฯ หากจัดประชุมทุกครั้งที่มีการละเมิดกฎก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าเป็นเรื่องร้ายแรง ซึ่งสมาชิกในศูนย์จะต้องรับผิดชอบและช่วยกันคิดว่าเหตุใดจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนั้น

การประชุมใหญ่จะเป็นพิธีการและเน้นที่ความเจียม โดยเรียกให้ทุกคนมารวมอยู่ในห้องโดยทุกคนไม่ทราบว่าจะไรเกิดขึ้น (แต่เจ้าหน้าที่ทราบ) ให้ทุกคนนั่งเจียมๆ ห้ามพูดกัน บรรยากาศจะช่วยให้เขาทราบว่าต้องมีเรื่องร้ายแรงเกิดขึ้น เมื่อเวลาผ่านไปสักครู่ หัวหน้าศูนย์จะมาเปิดการประชุมและบอกว่ามีเรื่องร้ายแรงอะไรเกิดขึ้น เนื่องจากอะไร และถามความเห็นจากสมาชิกในศูนย์ว่าจะทำอย่างไรกับผู้ก่อเรื่องร้ายแรง ให้พวกเขาช่วยกันคิดและเสนอความคิดเห็น

การให้ออกจากชุมชนบำบัด (Banishment)

เป็นวิธีการที่รุนแรง และเป็นวิธีการสุดท้ายในการปรับพฤติกรรมของสมาชิก โดยใช้กับสมาชิกที่ละเมิดกฎที่ร้ายแรงของศูนย์ฯ โดยการให้ออกไปจากศูนย์อาจโดนส่งไปอยู่แดนอื่น ถ้าคิดว่าไม่สามารถจะอยู่ทำการแก้ไขพฤติกรรมได้แล้ว และจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีกับสมาชิกอื่นๆ ต่อไปอีก

การใช้เครื่องมือต่างๆ เหล่านี้ จะใช้ตามรับความรุนแรงของพฤติกรรมหรือความถี่ที่พฤติกรรมไม่ดี โดยจะเริ่มจากวิธีการที่มีความรุนแรงน้อยที่สุด ไปจนถึงรุนแรงมากและความถี่ในการใช้วิธีการรุนแรงควรใช้ให้น้อย เพราะหากใช้วิธีการรุนแรงบ่อยๆ ก็จะทำให้การปรับพฤติกรรมไม่ได้ผล เนื่องจากเกิดการดื้อหรือชินชา

3. ขั้นตอนการเตรียมการปลดปล่อย (Re-Entry Stage)

ระยะเวลา 3 เดือน ก่อนที่สมาชิกทุกคนจะปลดปล่อยเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมแก่สมาชิกให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตร่วมกันกับครอบครัวและสังคมภายนอกได้อย่างปกติสุข ทางเรือนจำและทัณฑสถานจะดำเนินการดังนี้

- จัดเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และวางแผนการดำเนินชีวิตให้แก่สมาชิกแต่ละคน
- ติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ฝึกวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานให้แก่สมาชิก แนะนำการจ้างงาน รวมทั้งติดต่อหน่วยงานจัดหางานให้สมาชิก
- จัดกิจกรรมครอบครัวบำบัดโดยเชิญญาติและครอบครัวขอสมาชิกชุมชนบำบัดมาประชุมหารือเพื่อก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและขอความร่วมมือดูแลสมาชิกเมื่อพ้นโทษออกไป
- ประสานงานกับหน่วยงานที่ดำเนินด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพรับสมาชิกที่ยังไม่มีความพร้อมกลับไปสู่สังคมให้ได้รับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพต่อไป

4. ขั้นตอนการติดตามผล (After – Care Stage)

การติดตามผลการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพจะดำเนินการทั้งก่อนการปลดปล่อย และภายหลังการปลดปล่อย ดังนี้

4.1 การติดตามผลก่อนปล่อยพ้นโทษ

- การสุ่มปัสสาวะเป็นระยะๆ เพื่อประเมินผล
- การสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและพฤติกรรม
- การเปรียบเทียบน้ำหนักตัวของสมาชิกแต่ละคนทุกระยะ

4.2 การติดตามผลหลังพ้นโทษ

- มอบหมายให้เจ้าหน้าที่คุมประพฤติและอาสาสมัครคุมประพฤติ ออกไปเยี่ยมสมาชิกและครอบครัวสมาชิกเพื่อรับทราบปัญหาและให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม
- ให้สมาชิกติดต่อกลับมายังเรือนจำหรือทัณฑสถาน โดยการรายงานตัวด้วยตนเอง การเขียนจดหมายส่งไปรษณีย์บัตรและการติดต่อทางโทรศัพท์ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านทุนในประเทศไทย

1. ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฎ์, ชีรรัช กันตามระ และวิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร⁽¹⁴⁾ ได้ศึกษาด้านทุนดำเนินการของสถานีนอนามัย ในจังหวัดสมุทรสาคร ปีงบประมาณ 2542 พบว่า ด้านทุนดำเนินการของสถานีนอนามัยในจังหวัดสมุทรสาครเฉลี่ย 120 บาทต่อหัวประชากรต่อปี ประกอบด้วย ด้านทุนของสถานีนอนามัย 110 บาท ต่อคนต่อปี และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 10 บาทต่อคนต่อปี ด้านทุนดำเนินการเฉลี่ยต่อสถานีนอนามัยเป็น 834,136 บาทต่อปี ประกอบด้วยค่าแรงร้อยละ 56 และค่าวัสดุและเวชภัณฑ์ร้อยละ 44 สถานีนอนามัยมีเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 4.2 คนต่อแห่ง จัดสรรเวลาให้กับงานรักษาพยาบาลร้อยละ 22 งานบริหารและรายงานร้อยละ 27 งานส่งเสริมสุขภาพทุกกลุ่มอายุร้อยละ 18 และงานในชุมชนประมาณร้อยละ 30 งานรักษาพยาบาลมีด้านทุนร้อยละ 59 บาทต่อครั้ง และด้านทุนต่อหน่วยงานส่งเสริมสุขภาพวัยแม่และเด็กเฉลี่ยเป็น 100 บาทต่อครั้ง เมื่อรวมด้านทุนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอด้วยจะมีด้านทุนเพิ่มอีกประมาณร้อยละ 9 จำนวนเจ้าหน้าที่ต่อสถานีนอนามัย ขนาดของรายจ่ายด้านแรงงาน และผลผลิต มีอิทธิพลต่อด้านทุนต่อหน่วยของสถานีนอนามัย ข้อมูลด้านทุนต่อหน่วยเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม

2. พัทธราภรณ์ มาลีเวช⁽¹⁵⁾ ได้ศึกษาด้านทุนต่อหน่วยสำหรับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมแบบ ผู้ป่วยนอก คลินิกโรคสมองเสื่อม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า มีผู้ป่วยเข้ารับบริการแบบผู้ป่วยนอกที่คลินิกโรคสมองเสื่อม 111 คน เพศชาย 53 คน และเพศหญิง 58 คน อายุเฉลี่ยของผู้ป่วย 73.98 ปี ผู้ป่วยมารับบริการจำนวน 450 ครั้ง ด้านทุนรวม 3,247,054.96 บาทต่อปี ด้านทุนต่อหน่วย 7,215.68 บาทต่อครั้ง และ 29,252.75 บาทต่อคน โครงสร้างด้านทุน ค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน เท่ากับ 15.6 : 2.2 : 1 ด้านทุนค่าบริการ พื้นฐาน : ค่าบริการทางการแพทย์ เท่ากับ 1 : 15.4

3. ภิรมย์ กมลรัตนกุล, จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์ และสุรวิรัตน์ งามเกียรติไพศาล⁽⁸⁾ ได้ศึกษาวิเคราะห์ด้านทุนการให้บริการผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยในมีด้านทุนต่อหน่วย เท่ากับ 5,929.05 บาทต่อวันนอน ค่าแรง:ค่าวัสดุ:ค่าลงทุน เท่ากับ 20:67:13 ด้านทุนทางตรง: ด้านทุนทางอ้อม เท่ากับ 60: 40 สำหรับ ผู้ป่วยนอกมีด้านทุนต่อหน่วย เท่ากับ 1,799.86 บาทต่อครั้ง ค่าแรง:ค่าวัสดุ :ค่าลงทุน เท่ากับ 4:91:6 ด้านทุนทางตรง : ด้านทุนทางอ้อม เท่ากับ 78:22

4. วีระศักดิ์ พุทธาศรี วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร สุวรรณ มูแก้ม และวงเดือน จินดาวัฒนะ⁽¹⁵⁾ ได้ศึกษาด้านทุนการตรวจหามะเร็งเต้านมด้วยการถ่ายภาพรังสีเต้านม (แมมโมแกรม) ในประเทศไทย

โดยเก็บข้อมูลต้นทุนผู้จัดบริการระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545 ถึง เมษายน 2549 ใน 9 โรงพยาบาล ตัวอย่าง ประกอบด้วย สถาบันมะเร็งแห่งชาติ โรงพยาบาลราชวิถี รามาธิบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลำปาง ศรีนครินทร์ ขอนแก่น สงขลานครินทร์ และหาดใหญ่ และใช้แบบสอบถามข้อมูลต้นทุนจากผู้รับบริการในโรงพยาบาลตัวอย่างเดียวกัน จำนวน 1,067 ราย ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนการจัดบริการของโรงพยาบาลตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย 919.43 บาท/ราย จุดการผลิตที่ประหยัดจากขนาดการผลิตอยู่ที่ 2,638 รายต่อปี และต้นทุนของผู้รับบริการต่อครั้งเป็น 1,143.94 บาท โดยสัดส่วนค่าใช้จ่ายของค่าตรวจแมมโมแกรมเท่ากับร้อยละ 80.76 ของต้นทุนผู้รับบริการรวม ผู้รับบริการที่ไม่มีสวัสดิการใดๆเลย มีค่าใช้จ่ายสูงสุดเท่ากับ 1,303.22 บาท ขณะที่ผู้รับบริการที่ถือบัตร 30 บาท มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดเท่ากับ 580.59 บาท ความเป็นไปได้ของการสนับสนุนให้การตรวจมะเร็งเต้านมด้วยแมมโมแกรมเป็นชุดบริการพื้นฐานต้องพิจารณาด้านทุนดำเนินการเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยที่มีทรัพยากรอยู่แล้วดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

5. สุนีย์ ชลาภิรมย์ และคณะ⁽¹⁶⁾ ได้ศึกษาด้านทุนต่อหน่วยการให้บริการ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2533 โดยได้ศึกษาแบบย้อนหลัง (Retrospective study) ในมุมมองผู้ให้บริการ (Provider viewpoint) ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนค่าแรง : ต้นทุนค่าวัสดุ = 86.50 ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการของผู้ป่วยนอกจิตเวชและประสาทวิทยา เท่ากับ 198.65 บาท และ 567.05 บาท ตามลำดับ ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการ (ต่อวันป่วย) ของผู้ป่วยในของทั้งสองแผนกเท่ากับ 123.41 บาท และ 652.96 บาท ตามลำดับ

6. เสาวลักษณ์ ช่างสมบุรณ์⁽¹⁷⁾ ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน โรงพยาบาลราชานุกูล ซึ่งเป็นการศึกษาในทัศนะของผู้ให้บริการ เก็บข้อมูลในปีงบประมาณ 2544 การศึกษาแบ่งหน่วยงานออกเป็น 3 หน่วยต้นทุน คือ หน่วยงานสนับสนุน , หน่วยงานพยาบาล และหน่วยงานหลัก การจัดสรรต้นทุนจากหน่วยงาน ต้นทุนชั่วคราว (หน่วยงานสนับสนุน และหน่วยงานพยาบาล) ไปยังหน่วยต้นทุนที่ให้บริการ หน่วยงานหลัก โดยวิธี Simultaneous equation ตามเกณฑ์การจัดสรรต้นทุนที่เหมาะสมกับแต่ละหน่วยงาน ผลการวิจัยพบว่าต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้นทุนรวมทั้งหมดของการดำเนินงานเท่ากับ 7,354,212.04 บาท ส่วนต้นทุนบริการแต่ละหน่วยงานหลัก ได้แก่ งานเกษตรกรรม-สัตว์บาล งานศิลปกรรม และงานอุตสาหกรรม มีค่าเท่ากับ 1,910.00 , 1,462.55 และ 1,201.01 บาทต่อวันฝึก (วันเรียน) ตามลำดับ ต้นทุนรวมโดยตรงประกอบด้วยต้นทุน ค่าแรง ค่า

วัสดุและค่าลงทุน ในสัดส่วน 4.97 : 1.05 : 1 โดยมูลค่าต้นทุนสูงสุดของทุกกลุ่มหน่วยต้นทุน คือ ต้นทุนค่าแรง

7. วิทวัส ลออคุณ⁽¹⁸⁾ ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนในการรักษาผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจแผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและต้นทุนต่อหน่วยในการรักษาผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจ แผนกผู้ป่วยใน ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2545 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2545 เก็บรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยโดยการคิดเป็น Medical care cost ของผู้ป่วยแต่ละคน และนำไปรวมกับ Routine service cost ที่ได้จากการศึกษาของภิรมย์ กมลรัตนกุล และคณะ รวมกันเป็นค่าใช้จ่ายรวมในการดูแลรักษาผู้ป่วยแต่ละราย โดยนำมาคำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ย, ค่าใช้จ่ายต่อวิธีการรักษา, ค่าใช้จ่ายต่อชนิดของโรคหัวใจ และค่าใช้จ่ายตามอายุของผู้ป่วย ผลการศึกษาพบว่า ในระยะเวลาที่ทำการศึกษามีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาทั้งสิ้นรวม 175 คน มีจำนวนวันนอนรวม 2,165 วัน และจำนวนวันนอนเฉลี่ย 12.4 วัน ค่าใช้จ่ายในส่วน Medical care cost รวม 8,747,037 บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อคนเท่ากับ 49,983.07 บาท และคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อวันนอนเท่ากับ 4,040.20 บาท ค่าต้นทุนรวมในการรักษาผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจต่อคน เมื่อนำมารวมกับ Routine service cost คิดเป็นร้อยละ 52 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยค่าใช้จ่ายในส่วนที่ใช้ในการผ่าตัดคิดเป็นร้อยละ 43 ของค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ กลุ่มผู้ป่วยที่มีค่าใช้จ่ายสูงได้แก่ ผู้ป่วยวัยทารก ผู้ป่วยโรคหัวใจชนิดเขียว และผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด ดังนั้นการดูแลรักษาผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจเสียค่าใช้จ่ายสูงและผู้ป่วยมีจำนวนวันนอนโรงพยาบาลนาน ผู้ป่วยวัยทารก ผู้ป่วยโรคหัวใจชนิดเขียว และผู้ป่วยที่ต้องรับการผ่าตัด เป็นกลุ่มผู้ป่วยที่เสียค่าใช้จ่ายสูง การลดค่าใช้จ่ายอาจลดได้โดยการบริหารจัดการที่

8. สถาบันรัฐบุรุษกริช กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข⁽¹⁹⁾ ศึกษาการคำนวณต้นทุนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในต่อรายของการรักษาผู้ป่วยยาเสพติดของสถาบันรัฐบุรุษกริช ในปีงบประมาณ 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของต้นทุนทุกประเภทของผู้ป่วยยาเสพติด และเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนเฉลี่ยต่อคนที่เป็นจริงของผู้ป่วยยาเสพติดประเภทผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในที่เข้ามารับการบำบัดที่สถาบันรัฐบุรุษกริช โดยจำแนกต้นทุนออกเป็น 5 ประเภท คือ ต้นทุนครุภัณฑ์ ต้นทุนวัสดุภัณฑ์ ต้นทุนน้ำประปา ต้นทุนไฟฟ้าและต้นทุนค่าตอบแทนบุคลากร สำหรับผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยนอก (OPD) มีต้นทุนครุภัณฑ์เท่ากับ 1,505,943.72 บาท ซึ่งคิดเป็นต่อรายผู้ป่วยนอกประเภทยาเสพติดเท่ากับ 47.10 บาท ต้นทุนวัสดุภัณฑ์มีค่าเท่ากับ 114,709.33 บาท ซึ่งคิดเป็นต่อรายผู้ป่วยนอกประเภทยาเสพติดเท่ากับ 3.5 บาท ต้นทุนน้ำประปาของทั้งสถาบัน ฯ มีค่าเท่ากับ 4,892,097.09 บาท ซึ่งคิดเป็นต่อรายผู้ป่วยนอกประเภทยาเสพติดเท่ากับ 123.7 บาท ต้นทุนค่าไฟฟ้าของสถาบัน ฯ ที่ใช้เฉพาะการรักษาผู้ป่วยนอก เท่ากับ 182,903.3 บาท ดังนั้น ต้นทุนค่าไฟฟ้าต่อรายเท่ากับ 5.7 บาท ต้นทุนค่าตอบแทนบุคลากรรวมของการรักษาผู้ป่วยนอกเท่ากับ 5,403,560.0 บาท ซึ่งคิดเป็นต่อรายผู้ป่วยนอกประเภทยาเสพติดเท่ากับ 169.1 บาท ดังนั้นต้นทุนต่อรายผู้ป่วยนอกประเภทยาเสพติดของสถาบันรัฐบุรุษกริชมีค่าเท่ากับ 349.1 บาท โดยมีต้นทุนค่าตอบแทนคิดเป็นสัดส่วน

สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 48.4 ถัดมาคือต้นทุนน้ำประปาคิดเป็นร้อยละ 35.4 ถัดมา คือ ต้นทุนครุภัณฑ์คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.5 ที่เหลือ คือ ต้นทุนไฟฟ้าร้อยละ 1.6 และต้นทุนวัสดุภัณฑ์คิดเป็นสัดส่วนต่ำที่สุดเพียงร้อยละ 1.0 เท่านั้นตามลำดับ

สำหรับผลการศึกษาผู้ป่วยใน (IPD) ประเภทยาเสพติดนั้นมีต้นทุนทั้ง 5 รายการในรอบปีงบประมาณ 2545 ดังนี้ ต้นทุนครุภัณฑ์มีค่าเท่ากับ 744,695.28 บาท โดยคิดเป็นต่อรายผู้ป่วยในประเภทยาเสพติดเท่ากับ 128.2 ต้นทุนวัสดุภัณฑ์มีค่าเท่ากับ 9,245,917.48 บาท โดยคิดเป็นต่อรายผู้ป่วยในประเภทยาเสพติดเท่ากับ 1,574.4 บาท ต้นทุนน้ำประปาต่อรายผู้ป่วยในประเภทยาเสพติดเท่ากับ 123.7 บาท ต้นทุนค่าไฟฟ้าของสถาบันฯที่ใช้เฉพาะการรักษาผู้ป่วยในเท่ากับ 533,327.73 บาท ดังนั้นต้นทุนไฟฟ้าต่อรายเท่ากับ 91.4 บาท ต้นทุนค่าตอบแทนบุคลากรรวมของการรักษาผู้ป่วยในเท่ากับ 50,553.560.0 บาท โดยคิดเป็นต่อรายผู้ป่วยในประเภทยาเสพติดเท่ากับ 8,592 บาท ดังนั้นในรอบปีงบประมาณ 2545 ต้นทุนต่อรายผู้ป่วยในประเภทยาเสพติดของสถาบันชัยภูมิมีค่าเท่ากับ 10,509.2 บาท โดยมีต้นทุนค่าตอบแทนคิดเป็นสัดส่วนสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 81.8 ถัดมา คือ ต้นทุนวัสดุภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 15.0 ส่วนต้นทุนน้ำประปาและต้นทุนครุภัณฑ์คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.2 เท่ากัน ส่วนต้นทุนไฟฟ้ามีค่าต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 0.9 เท่านั้น

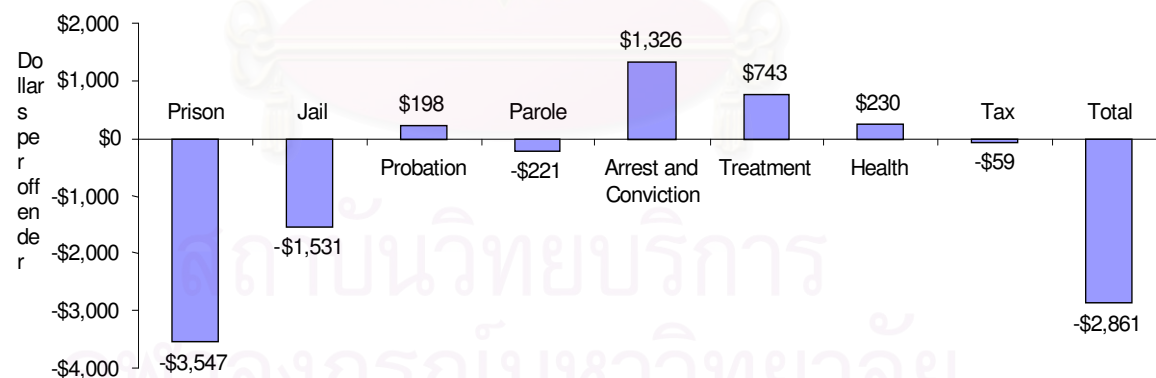
9. วิภาวดี แสงเพชร และคณะ⁽²⁰⁾ ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการ สถาบันชัยภูมิ งบประมาณ 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดำเนินการต่อหน่วยบริการ (ยกเว้นต้นทุนค่าเสื่อมราคา) โดยแบ่งหน่วยงานต่างๆของสถาบันชัยภูมิเป็นหน่วยต้นทุน 4 กลุ่ม คือ หน่วยต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หน่วยต้นทุนที่ก่อให้เกิดรายได้ หน่วยงานที่บริการผู้ป่วยโดยตรง และหน่วยงานที่ให้บริการอื่น ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนดำเนินการรวมของสถาบันชัยภูมิ งบประมาณ 2547 เท่ากับ 156,492,838 บาท โดยมีสัดส่วนต้นทุนค่าแรงต่อต้นทุนค่าวัสดุเป็น 53 : 43 ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วยนอกยาเสพติดไปรับยาไปทานที่บ้านเท่ากับ 799 บาท/ครั้ง ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วยนอกยาเสพติดจิตสังคมบำบัดเท่ากับ 20,524 บาท/ราย (เฉลี่ย 21 ครั้งต่อรายผู้ป่วย) หรือเฉลี่ย 970 บาท/ครั้ง ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วยในบำบัดด้วยยาเท่ากับ 19,296 บาท/ราย (เฉลี่ย 18 วัน) หรือเฉลี่ย 1,091 บาท/วันนอน ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วยในบำบัดฟื้นฟู เท่ากับ 25,990 บาท/ราย (เฉลี่ย 53 วัน) หรือเฉลี่ย 494 บาท/วันนอน และต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการงานติดตามผลการบำบัดรักษาเท่ากับ 1,920 บาท/ครั้ง

10. วิภาวดี แสงเพชร และคณะ⁽²¹⁾ ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการ สถาบันชัยภูมิ งบประมาณ 2548 ศึกษาต้นทุนในทัศนะผู้ให้บริการ เก็บข้อมูลย้อนหลังระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2547 ถึง 30 มิถุนายน 2548 เป็นเวลา 9 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดำเนินการต่อหน่วยบริการของสถาบันชัยภูมิ (ยกเว้นต้นทุนค่าเสื่อมราคา) โดยแบ่งหน่วยงานต่างๆของสถาบันชัยภูมิเป็นหน่วยต้นทุน 4 กลุ่ม คือ หน่วยต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หน่วยต้นทุนที่ก่อให้เกิดรายได้ หน่วยงานที่บริการผู้ป่วยโดยตรง และหน่วยงานที่ให้บริการอื่น ใช้การกระจาย

ต้นทุนโดยวิธี Simultaneous equation method ผลการศึกษาพบว่าต้นทุนดำเนินการรวมของสถาบัน วิทยาลัยในปีงบประมาณ 2548 เท่ากับ 118,651,019 บาท โดยมีสัดส่วนต้นทุนค่าแรงต่อต้นทุนค่า วัสดุเป็น 64 : 36 ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วยนอกยาเสพติดรับยาไปทานที่บ้านเท่ากับ 931 บาท/ครั้ง ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วยในบำบัดด้วยยาเท่ากับ 25,327 บาท/ราย ต้นทุนต่อ หน่วยการให้บริการผู้ป่วยในบำบัดฟื้นฟู เท่ากับ 29,457 บาท/ราย และต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการ งานติดตามผลการบำบัดรักษาเท่ากับ 10,463 บาท/ราย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้นทุนในต่างประเทศ

1. The California Substance Abuse and Crime Prevention Act of 2000⁽²²⁾ (SACPA) มีความต้องการที่จะให้ผู้ต้องขังที่มีคดีไม่ร้ายแรง มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เข้าสู่ระบบการ คุมประพฤติ และบำบัดรักษายาเสพติดที่ใช้ชุมชนเป็นฐานแทนการถูกคุมขังในห้องขังหรือเรือนจำ UCLA ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของต้นทุนและ benefit - cost ratios ของ SACPA ในมุมมอง Taxpayer โดยการวิเคราะห์ครอบคลุมถึงต้นทุน ใน 8 ด้าน โดยใน 5 ด้าน เกี่ยวกับต้นทุนด้าน กระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สถานกักขัง, เรือนจำ, การลดวันต้องโทษจำคุก, การคุมประพฤติ, การ คุม ขังในระหว่างไต่สวนคดี ส่วนอีก 2 ด้าน เกี่ยวกับการจัดบริการทางสังคม ได้แก่ การบำบัดรักษาผู้ติด ยา และการรักษาพยาบาล และอีก 1 ด้านเกี่ยวกับภาษี

increase and any bar below the line represents a cost saving.

การศึกษาต้นทุนภายใต้แนวคิด SACPA

ผลการศึกษาที่ 1 ใช้กลุ่มผู้ต้องขังก่อนจะมีนโยบาย SACPA เปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ต้องขังที่ เข้าโครงการนี้ในปีแรกพบว่า a benefit-cost ratio เท่ากับ 2.5 : 1 เมื่อวิเคราะห์ต้นทุน 8 ด้านของ SACPA ต้นทุนรวม เท่ากับ 2,861 ดอลลาร์ ต่อผู้ต้องขัง 1 ราย ผลการศึกษาที่ 2 ศึกษากลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าร่วมโครงการจนเสร็จสิ้น a benefit-cost ratio เท่ากับ 4 : 1 ผลการศึกษาที่ 3 พบว่า

cost saving สำหรับปีที่ 2 ของ SACPA a benefit-cost ratio เท่ากับ 2.3: 1 จากผลการศึกษาทั้งหมดในการวิเคราะห์ต้นทุน แสดงให้เห็นว่า SACPA ช่วยลดต้นทุนในการจำคุก

2. Gary Zarkin ⁽²³⁾ ได้ศึกษาเรื่อง Study Finds Drug Treatment Is Cost – Effective Alternative to Prison พบว่าโปรแกรมการบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่กระบวนการยุติธรรม และช่วยลดอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษานี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด จำนวน 130 คน ที่จำคุกระหว่างปี ค.ศ. 1995 – 1996 เปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ต้องขังที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดตามโปรแกรมของเรือนจำ จำนวน 150 คน ในช่วงปีเดียวกันซึ่งโปรแกรมที่ใช้ในการบำบัดรักษาผู้ต้องขังได้รับการปรับปรุง ในปี 1990 โดย The Kings County District Attorney’s Office in Brooklyn ,N.Y. การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาต้นทุนผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการยุติธรรม โปรแกรมการบำบัดรักษาและอัตราการกระทำผิดซ้ำในระยะเวลา 6 ปี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการบำบัดรักษา ช่วยให้ระบบกระบวนการยุติธรรมประหยัดมากกว่า 47,000 เหรียญสหรัฐ ต่อ ผู้ต้องขัง 1 คน ในระยะเวลา 6 ปี นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโปรแกรมการบำบัดรักษา มีอัตราการกระทำผิดซ้ำลดลงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบที่ไม่ได้เข้ารับการบำบัดตามโปรแกรม

3. The Substance Abuse and Mental health Service Administration ⁽²⁴⁾ (SAMHSA) ได้ศึกษาต้นทุนของการบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติด ในปี 2002 พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยสำหรับการบำบัดรักษาผู้ติดยา หรือสารเสพติด ที่เป็นผู้ป่วยนอก โดยประมาณเท่ากับ 1,433 เหรียญสหรัฐ ต่อ 1 คอร์สในการรักษา

4. กรมราชทัณฑ์ของมลรัฐ Illinois ⁽²⁵⁾ ได้ศึกษาต้นทุนในการดูแลผู้ต้องขัง ในปี 2002 พบว่า ได้ใช้งบประมาณ จำนวน 1,206,607,900 เหรียญสหรัฐ ในการดูแลผู้ต้องขัง คิดเป็นต้นทุนต่อปีในการดูแลผู้ต้องขัง 1 คน เท่ากับ 20,929 เหรียญสหรัฐ และจากการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังร้อยละ 25 และเยาวชนที่กระทำผิด ร้อยละ 12 ถูกจำคุกในคดียาเสพติด ทำให้มลรัฐ Illinois ต้องใช้เงิน จำนวน 250 ล้านดอลลาร์ ต่อปี ในการดูแลผู้กระทำผิดคดียาเสพติด

5. National Institute on Drug Abuse, National Institutes of health และ U.S. Department of Health & Human Services ⁽²⁶⁾ ได้ศึกษาเรื่อง การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในระบบกระบวนการยุติธรรม พบว่า ผู้ติดยาเสพติดที่ไม่ได้รับการบำบัดรักษาเป็นการเพิ่มต้นทุนให้แก่ชุมชน ในด้านอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความรุนแรง และอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน, ค่าใช้จ่ายในเรือนจำ,ศาล และต้นทุนอาชญากรรม, การทำร้ายและทอดทิ้งเด็ก ,เด็กขาดการสนับสนุนทางสังคม ,ต้นทุนด้านสวัสดิการและสถานสงเคราะห์,ลดผลผลิต,การว่างงาน และการตกเป็นเหยื่อ พบว่าต้นทุนทางสังคมของการติดยาเสพติด ในปี 2002 ประมาณ 181 พันล้านเหรียญสหรัฐ และ 107 พันล้านเหรียญสหรัฐ มีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่มีสาเหตุจากยาเสพติด ส่วนการบำบัดรักษายาเสพติดที่ประสบความสำเร็จในระบบกระบวนการยุติธรรม สามารถช่วยลดอาชญากรรม และลดการแพร่กระจายของ

เชื้อ HIV/AIDS, วัณโรค และโรคติดต่ออื่นๆ มีการประมาณการว่าทุกๆ เงินเหรียญสหรัฐที่ถูกใช้ในการบำบัดรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวี นั้น จะช่วยลดต้นทุนสาธารณสุขที่มีสาเหตุจากยาเสพติด ประมาณ 4 เหรียญสหรัฐ ถึง 7 เหรียญสหรัฐ

6. McCollister KE และคณะ⁽²⁷⁾ ได้ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุน ประสิทธิภาพของการบำบัดรักษา ด้วยงานหลังปล่อย และ โปรแกรมดูแลหลังปล่อยสำหรับผู้ต้องขังคดียาเสพติด กลุ่มตัวอย่างจะถูกติดตามผลเป็นเวลากว่า 18 เดือน หลังปล่อยตัว โดยได้ศึกษารายกรณีศึกษา ได้แก่ Delaware's CREST Outreach Center, a work release therapeutic community และ โปรแกรมการดูแลหลังปล่อยสำหรับผู้ต้องขัง ซึ่งการวิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นว่า The CREST Program ช่วยลดการติดคุกซ้ำสำหรับผู้ต้องขังคดียาเสพติดซึ่งมีความสัมพันธ์กับ ผู้ทำงานหลังปล่อยตามมาตรฐาน คือ มีต้นทุนเฉลี่ย 65 เหรียญสหรัฐต่อวัน ผลการวิจัย พบว่า เมื่อเพิ่มการดูแลหลังปล่อยเข้าไปใน The CREST work release program ทำให้วันจำคุกลดลงโดยมีต้นทุนเฉลี่ยเท่ากับ 19 เหรียญสหรัฐต่อวัน

7. Roger H. Peters และ Robert May II⁽²⁸⁾ ได้ศึกษาเรื่อง การบริการบำบัดรักษาเสพติดในเรือนจำ โดยได้ศึกษาถึงต้นทุนในการบำบัดรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีในเรือนจำด้วย ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนการบำบัดรักษามีการผันแปรค่อนข้างมาก แม้มีการศึกษาในกลุ่มเรือนจำที่มีขนาดเดียวกันซึ่งไม่ทราบแน่ชัดว่าความแตกต่างนี้เป็นผลจากวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนที่ต่างกันหรือไม่ เรือนจำจำนวน 1 ใน 3 ของเรือนจำที่มีการบำบัดรักษาเสพติดรายงานว่าต้นทุนในการบำบัดรักษาต่อปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 74,450 เหรียญสหรัฐ ซึ่งมีต้นทุนตั้งแต่ 13,042 เหรียญสหรัฐ สำหรับเรือนจำที่มีจำนวนผู้ต้องขังน้อยกว่า 50 คน ถึง 233,080 เหรียญสหรัฐ สำหรับเรือนจำที่มีจำนวนผู้ต้องขัง 1,000 – 2,000 คน ต้นทุนเฉลี่ยต่อวันต่อคนเท่ากับ 4.90 เหรียญสหรัฐ โดยต้นทุนมีค่าตั้งแต่ 2.30 เหรียญสหรัฐ สำหรับเรือนจำที่มีจำนวนผู้ต้องขังตั้งแต่ 500 – 999 คน ถึง 9 เหรียญสหรัฐ ต่อวันต่อคน สำหรับเรือนจำที่มีจำนวนผู้ต้องขัง 1,000 – 2,000 คน ต้นทุนในการบำบัดรักษานี้จะแปรผันไปตามขนาดของเรือนจำ, จำนวนชั่วโมงของการบำบัดรักษาต่อสัปดาห์ และจำนวนโปรแกรมในการบำบัดรักษา จากการสำรวจพบว่ากว่า ร้อยละ 70 ของเรือนจำได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลประจำเขต (The county government) และกว่าร้อยละ 40 ได้รับงบประมาณจากมลรัฐ (State)

8. Douglas S. Lipton , Gregory P. Falkin , and Harry K. Wexler⁽²⁹⁾ ได้ศึกษาเรื่อง การบำบัดรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีในเรือนจำสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนในการบำบัดรักษาเสพติดของเรือนจำในอเมริกา อยู่ระหว่าง 200 เหรียญสหรัฐ และ 400 เหรียญสหรัฐ ต่อคน ต่อปี ซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบระยะเวลาและความเข้มข้นของการบำบัดรักษาจากการศึกษาต้นทุน-ประสิทธิภาพของการบำบัดรักษาแสดงให้เห็นว่า การบำบัดรักษาช่วยลดต้นทุนด้านสาธารณสุข และต้นทุนด้านสุขภาพอนามัยซึ่งมีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคมและต้นทุนของกระบวนการยุติธรรมนอกจากนี้ การลงทุนที่มากขึ้นด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังที่ติดเชื้อเอชไอวีในระดับที่รุนแรงมากจะช่วยลดจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีและมีผลต่อคุณภาพชีวิต หากไม่มีการบำบัดรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีจะทำให้คนกลุ่มนี้กลับ

ไปสู่วงจรของการก่ออาชญากรรมและใช้ยาเสพติดอีก พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับการบำบัดรักษาจะกลับมาก่อทำผิดซ้ำอีกภายใน 3 ปี หลังจากปล่อยตัว การบำบัดรักษาที่เหมาะสมทำให้ผู้ติดยาเสพติดจำนวน 3 ใน 4 ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ สามารถกลับสู่สังคมได้ และได้รับการยอมรับจากชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

1. ประวิทย์ สุขพูล⁽⁶⁾ ได้ศึกษาการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยวิธีชุมชนบำบัด ในเรือนจำกลางขอนแก่น พบว่ามีปัญหาการดำเนินงาน คือ

1.1 ด้านบุคลากร เนื่องจากผู้ต้องขังติดยาเสพติดมีมาก แต่เจ้าหน้าที่มีน้อยและมึ่งงานอย่างอื่นที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน ทำให้การดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำไม่ทั่วถึง ทำให้ขาดเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการด้านชุมชนบำบัด

1.2 ด้านงบประมาณ มีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอจึงทำให้งานชุมชนบำบัดขาดอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ทำให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไป ไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควร

2. อุดม คู่ยธธา⁽⁷⁾ ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารงานราชทัณฑ์ต่อแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติดกรมราชทัณฑ์ พบว่า แนวทางการดำเนินงานของศูนย์บำบัดของกรมราชทัณฑ์จะบรรลุวัตถุประสงค์ของกรมราชทัณฑ์ได้ต่อเมื่อ จะต้องมีการควบคุมผู้ต้องขังทั้งภายใน และภายนอกศูนย์บำบัด โดยมีการจัดเวรรักษาการณ์กลางวันและกลางคืนรอบนอกศูนย์บำบัดฯ ควรมีเจ้าหน้าที่ควบคุม 2 ผลัด และ 3 ผลัด ตามลำดับ มีการติดตั้งเทคโนโลยีเสริมความมั่นคง มีการตรวจค้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน มีการบำบัดฟื้นฟูแบบผสมผสาน เป็นต้น

3. วราภรณ์ สยนานนท์⁽³⁰⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้แบบทดสอบวัดความวิตกกังวล (ASI) วัดความซึมเศร้า (SDS) ทดสอบบุคลิกภาพ (MPI) และแบบทดสอบวัดพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (The Assertion Inventory) กับผู้ติดยาเสพติดที่มารับการบำบัดรักษาที่ฝ่ายจิตเวชและยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจโดยการทำจิตบำบัด และการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม มีการพัฒนาบุคลิกภาพพฤติกรรม ตลอดจนมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้นมากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฟื้นฟู โดยมีคะแนนความวิตกกังวลและความซึมเศร้าลดลง บุคลิกภาพชอบสังคมเพิ่มสูงขึ้น ลักษณะทางประสาทลดลง และมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้น พบว่ายิ่งให้การฟื้นฟูได้ตั้งแต่วัยต้นๆ และมีช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพียงใด ก็ยิ่งจะทำให้การฟื้นฟูสมรรถภาพมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

4. ประเทือง ธนียผล⁽³¹⁾ ได้การศึกษาเรื่อง การใช้วิธีการบำบัดรักษาและอบรมแก้ไขฟื้นฟูจิตใจแทนการใช้เรือนจำ ต่อผู้กระทำผิดฐานยาเสพติด เพื่อให้ทราบทัศนคติ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับมาตรการดังกล่าวของผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่าผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วยมิใช่อาชญากรการลงโทษจำคุกแก่ผู้ติดยาเสพติด (โดยเฉพาะผู้ติดยาเสพติดครั้งแรก) เป็นการลงโทษที่ทารุณจิตใจและรุนแรงเกินไป เพราะเขาเหล่านั้นไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดหรือเป็นอาชญากรโดยสันดาน ผู้ติดยาส่วนใหญ่เป็นผู้มีจิตใจอ่อนแอหวั่นไหวไปกับสิ่งแวดล้อม หรือมีจิตบกพร่อง ดังนั้นจึงไม่ควรส่งเขาไปบำบัดรักษาในเรือนจำหรือทัณฑสถาน เพราะจะทำให้เสียอนาคต เสียประวัติ ถูกตราหน้าและมีปมด้อยตลอดชีวิต

5. สุชาดา นิลมาก⁽³²⁾ ได้ทำการวิจัยเรื่องชุมชนบำบัด เรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึง ปรัชญา หลักการ วิธีการ กระบวนการดำเนินงานของชุมชนบำบัดของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงการประยุกต์ปรัชญาการลงโทษเพื่อแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำผิดใช้ในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดว่าสามารถเลิกเสพยาเสพติดเป็นการถาวร เน้นการเยียวยารักษาจิตใจโดยสร้างชุมชนขึ้นมาใหม่ โดยศึกษาใน 3 หน่วยงาน คือ ศูนย์เกิดใหม่ จังหวัดราชบุรี ศูนย์ประสานงานองค์การภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติด สถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดกระการ ผลการศึกษาพบว่า ประชากรมีความเห็นว่าชุมชนบำบัดเป็นวิธีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่ได้ผล แต่ผู้เสพยาส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการบำบัดรักษา เพราะสังคมไม่ยอมรับ แม้จะรักษาหายแล้ว

6. วิชดา จันทอง⁽³³⁾ ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนบำบัดในงานราชทัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง แนวคิด หลักการ วิธีการ ชุมชนบำบัด ที่นำมาใช้ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด และต้องการศึกษาถึงชุมชนบำบัดในงานราชทัณฑ์ไทย และชุมชนบำบัดของต่างประเทศ ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนบำบัดในกรมราชทัณฑ์ซึ่งการศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ผลการศึกษาพบว่า

6.1 ผู้ต้องขังในศูนย์ชุมชนบำบัดกาญจนาภิเษกเป็นหญิงทั้งหมด ประชากรมีช่วงอายุในระหว่าง 21 – 30 ปี ยาเสพติดที่มีการเสพยาที่สุด คือ ยาบ้า สาเหตุในการเสพยาเนื่องจากอยากลองเสพยาเพื่อนชวน และมีปัญหาชีวิต ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะเลียนแบบพฤติกรรมการเสพยาจากคนใกล้ชิด

6.2 ผู้ต้องขังในศูนย์ชุมชนบำบัดกาญจนาภิเษกมีความเห็นว่า ชุมชนบำบัดช่วยให้เลิกยาเสพติดได้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

6.3 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานชุมชนบำบัดในเรือนจำและทัณฑสถาน คือ ขาดแคลนงบประมาณ ขาดแคลนบุคลากรที่เสียสละและทำงานอย่างจริงจัง และขาดการยอมรับจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังไม่สมัครใจเข้ารับการฟื้นฟู และขาดแคลนสถานที่เนื่องจาก ผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ประวัติทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี

ทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง เปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์ที่จะบำบัดรักษา
อบรมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังหญิงที่ต้องโทษเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมให้โทษ ซึ่งแต่เดิมถูกคุมขังปะปน
รวมกันอยู่กับผู้ต้องขังคดีประเภทอื่นๆ และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ควบคุมบำบัดรักษาแยกเป็นเอกเทศ

ตั้งอยู่ เลขที่ 38 หมู่ 1 ถนนเลียบคลองห้า ตำบลคลองห้า อำเภอคลองหลวง จังหวัด
ปทุมธานี พื้นที่ทั้งหมด 52 ไร่ 3 งาน โดยแบ่งเป็น พื้นที่ภายใน จำนวน 9 ไร่ 3 งาน และพื้นที่
ภายนอก จำนวน 43 ไร่ ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 40 กิโลเมตร และอยู่ห่างจาก
จังหวัดปทุมธานี ประมาณ 25 กิโลเมตร

มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขังหญิงเด็ดขาด คดีอาชญากรรมให้โทษ กำหนดโทษไม่เกิน
10 ปี มีทั้งผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมในการเสพและจำหน่าย ซึ่งแยกขังไว้ต่างหากจากกัน ให้การ
บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขัง ดำเนินการด้านการอบรม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไข
พฤติกรรมและให้การฝึกวิชาชีพ การใช้แรงงาน ตลอดจนจัดสวัสดิการให้การสงเคราะห์ และ
สวัสดิการสุขภาพอนามัยผู้ต้องขัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research Design)

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยเก็บข้อมูลแบบย้อนหลัง (Retrospective Descriptive Study)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

ประชากรเป้าหมาย (Target Population)

ข้อมูลของทันตสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (Study Population)

ข้อมูลของทันตสถานบำบัดพิเศษหญิง จ.ปทุมธานี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 ถึง 30 กันยายน 2549

ตัวอย่าง (Sample)

ข้อมูลทันตสถานบำบัดพิเศษหญิง ชัยบุรี จ.ปทุมธานี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 ถึง 30 กันยายน 2549 โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

2. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

กำหนดระยะเวลาของการวิเคราะห์ต้นทุน ในปีงบประมาณ 2549 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2548 ถึง 30 กันยายน 2549

3. การสังเกต และการวัด

ตัวแปรในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 Direct cost ได้แก่ Labor cost, Material cost และ Capital cost

3.1.2 Variable cost ได้แก่ ค่าใช้จ่ายกิจกรรม/โครงการต่างๆ เพื่อผู้ต้องขัง

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 ต้นทุนต่อคน,ต่อวันต้องโทษ และต่อรายกิจกรรม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบฟอร์มเก็บข้อมูลต้นทุนใช้แบบฟอร์มของ ผศ.พญ.บุรณี กาญจนฉวีชัย ได้ศึกษาวินิจฉัยเรื่องต้นทุนในการบำบัดผู้ติดยาเสพติด ได้แก่

4.1 แบบเก็บข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน

4.2 แบบเก็บข้อมูลพื้นที่ที่ใช้ในการดูแลผู้ต้องขังคดียาเสพติด

- 4.3 แบบเก็บข้อมูลค่าแรงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ต้องขังคดียาเสพติดโดยตรง
- 4.4 แบบเก็บข้อมูลจำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติด ปีงบประมาณ 2549
- 4.5 แบบเก็บข้อมูลค่าวัสดุ
- 4.6 แบบเก็บข้อมูลค่าสาธารณูปโภคและค่าจ้างเหมาจ่ายอื่นๆ
- 4.7 แบบเก็บข้อมูลค่าลงทุน (ครุภัณฑ์ติดตั้งถาวร) ปีงบประมาณ 2549
- 4.8 แบบเก็บข้อมูลค่าลงทุน (ค่าก่อสร้างตึกที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ต้องขังคดียาเสพติด)
- 4.9 แบบเก็บข้อมูลกิจกรรมพิเศษต่างๆ

5. การรวบรวมข้อมูล (Data collection)

5.1 ชั้นเตรียมการ มีดังต่อไปนี้

5.1.1 ศึกษาระเบียบวิธีวิจัย ทบทวนวรรณกรรม และวางแผนการเก็บข้อมูล โดยศึกษาจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารราชการ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

5.1.2 เสนอโครงร่างวิจัย

5.1.3 เตรียมแบบเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย

5.1.4 ขออนุญาตผู้อำนวยการทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 ชั้นดำเนินการ

5.2.1 ส่งแบบเก็บข้อมูลให้กับฝ่ายชุมชนบำบัด และฝ่ายบริหารทั่วไป ในการบันทึกข้อมูล ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

ชนิดของข้อมูล	แบบเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูล
Labor costs		
1. เงินเดือนและค่าครองชีพ	LC1	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
2. เงินประจำตำแหน่ง	LC1	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
3. ค่าอยู่เวร	LC1	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
4. ค่าสวัสดิการ (ค่ารักษาพยาบาล, ค่าเล่าเรียนบุตร)	LC1	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
5. ค่าเลี้ยงภย	LC1	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
Material cost		
1. วัสดุสำนักงาน	MC1	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
2. สาธารณูปโภค - ค่าโทรศัพท์ - ค่าน้ำประปา - ค่าไฟฟ้า - ค่าไปรษณีย์	MC2	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
Capital cost		
1. ครุภัณฑ์สำนักงาน	CC1	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
2. ครุภัณฑ์อาคารสถานที่	CC2	ฝ่ายบริหารทั่วไป ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี
Variable service cost		
1. ค่าใช้จ่ายโครงการพิเศษ หรือ กิจกรรมต่างๆของผู้ต้องขัง	VSC1	- ฝ่ายชุมชนบำบัด ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี

5.2.2 รายละเอียดต้นทุนแต่ละประเภท

1.) ต้นทุนค่าแรง (Labor cost) หมายถึง รายจ่ายที่จ่ายให้บุคลากร เป็นค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เงินเดือน ค่าครองชีพ เงินประจำตำแหน่ง ค่าอยู่เวร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเลี้ยงภรรยา ฯลฯ การศึกษาครั้งนี้ จะคำนวณค่าแรงบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามค่าใช้จ่ายจริง ของทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี

2.) ต้นทุนค่าวัสดุ (Material cost) หมายถึง มูลค่าวัสดุสิ้นเปลืองทุกประเภทที่แต่ละหน่วยงานต้นทุนเบิกจากหน่วยจ่ายหลักมาใช้ ได้แก่ วัสดุสำนักงาน ค่าสาธารณูปโภค ค่าซ่อมบำรุงต่างๆ ค่าเบ็ดเตล็ด เป็นต้น

3.) ต้นทุนค่าลงทุน (Capital cost) หมายถึง ต้นทุนค่าเสื่อมราคาประจำปีของครุภัณฑ์ และอาคารสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ ครุภัณฑ์ทั้งหมดที่ใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด เช่น โต๊ะ, ตู้, ชั้นวางของ, คอมพิวเตอร์, รถยนต์, โทรศัพท์ ฯลฯ กรณีที่ใช้นานเกิน 10 ปี ให้มีมูลค่าเหลือ 1 บาท ส่วนอาคารสิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด กรณีตึกที่มีอายุการก่อสร้าง 20 ปีขึ้นไป ไม่ต้องหามูลค่าการก่อสร้างตึก ให้มีมูลค่าเหลือ 1 บาท

- ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคาร ใช้วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีทางเศรษฐศาสตร์ (Annual Economic Cost) ได้จากการนำมูลค่าทดแทน (Replacement Value) ของอาคารในการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยปรับจากราคาซื้อ ณ เวลานั้น บวก 10 % ได้เป็นมูลค่าทดแทนของราคาปัจจุบัน (Current Value) และคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยนำมูลค่าทดแทนไปหารด้วย Annualization factor ซึ่งกำหนดอัตราลด 4 % ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปี 1 ปี ในปี 2549 และกำหนดอายุอาคาร 20 ปี

- ต้นทุนค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์ ใช้วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำปีทางเศรษฐศาสตร์ (Annual Economic Cost) ได้จากการนำมูลค่าทดแทน (Replacement Value) ของอาคารในการคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยปรับจากราคาซื้อ ณ เวลานั้น บวก 10 % ได้เป็นมูลค่าทดแทนของราคาปัจจุบัน (Current Value) และคำนวณค่าเสื่อมราคาต่อปี โดยนำมูลค่าทดแทนไปหารด้วย Annualization factor ซึ่งกำหนดอัตราลด 4 % ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปี 1 ปี ในปี 2549 และกำหนดอายุครุภัณฑ์ 10 ปี

4.) ต้นทุนทางอ้อม (Indirect cost) หมายถึง ต้นทุนทั่วไป ที่ไม่สามารถระบุได้ ชัดเจนว่าเป็นของกิจกรรมใด หรือโครงการใดโดยตรง เป็นค่าบริหารจัดการที่ใช้ในการดูแลผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด สำหรับการศึกษาวิจัยนี้ไม่มีต้นทุนทางอ้อม เนื่องจากศึกษาเฉพาะต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง ซึ่งเป็นผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดทั้งหมด ทั้งนี้ไม่รวมต้นทุนระดับกรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานอื่นๆ

5.) Variable service cost ได้แก่ ค่าใช้จ่ายกิจกรรม หรือโครงการต่างๆ ที่จัดให้ผู้ต้องขัง

5.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

5.4 นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณ และวิเคราะห์ต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การประมวลผลข้อมูล ด้วยเครื่องมือคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel 2000

6.1 ต้นทุนรวมโดยตรง (Total Direct Cost) มาจากผลรวมของ Labor cost , Capital Cost และ Material cost ของหน่วยงาน

6.2 ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine Service Cost) มาจากผลรวมของ Total Direct Cost และ ต้นทุนรวมทางอ้อม

6.3 ต้นทุนค่าบริการผันแปร (Variable Service Cost) มาจากผลรวมของค่าใช้จ่ายในกิจกรรม ในโครงการต่างๆที่จัดให้แก่ผู้ต้องขัง

6.4 ต้นทุนรวมทางอ้อม (Indirect Cost) ต้นทุนทั่วไปที่ไม่สามารถระบุได้ ชัดเจนว่าเป็นของกิจกรรมใด หรือโครงการใดโดยตรง เป็นค่าบริการจัดการที่ใช้ในการดูแลผู้ต้องขังคดีอาเสพติด สำหรับการศึกษาวินิจฉัยนี้ไม่มีต้นทุนทางอ้อม เนื่องจากศึกษาเฉพาะต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ซึ่งเป็นผู้ต้องขังคดีอาเสพติดทั้งหมด ทั้งนี้ไม่รวมต้นทุนระดับกรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานอื่นๆ

6.5 ต้นทุนรวมทั้งหมด (Full Cost) คัดจากผลรวมของ Routine Service Cost และ Variable Service Cost

6.6 ต้นทุนต่อคน

$$= \frac{\text{Full Cost ของหน่วยงาน}}{\text{จำนวนผู้ต้องขังหญิงทั้งหมดในทัณฑสถาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549}}$$

6.7 ต้นทุนต่อวันต้องโทษ

$$= \frac{\text{Full cost ของหน่วยงาน}}{\text{จำนวนวันต้องโทษ}}$$

6.8 ต้นทุนต่อหน่วยแยกตามรายกิจกรรม

6.8.1 การคำนวณต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine service cost) ของกิจกรรม ประกอบด้วย ค่าแรง ค่าเสื่อมราคาอาคาร ค่าสาธารณูปโภค ค่าครุภัณฑ์ โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

- ต้นทุนค่าแรงรายกิจกรรม

$$= \frac{\text{ค่าแรงเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในปีงบประมาณ 2549} \times \text{จำนวนชั่วโมงที่จัดกิจกรรม}}{\text{จำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติงานทั้งหมดในปีงบประมาณ 2549}}$$

- ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคารรายกิจกรรม

$$= \frac{\text{ค่าเสื่อมราคาอาคารที่จัดกิจกรรม} \times \text{จำนวนชั่วโมงที่จัดกิจกรรม}}{\text{จำนวนชั่วโมงที่ใช้งานอาคารนี้ทั้งหมดในปีงบประมาณ 2549}}$$

- ต้นทุนค่าสาธารณูปโภครายกิจกรรม

$$= \frac{(\text{ค่าสาธารณูปโภคทั้งหน่วยงาน} \times \text{พื้นที่จัดกิจกรรม}) \times \text{สัดส่วนเวลาที่จัดกิจกรรม}}{\text{พื้นที่ทั้งหมดของหน่วยงาน}}$$

- ต้นทุนค่าครุภัณฑ์รายกิจกรรม

$$= \frac{(\text{ค่าครุภัณฑ์ทั้งหน่วยงาน} \times \text{จำนวนผู้ต้องขังที่ร่วมกิจกรรม}) \times \text{สัดส่วนเวลาที่จัดกิจกรรม}}{\text{จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ในปีงบประมาณ 2549}}$$

6.8.2 การหาต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรม

นำต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine service cost) มาบวกกับ ค่า Variable service cost และนำมาหารจำนวนผู้ต้องขังที่เข้าโครงการ/กิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังต่อคน ต้นทุนต่อวัน ต่อไทย และต้นทุนต่อรายกิจกรรม ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
1. จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549	1,667 คน
2. คดี ยาเสพติดให้โทษ	1,667 คน
3. กำหนดโทษ	ไม่เกิน 10 ปี
4. จำนวนวันต้องขังของผู้ต้องขังในปีงบประมาณ พ.ศ.2549	461,063 วัน
5. จำนวนวันต้องขังเฉลี่ยต่อคน	276.58 วัน
6. จำนวนเวลาที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการดูแลผู้ติดยาเสพติด	168 ชั่วโมง/สัปดาห์
7. จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง	57 คน
8. จำนวนผู้ต้องขังที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงสามารถรองรับได้จริง	815 คน

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ต้องขังและทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.รัษฎบุรี จ.ปทุมธานี ในปีงบประมาณ พ.ศ.2549 พบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงทั้งหมด 1,667 คน ถูกจำคุกในคดียาเสพติดทั้งหมด กำหนดโทษไม่เกิน 10 ปี มีจำนวนวันต้องขังทั้งปี เท่ากับ 461,063 วัน คิดเป็นจำนวนวันต้องขังเฉลี่ย เท่ากับ 276.58 วัน ต่อคน จำนวนเวลาที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการดูแลผู้ต้องขัง เท่ากับ 168 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 24 ชั่วโมงต่อวัน สำหรับทัณฑสถานแห่งนี้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั้งหมด 57 คน และทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงแห่งนี้สามารถรองรับผู้ต้องขังได้จริงเท่ากับ 815 คน

ส่วนที่ 2 รายละเอียดต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.รัษฎบุรี จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.2549

1. ต้นทุนทางตรง (Total Direct Cost) ประกอบด้วย

1.1 ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost) ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.รัษฎบุรี จ.ปทุมธานี

ตารางที่ 4.2 แสดงต้นทุนค่าแรงของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 คิดเป็นร้อยละ แยกตามลักษณะเจ้าหน้าที่

ค่าแรงเจ้าหน้าที่	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
ค่าแรงของข้าราชการ	11,297,964	93.98
ค่าแรงลูกจ้างชั่วคราว	462,225	3.84
ค่าแรงลูกจ้างประจำ	261,859	2.18
รวม	12,022,048	100

จาก

ตารางที่ 4.2 พบว่า ต้นทุนค่าแรงของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.รัษฎบุรี จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 เท่ากับ 12,022,048 บาท ค่าแรงส่วนใหญ่เป็นค่าแรงของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง เท่ากับ 11,297,964 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.98 รองลงมา เป็นค่าแรงของลูกจ้างชั่วคราว เท่ากับ 462,225 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.84 และค่าแรงลูกจ้างประจำ เป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุด เท่ากับ 261,859 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.18

1.2 ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost) ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.รัษฎบุรี จ.ปทุมธานี

ตารางที่ 4.3 แสดงต้นทุนค่าวัสดุของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี

ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 คิดเป็นร้อยละ

ค่าวัสดุ	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
ค่าสาธารณูปโภค	3,056,779.89	64.44
ค่าเบ็ดเตล็ด	1,407,064.97	29.66
ค่าวัสดุสำนักงาน	280,000	5.9
รวม	4,743,844.86	100

จากตารางที่ 4.3 ต้นทุนค่าวัสดุของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณพ.ศ.2549 เท่ากับ 4,743,844.86 บาท ประกอบด้วย ค่าสาธารณูปโภค มีจำนวนมากที่สุด เท่ากับ 3,056,779.89 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.44 รองลงมาเป็นค่าเบ็ดเตล็ด เท่ากับ 1,407,064.97 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.66 และค่าวัสดุสำนักงาน มีจำนวนน้อยที่สุดเท่ากับ 280,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.9

1.3 ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost) ของสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี

ตารางที่ 4.4 แสดงต้นทุนค่าลงทุนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี

ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 คิดเป็นร้อยละ

ค่าลงทุน	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
ค่าเสื่อมราคา ครุภัณฑ์สำนักงาน	4,292,151.16	54.86
ค่าเสื่อมราคาอาคาร	3,531,608.70	45.14
รวม	7,823,759.86	100

จากตารางที่ 4.4 ต้นทุนค่าลงทุนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 เท่ากับ 7,823,759.86 บาท ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์สำนักงาน มีจำนวนมากที่สุด เท่ากับ 4,292,151.16 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.86 รองลงมาเป็น ค่าเสื่อมราคาอาคาร จำนวน 3,531,608.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.14

สรุป ต้นทุนทางตรง (Total Direct Cost) ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี

ตารางที่ 4.5 แสดงต้นทุนทางตรงและองค์ประกอบของต้นทุน คิดเป็นร้อยละ

องค์ประกอบต้นทุน	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
ต้นทุนค่าแรง (Labor Cost)	12,022,048	48.89
ต้นทุนค่าวัสดุ (Material Cost)	4,743,844.86	19.29
ต้นทุนค่าลงทุน (Capital Cost)	7,823,759.86	31.82
รวม	24,589,653	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่าต้นทุนทางตรงของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี ในปีงบประมาณ พ.ศ.2549 มีค่าเท่ากับ 24,589,653 บาท ประกอบด้วยต้นทุนค่าแรง มีจำนวนมากที่สุด 12,022,048 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.89 รองลงมาเป็นต้นทุนค่าลงทุน จำนวน 7,823,759.86 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.82 และต้นทุนค่าวัสดุ มีจำนวนน้อยที่สุด เท่ากับ 4,743,844.86 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.29

2. ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine Service Cost)

ตารางที่ 4.6 ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine Service Cost) ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.2549

ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน	จำนวน (บาท)
ต้นทุนทางตรง (Total Direct Cost)	24,589,653
ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost)	0
รวม	24,589,653

จากตารางที่ 4.6 ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine Service Cost) ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 เท่ากับ 24,589,653 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนทางตรงทั้งหมด จำนวน 24,589,653 บาท และต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) เท่ากับ 0 บาท จากการศึกษาี้ ไม่มี ต้นทุนทางอ้อม เนื่องจากศึกษาเฉพาะต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ซึ่งเป็นผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมทั้งหมด ทั้งนี้ไม่รวมต้นทุนระดับกรมราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานอื่นๆ

3. ต้นทุนค่าบริการผันแปร (Variable Service Cost)

ตารางที่ 4.7 ต้นทุนค่าบริการผันแปร (Variable Service Cost) ของทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ชัยบุรี จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 จำแนกเป็นรายการกิจกรรม

ชื่อโครงการ/กิจกรรม	ค่าใช้จ่าย (บาท)	จำนวนชั่วโมง ที่ทำกิจกรรม	จำนวนผู้ต้องขัง ที่เข้าโครงการ
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร	25,000	120	75
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม	20,000	80	75
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่	15,000	72	60
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	6,000	128	100
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	6,000	96	100
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	1,500	8	400
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	50,000	16	191
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด	50,000	8	80
โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน	5,000	8	600
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดสมาชิกชุมชนบำบัด	10,000	16	160
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	18,000	25	90
รวมค่าใช้จ่าย	206,500	577	1,931

จากตารางที่ 4.7 ต้นทุนค่าบริการผันแปรของทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง เท่ากับ 206,500 บาท ประกอบด้วย 11 โครงการ จำนวนชั่วโมงรวมทั้งหมดในการทำกิจกรรม เท่ากับ 577 ชั่วโมง มีจำนวนผู้ต้องขังที่เข้าโครงการ 1,931 คน แสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขัง 1 คน สามารถเข้าร่วมได้หลายโครงการ

4. ต้นทุนรวม (Full cost)

ตารางที่ 4.8 องค์ประกอบของต้นทุนรวมของหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ

องค์ประกอบของต้นทุนรวม	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน	24,589,653	99.17
ต้นทุนค่าบริการผันแปร	206,500	0.83
รวม	24,796,153	100

จากตารางที่ 4.8 ต้นทุนรวม (Full cost) ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง มีค่าเท่ากับ 24,796,153 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine service cost) มีค่าเท่ากับ 24,589,653 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.17 และต้นทุนค่าบริการผันแปร มีค่าเท่ากับ 206,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.83 จะเห็นได้ว่าต้นทุนรวมของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง มีสัดส่วนของต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine service cost) มากที่สุด อาจเนื่องมาจากค่าบริการพื้นฐาน เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการบริหารจัดการสิ่งจำเป็นพื้นฐานของเรือนจำในการดูแลผู้ต้องขัง เช่น ค่าแรงเจ้าหน้าที่ ค่าเสื่อมราคาอาคารสถานที่ และครุภัณฑ์ รวมถึงค่าวัสดุต่างๆ

5. ต้นทุนต่อหน่วย (Unit cost)

5.1 ต้นทุนต่อคน และต่อวันต้องโทษ ในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง

ตารางที่ 4.9 ต้นทุนต่อคนต่อปี และต่อวันต้องโทษ ในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง

ต้นทุนต่อหน่วย	ผลผลิต	ต้นทุนทั้งหมด Full cost (บาท)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท)
ต้นทุนต่อคน	1,667 คน	24,796,153	14,874.72
ต้นทุนต่อวันต้องโทษ	461,063 วัน	24,796,153	53.78

ตารางที่ 4.9 ต้นทุนต่อคนในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง เท่ากับ 14,874.72 บาท คำนวณโดยนำต้นทุนทั้งหมดหารด้วยปริมาณผลผลิต คือ จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดในปีงบประมาณ 2549 จำนวน 1,667 คน ส่วนต้นทุนต่อวันต้องโทษ เท่ากับ 53.78 บาท คำนวณจากการนำต้นทุนทั้งหมด หารด้วย จำนวนวันต้องขังรวมตลอดทั้งปีงบประมาณ 2549 เท่ากับ 461,063 วัน จะได้ต้นทุนต่อหน่วยดังตาราง

5.2 ต้นทุนต่อรายการกิจกรรม

5.2.1 ค่าแรงเจ้าหน้าที่ตามรายการกิจกรรม

ตารางที่ 4.10 ต้นทุนค่าแรงรายการกิจกรรม ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ประจำปีงบประมาณ 2549

กิจกรรม	ค่าแรง เจ้าหน้าที่	ชั่วโมง การ ปฏิบัติงาน	ชั่วโมงที่ ทำกิจกรรม	สัดส่วน เวลาที่ จัดกิจกรรม	ค่าแรงราย กิจกรรม
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร	1,281,600	12,624	120	0.0095	12,182.51
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม	1,281,600	12,624	80	0.0063	8,121.67
โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่	1,281,600	12,624	72	0.0057	7,309.51
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	1,281,600	12,624	128	0.0101	12,994.68
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	1,281,600	12,624	96	0.0076	9,746.01
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	1,281,600	12,624	8	0.0006	812.17
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	1,281,600	12,624	16	0.0013	1,624.33
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังชายเสพติด	1,281,600	12,624	8	0.0006	812.17
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด	1,281,600	12,624	16	0.0013	1,624.33
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	1,281,600	12,624	25	0.0020	2,538.02
โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน	1,281,600	12,624	8	0.0006	812.17
รวม					58,577.57

จากตารางที่ 4.10 แสดงต้นทุนค่าแรงตามรายการกิจกรรม คำนวณจากการนำจำนวนชั่วโมงที่ใช้จัดกิจกรรม(C) หารด้วยชั่วโมงการปฏิบัติงานตลอดทั้งปีงบประมาณ 2549 ของเจ้าหน้าที่ที่จัดกิจกรรม (B) จะได้สัดส่วนจำนวนเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม(D) จากนั้นนำสัดส่วนมาคูณกับค่าแรงทั้งหมด ในปีงบประมาณ 2549 ของเจ้าหน้าที่ที่จัดกิจกรรม (A) ผลที่ได้จะเท่ากับค่าแรงของเจ้าหน้าที่ในแต่ละกิจกรรม (E)

วิธีการคำนวณ

1. $C \div B = D$
2. $A \times D = E$

E = ค่าแรงเจ้าหน้าที่ต่อรายการกิจกรรม

5.2.2 ค่าเสื่อมราคาอาคารเฉพาะที่จัดกิจกรรม

ตารางที่ 4.11 ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคารรายกิจกรรม

ค่าเสื่อมราคาอาคาร	ค่าเสื่อม ราคา อาคาร (A)	ชั่วโมง ที่ทำ กิจกรรม (B)	เวลาที่ใช้ พื้นที่ ทั้งปี (ชม.) (C)	ค่าเสื่อมราคา อาคาร/ราย กิจกรรม (D)
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร	290,218.04	120	8,760	3,975.59
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม	290,218.04	80	8,760	2,650.39
โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่	290,218.04	72	8,760	2,385.35
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	290,218.04	128	8,760	4,240.63
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	290,218.04	96	8,760	3,180.47
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	290,218.04	8	8,760	265.04
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	290,218.04	16	8,760	530.08
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด	290,218.04	8	8,760	265.04
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด	290,218.04	16	8,760	530.08
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	290,218.04	25	8,760	828.25
โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน	290,218.04	8	8,760	265.04
รวม				19,115.96

จากตารางที่ 4.11 แสดงต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคารรายกิจกรรม คำนวณจากการนำค่าเสื่อมราคาอาคารที่จัดกิจกรรม (A) คูณด้วยชั่วโมงที่ใช้จัดกิจกรรม(B) หารด้วยจำนวนชั่วโมงที่ใช้พื้นที่นี้ ตลอดปีงบประมาณ 2549 (C) จะได้ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคารตามรายกิจกรรม (D)

วิธีการคำนวณ

$$D = \frac{(A) \times (B)}{(C)}$$

5.2.3 ต้นทุนค่าครุภัณฑ์ต่อรายกิจกรรม

ตารางที่ 4.12 ต้นทุนค่าครุภัณฑ์ต่อรายกิจกรรม

กิจกรรม	ค่าครุภัณฑ์ ทั้งหมด หน่วยงาน (A)	จำนวน ผู้ต้องขัง ทั้งหมด (B)	จำนวน ผู้ต้องขัง ราย กิจกรรม (C)	สัดส่วน ชั่วโมง ที่ทำ กิจกรรม (D)	ค่า ครุภัณฑ์ ต่อราย กิจกรรม (E)
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการ ห้องอาหาร	4,292,151.16	1,667	75	0.0411	7,935.95
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ฟ้าและปีกเลื่อน	4,292,151.16	1,667	75	0.0274	5,290.64
โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่	4,292,151.16	1,667	60	0.0247	3,809.26
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	4,292,151.16	1,667	100	0.0438	11,286.69
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	4,292,151.16	1,667	100	0.0329	8,465.02
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	4,292,151.16	1,667	400	0.0027	2,821.67
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	4,292,151.16	1,667	191	0.0055	2,694.70
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขัง ยาเสพติด	4,292,151.16	1,667	80	0.0027	564.33
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิก ชุมชนบำบัด	4,292,151.16	1,667	160	0.0055	2,257.34
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	4,292,151.16	1,667	90	0.0085	1,983.99
โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน	4,292,151.16	1,667	600	0.0027	4,232.51
รวม					51,342.09

จากตารางที่ 4.12 แสดงต้นทุนค่าครุภัณฑ์รายกิจกรรม คำนวณจากการนำค่าครุภัณฑ์ทั้งหมด
หน่วยงาน (A) คูณด้วยจำนวนผู้ต้องขังที่เข้าร่วมกิจกรรม (C) และหารด้วยจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดใน
ปีงบประมาณ 2549 (B) และคูณด้วยสัดส่วนชั่วโมงที่ทำกิจกรรม (D) จะได้เท่ากับค่าครุภัณฑ์ต่อราย
กิจกรรม (E)

วิธีการคำนวณ

$$E = \frac{A \times C}{B} \times D$$

B

5.2.4 ต้นทุนค่าสาธารณูปโภครายกิจกรรม

ตารางที่ 4.13 ต้นทุนค่าสาธารณูปโภครายกิจกรรม

กิจกรรม	ค่า สาธารณูปโภค ทั้งหมด	พื้นที่ทั้ง หน่วยงาน	พื้นที่ที่ ทำ กิจกรรม	สัดส่วน ชั่วโมง ที่ทำ กิจกรรม	ค่า สาธารณูปโภค รายกิจกรรม
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการ ห้องอาหาร	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0137	133.05
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0091	88.70
โครงการอบรมวิชาชีพการทำแปเปอริมาเซ่	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0082	79.83
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0146	141.92
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0110	106.44
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0009	8.87
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0018	17.74
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขัง ยาเสพติด	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0009	8.87
โครงการเชื่อมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชน บำบัด	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0018	17.74
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0029	27.72
โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน	3,056,779.89	84,000	266.9	0.0009	8.87
รวม					639.74

จากตารางที่ 4.13 แสดงต้นทุนค่าสาธารณูปโภครายกิจกรรม คำนวณจากการนำค่าสาธารณูปโภคทั้งหมด (A) คูณด้วยพื้นที่ที่ทำกิจกรรม (C) หารด้วยพื้นที่ทั้งหมด (B) และคูณด้วยสัดส่วนชั่วโมงที่ทำกิจกรรม (D) จะได้ต้นทุนค่าสาธารณูปโภครายกิจกรรม (E)

วิธีการคำนวณ

$$E = \frac{(A) \times (C)}{(B)} \times (D)$$

(B)

ตารางที่ 4.14 แสดงองค์ประกอบของค่าบริการพื้นฐาน (Routine service cost) ของกิจกรรมต่างๆ

กิจกรรม	ค่าแรง เจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)	ค่าเสื่อม ราคาอาคาร (ร้อยละ)	ค่าครุภัณฑ์ (ร้อยละ)	ค่าสาธารณ- ูปโภค (ร้อยละ)	ค่า Routine service cost (ร้อยละ)
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร	12,182.51 (20.80)	3,975.60 (20.80)	7,935.95 (15.46)	133.05 (20.80)	24,227.11 (18.68)
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม	8,121.67 (13.86)	2,650.40 (13.86)	5,290.64 (10.30)	88.70 (13.86)	16,151.41 (12.46)
โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่	7,309.51 (12.48)	2,385.40 (12.48)	3,809.26 (7.42)	79.83 (12.48)	13,583.99 (10.48)
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	12,994.68 (22.18)	4,240.60 (22.18)	11,286.69 (21.98)	141.92 (22.18)	28,663.88 (22.10)
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	9,746.01 (16.64)	3,180.50 (16.64)	8,465.02 (16.49)	106.44 (16.64)	21,497.96 (16.58)
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	812.17 (1.39)	265.04 (1.39)	2,821.67 (5.50)	8.87 (1.39)	3,907.75 (3.01)
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	1,624.33 (2.77)	530.08 (2.77)	2,694.70 (5.25)	17.74 (2.77)	4,866.85 (3.75)
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด	812.17 (1.39)	265.04 (1.39)	564.33 (1.10)	8.87 (1.39)	1,650.41 (1.27)
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด	1,624.33 (2.77)	265.04 (1.39)	2,257.34 (4.40)	17.74 (2.77)	4,164.45 (3.21)
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	2,538.02 (4.33)	530.08 (2.77)	1,983.99 (3.86)	27.72 (4.33)	5,079.81 (3.92)
โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน	812.17 (1.39)	828.25 (4.33)	4,232.51 (8.24)	8.87 (1.39)	5,881.80 (4.54)
รวม	58,577.57 (100)	19,116.03 (100)	51,342.09 (100)	639.74 (100)	129,675.43 (100)

จากตารางที่ 4.14 แสดงต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine service cost) แต่ละกิจกรรมซึ่งคำนวณจากการนำ ค่าแรงเจ้าหน้าที่รายกิจกรรม ค่าเสื่อมราคาอาคารรายกิจกรรม ค่าสาธารณูปโภค รายกิจกรรม ค่าครุภัณฑ์รายกิจกรรม มาหาผลรวมจะได้เป็นต้นทุนค่าบริการพื้นฐานรายกิจกรรม ประกอบด้วย โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5 มีต้นทุนค่าบริการพื้นฐานมาก

ที่สุด เท่ากับ 28,663.88 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.10 โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร เท่ากับ 24,227.11 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.68 โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6 เท่ากับ 21,497.96 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.58 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม เท่ากับ 16,151.41 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.46 โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่ เท่ากับ 13,583.99 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.48 โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เท่ากับ 5,079.81 บาทคิดเป็นร้อยละ 3.92 โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ เท่ากับ 4,866.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.75 โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด เท่ากับ 4,164.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.21 โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณีมี เท่ากับ 3,907.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.01 โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด มีต้นทุนค่าบริการพื้นฐานน้อยที่สุด เท่ากับ 1,650.41 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.27

ตารางที่ 4.15 แสดงต้นทุนรวมรายกิจกรรมของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
ปีงบประมาณ 2549

กิจกรรม	ค่า Routine service cost เพื่อกิจกรรม	variable cost เพื่อ กิจกรรม		ต้นทุนรวม Full cost
		ค่าวัสดุ	ค่าวิทยากร	
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร	24,227.11	18,000	7,000	49,227.11
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม	16,151.41	20,000	-	36,151.41
โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่	13,583.99	10,000	5,000	28,583.99
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	28,663.88	4,000	2,000	34,663.88
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	21,497.96	4,000	2,000	27,497.96
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	3,907.75	1,000	500	5,407.75
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	4,866.85	2,000	48,000	54,866.85
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด	1,650.41	35,000	15,000	51,650.41
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด	4,164.45	10,000	-	14,164.45
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	5,079.81	6,000	12,000	23,079.81
โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน	5,881.80	5,000	-	10,881.80
รวม	129,675.42	115,000	91,500	336,175.42

จากตารางที่ 4.15 แสดงต้นทุนรวม รายกิจกรรม ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ประจำปีงบประมาณ 2549 ประกอบด้วย โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ มีต้นทุนรวมมากที่สุด เท่ากับ 54,866.85 บาท รองลงมาได้แก่ โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด 51,650.41

บาท โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร 49,227.11 บาท โครงการฝึกอบรมวิชาชีพ
 พันธุ์ผ้าและปักเลื่อม 36,151.41 บาท โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่ 28,583.99 บาท
 โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5 34,663.88 บาท โครงการพัฒนาความรู้
 ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6 27,497.96 บาท โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย 23,079.81
 บาท โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด 14,164.45 บาท โครงการชุมชนบำบัด
 ลัญจกรูปแบบผสมผสาน 10,881.80 บาท และโครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณีนีมีต้นทุนรวม น้อย
 ที่สุด เท่ากับ 5,407.75 บาท

ตารางที่ 4.16 แสดงต้นทุนรวมรายกิจกรรม และต้นทุนต่อหน่วย

กิจกรรม	ต้นทุนรวม รายกิจกรรม (บาท)	จำนวนผู้ต้องขัง ที่เข้าโครงการ (คน)	ต้นทุนราย กิจกรรม บาท/คน
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร	49,227.11	75	656.36
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพันธุ์ผ้าและปักเลื่อม	36,151.41	75	482.02
โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่	28,583.99	60	476.40
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	34,663.88	100	346.64
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	27,497.96	100	274.98
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	5,407.75	400	13.52
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	54,866.85	191	287.26
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด	51,650.41	80	645.63
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด	14,164.45	160	88.53
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	23,079.81	90	256.44
โครงการชุมชนบำบัดลัญจกรูปแบบผสมผสาน	10,881.80	600	18.14

จากตารางที่ 4.16 แสดงต้นทุนต่อหน่วยตามรายกิจกรรมของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ใน
 ปีงบประมาณ 2549 ประกอบด้วย โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร มีต้นทุนต่อ
 หน่วยมากที่สุด เท่ากับ 656.36 บาท ต่อคน รองลงมา ได้แก่ โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขัง
 ยาเสพติด เท่ากับ 645.63 บาท ต่อคน โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพันธุ์ผ้าและปักเลื่อม เท่ากับ 482.02
 บาท ต่อคน โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่ เท่ากับ 476.40 บาท ต่อคน โครงการพัฒนา
 ความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5 เท่ากับ 346.64 บาท ต่อคน โครงการออกกำลังกายสร้าง
 เสริมสุขภาพ เท่ากับ 287.26 บาท ต่อคน โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6

เท่ากับ 274.98 บาท ต่อคน โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เท่ากับ 256.44 บาท ต่อคน
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด เท่ากับ 88.53 บาท ต่อคน โครงการชุมชน
บำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน เท่ากับ 18.14 บาท ต่อคน และโครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีผู้มี
ต้นทุนต่อหน่วยน้อยที่สุด เท่ากับ 13.52 บาท ต่อคน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ผลสรุป ต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549

ตารางที่ 4.17 แสดงผลสรุปต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี
จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.2549

ต้นทุน	จำนวน (บาท)/ปี
ต้นทุนทางตรง (Total Direct Cost)	24,589,653
ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine Service Cost)	24,589,653
ต้นทุนค่าบริการแปรผัน (Variable Service Cost)	206,500
ต้นทุนรวม (Full Cost)	24,796,153
ต้นทุนต่อคน	14,874.72
ต้นทุนต่อวันต้องโทษ	53.78

ตารางที่ 4.18 แสดงผลสรุปต้นทุนต่อหน่วยรายกิจกรรม ในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังในทัณฑสถาน
บำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.2549

กิจกรรม	ต้นทุนรายกิจกรรม (บาท/คน)
โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร	656.36
โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม	482.02
โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่	476.40
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5	346.64
โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6	274.98
โครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีณี	13.52
โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ	287.26
โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด	645.63
โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด	88.53
โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	256.44
โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน	18.14

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาค้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี เป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง (Retrospective Study) ของปีงบประมาณ 2549 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2548 ถึง 30 กันยายน 2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นทุนต่อคน ค้นทุนต่อวันต้องโทษ ในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติด และค้นทุนต่อรายกิจกรรม ซึ่ง กิจกรรมต่างๆในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง เกิดขึ้นเพื่อให้การบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดทั้งสิ้น การศึกษานี้ได้ศึกษาในทัศนะของผู้ให้บริการ (Provider view point) โดยไม่ได้คำนึงถึง ค้นทุนทางสังคม เช่น การเกิดอาชญากรรม การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของประชาชน การสูญเสียงบประมาณในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด การสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง เท่ากับ 1,667 คน ถูกจำคุกในคดียาเสพติดทั้งหมด กำหนดโทษไม่เกิน 10 ปี มีจำนวนวันต้องขังตลอดทั้งปี เท่ากับ 461,063 วัน มีวันต้องขังเฉลี่ย 276.58 วัน จำนวนเวลาในการดูแลผู้ต้องขัง เท่ากับ 168 ชั่วโมง / สัปดาห์ หรือ 24 ชั่วโมงต่อวัน สำหรับทัณฑสถานแห่งนี้มีจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 57 คน และทัณฑสถานแห่งนี้สามารถรองรับ ผู้ต้องขังได้จริงเท่ากับ 815 คน

ผลการวิจัย

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง มีต้นทุนรวมทั้งหมด 24,796,153 บาท ต่อปี โดยมีต้นทุนทางตรงเท่ากับ 24,589,653 บาท ประกอบด้วยค่าแรงเท่ากับ 12,022,048 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.89 ค่าลงทุน เท่ากับ 7,823,759.86 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.82 และ ค่าวัสดุ เท่ากับ 4,743,844.86 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.29 ต้นทุนค่าบริการพื้นฐาน (Routine service cost) เท่ากับ 24,589,653 บาท ต่อปี และ ต้นทุนค่าบริการผันแปร (Variable service cost) เท่ากับ 206,500 บาท ต่อปี และผลสรุปของค้นทุนต่อหน่วยบริการมีดังนี้ ต้นทุนในการบำบัดรักษาผู้ต้องขังคดียาเสพติดของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง เท่ากับ 14,874.72 บาท ต่อคน หรือ 53.78 บาท ต่อวันต้องโทษ ค้นทุนต่อรายกิจกรรม ได้แก่ โครงการฝึกวิชาชีพด้านการปฏิบัติการห้องอาหาร มีต้นทุนต่อหน่วยมากที่สุด เท่ากับ 656.36 บาท ต่อคน รองลงมาได้แก่ โครงการร้องเพลงประสานเสียงผู้ต้องขังยาเสพติด เท่ากับ 645.63 บาท ต่อคน โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพื้นที่ผ้าและปักเลื่อม เท่ากับ 482.02 บาท ต่อคน โครงการอบรมวิชาชีพการทำเปเปอร์มาเช่ เท่ากับ 476.40 บาท ต่อคน โครงการพัฒนาความรู้

ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 5 เท่ากับ 346.64 บาท ต่อคน โครงการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพ เท่ากับ 287.26 บาท ต่อคน โครงการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษแก่ผู้ต้องขัง รุ่นที่ 6 เท่ากับ 274.98 บาท ต่อคน โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เท่ากับ 256.44 บาท ต่อคน โครงการเยี่ยมญาติใกล้ชิดผู้ต้องขังสมาชิกชุมชนบำบัด เท่ากับ 88.53 บาท ต่อคน โครงการชุมชนบำบัดสัญจรรูปแบบผสมผสาน เท่ากับ 18.14 บาท ต่อคน และโครงการปฏิบัติธรรมพรหมจารีมีต้นทุนต่อหน่วยน้อยที่สุด เท่ากับ 13.52 บาท ต่อคน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ต้นทุนต่อหน่วย

จากผลการศึกษาต้นทุนในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ปีงบประมาณ 2549 เท่ากับ 14,874.72 บาท ต่อคน (จำนวนผู้ต้องขัง 1,667 ราย) และ 53.78 บาท ต่อวันต้องโทษ (วันต้องโทษเฉลี่ย 276.58 วัน) เปรียบเทียบกับการวิจัยของวิภาวดี แสงเพชร และคณะ⁽²⁰⁾ ได้ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการ สถาบันราชกุมารภักดิ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ในปีงบประมาณ 2547 พบว่า มีผู้ป่วยในยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู จำนวน 1,657 ราย มีต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วยในบำบัดฟื้นฟู เท่ากับ 25,990 บาท/ราย (เฉลี่ย 53 วัน) หรือเฉลี่ย 494 บาท/วันนอน และในปีงบประมาณ 2548 วิภาวดี แสงเพชร และคณะ⁽²¹⁾ ได้ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการ ของสถาบันราชกุมารภักดิ์ ผลการศึกษาพบว่า มีผู้ป่วยในเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 1,511 ราย ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการผู้ป่วยในบำบัดฟื้นฟู เท่ากับ 29,457 บาท/ราย จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้ป่วยในที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดในสถาบันราชกุมารภักดิ์ ในปีงบประมาณ 2547 และ 2548 มีจำนวนที่ใกล้เคียงกับจำนวนผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ส่วนวันนอนของผู้ป่วยในที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดในสถาบันราชกุมารภักดิ์ นั้นมีจำนวนวันนอนเฉลี่ยน้อยกว่าวันต้องขังเฉลี่ยของผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงมาก แต่ต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ในปีงบประมาณ 2549 ยังมีต้นทุนที่ต่ำกว่าของสถาบันราชกุมารภักดิ์ ซึ่งมีภารกิจในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในระบบสมัครใจรักษา สำหรับเหตุผลหลักที่ต้นทุนต่อหน่วยการบำบัดฟื้นฟูของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงต่ำกว่าของสถาบันราชกุมารภักดิ์สามารถพิจารณา ได้ดังนี้ องค์ประกอบต้นทุนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง จำนวน 12,022,048 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.89 ต้นทุนค่าลงทุน จำนวน 7,823,759.86 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.82 และต้นทุนค่าวัสดุ จำนวน 4,743,844.86 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.29 และองค์ประกอบต้นทุนของสถาบันราชกุมารภักดิ์ ปีงบประมาณ 2547⁽²⁰⁾

ประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง จำนวน 89,598,587.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.25 ค่าวัสดุ จำนวน 66,894,251.56 คิดเป็นร้อยละ 42.75 และไม่ได้คิดค่าเสื่อมราคาอาคารจะเห็นได้ว่าทั้งทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และสถาบันัญญารักษ์ต่างก็มีสัดส่วนค่าแรงมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาต้นทุนค่าแรงที่สถาบันัญญารักษ์ต้องจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่นั้นมากกว่าของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง กล่าวคือ ในปีงบประมาณ 2547 สถาบันัญญารักษ์มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 538 คน⁽²⁰⁾ มีผู้ป่วยยาเสพติดที่เข้ารับบริการทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกเท่ากับ 4,446 คน⁽³⁴⁾ คิดเป็นอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ 1 คนต่อผู้ป่วย 8 คน ในขณะที่ปีงบประมาณ 2549 ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 57 คน จำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่ต้องดูแล เท่ากับ 1,667 คน คิดเป็นอัตราส่วน เจ้าหน้าที่ 1 คน ต่อผู้ต้องขัง 29 คน จะเห็นได้ว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงมีน้อยมาก ในขณะที่สถาบันัญญารักษ์มีอัตรากำลังที่มากกว่าจึงต้องมีค่าใช้จ่ายค่าแรงที่สูงกว่า ซึ่งมีผลให้ต้นทุนของัญญารักษ์จึงมากกว่าของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกษา สิงห์วีรธรรม⁽³⁵⁾ ศึกษาต้นทุนการให้บริการส่งเสริมสุขภาพตามชุดสิทธิประโยชน์หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ชุดสิทธิประโยชน์การตรวจคัดกรองธาลัสซีเมีย มีมีขยฐานต้นทุนทางตรงในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป (มีขยฐาน 140.08) สูงกว่า โรงพยาบาลชุมชน (มีขยฐาน 72.21) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.04$) อาจเนื่องมาจากจำนวนบุคลากรของชุดสิทธิประโยชน์ที่ 2 ของโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป มีจำนวนมาก ทำให้ค่าแรงสูง เมื่อเทียบกับโรงพยาบาลชุมชนที่มีจำนวนบุคลากรน้อยกว่า ดังนั้นค่าแรงจึงต่างกันมาก นอกจากนี้ประเสริฐ เมฆมณี⁽³⁶⁾ ได้กล่าวถึงอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลผู้ต้องขังตามหลักการราชทัณฑ์สากลว่า ให้เจ้าหน้าที่ 1 คน รับผิดชอบในการควบคุมดูแลผู้ต้องขังได้อย่างมาก ไม่ควรเกิน 5 คน และในหลายประเทศได้กำหนดอัตราเจ้าหน้าที่ควบคุมระหว่าง 1 ต่อ 4 เช่น ในสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และอังกฤษ หรือในสิงคโปร์ และประเทศมาเลเซีย มีอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ 1 คน ต่อผู้ต้องขัง 3 คนเท่านั้น จะเห็นได้ว่าอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานสากล ซึ่งกรมราชทัณฑ์ควรพิจารณาเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับปริมาณผู้ต้องขังด้วย หากเจ้าหน้าที่มีปริมาณน้อยกว่าผู้ต้องขังมากอาจทำให้การควบคุมดูแลผู้ต้องขังไม่ทั่วถึง ขาดประสิทธิภาพ ดังที่ประวิทย์ สุขพูล⁽⁶⁾ ได้ศึกษาการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยวิธีชุมชนบำบัดในเรือนจำกลางขอนแก่น พบว่าประสบปัญหาเจ้าหน้าที่มีน้อย แต่ผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีมาก ทำให้การดูแล และให้คำปรึกษาแนะนำไม่ทั่วถึง

นอกจากต้นทุนค่าแรงแล้ว ต้นทุนที่มีอัตราส่วนรองลงมา ได้แก่ ต้นทุนค่าลงทุน ประกอบด้วย ต้นทุนค่าครุภัณฑ์สำนักงาน คิดเป็นร้อยละ 54.86 ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 45.14 จะเห็นได้ว่าทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงมีต้นทุนค่าครุภัณฑ์สำนักงานมากกว่าค่าเสื่อมราคาอาคาร อาจเป็นเพราะว่าในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงมีโรงงานฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง เช่น โรงงานเย็บผ้า การฝึกวิชาชีพเกษตรกรรม เป็นต้น ทำให้มีต้นทุนค่าครุภัณฑ์

สำนักงานที่สูง ประกอบกับครุภัณฑ์เหล่านี้ส่วนใหญ่ยังมีอายุการใช้งานยังไม่ถึง 10 ปี เพราะหากอายุครบ 10 ปีให้คงมูลค่าไว้ที่ 1 บาท และไม่คิดค่าเสื่อมราคา ส่วนค่าเสื่อมราคาอาคารสถานที่ที่มีอัตราส่วนน้อยกว่า ค่าครุภัณฑ์สำนักงาน เนื่องจากทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง ก่อตั้งเมื่อมี พ.ศ. 2522 ระยะเวลาที่ทัศนสถานนี้เปิดใช้ เท่ากับ 26 ปี ทำให้อาคารจำนวนหลายอาคารมีอายุการใช้งานเกิน 20 ปี จึงคง มูลค่าไว้ที่ 1 บาท และไม่คิดค่าเสื่อมราคา จึงทำให้ต้นทุนค่าลงทุนมีสัดส่วนสูงรองจากต้นทุนค่าแรง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยส่วนใหญ่ที่มักพบว่าต้นทุนค่าลงทุนจะมีอัตราที่ต่ำที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มโรงพยาบาล เช่น ภิรมย์ กมลรัตนกุล และคณะ⁽⁸⁾ ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนการให้บริการผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พบว่าผู้ป่วยในมีค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน เท่ากับ 20:67:13 เสาวลักษณ์ ช่างสมบูรณ์⁽¹⁷⁾ ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์ฝึกวิชาชีพบางพูน โรงพยาบาลราชานุกูล มีต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนในสัดส่วน 4.97 : 1.05 : 1 และพัชรภรณ์ มาลีเวช⁽⁵⁾ ศึกษาต้นทุนต่อหน่วยสำหรับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมแบบผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โครงสร้างต้นทุนค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน เท่ากับ 15.6 : 2.2 : 1 เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงพยาบาลของรัฐบาลส่วนใหญ่เปิดบริการมาเป็นเวลาหลายสิบปี ทำให้ครุภัณฑ์สำนักงานมีอายุการใช้งานเกิน 5-10 ปี จึงคงมูลค่าไว้ที่ 1 บาท ไม่คิดค่าเสื่อมราคา และอาคารสถานที่ที่มีอายุการใช้งานเกิน 20 ปี ให้คงราคาไว้ที่ 1 บาท และไม่คิดค่าเสื่อมราคา ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนค่าลงทุนในโรงพยาบาลส่วนใหญ่ต่ำที่สุด ยกเว้นการศึกษาของ ดาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์ และคณะ⁽³⁷⁾ ศึกษาต้นทุนต่อหน่วยของโรคอารมณ์แปรปรวนในหอผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลรามธิบดี พบว่าสัดส่วนค่าลงทุนมีค่ามากที่สุด เนื่องจากเพิ่งเปิดบริการไม่นาน จึงมีต้นทุนค่าลงทุนสูง อย่างไรก็ตามในการศึกษาต้นทุนต่อหน่วยบริการ ของ สถาบันธัญญารักษ์ ไม่ได้คิดต้นทุนค่าเสื่อมราคา ซึ่งหากนำมาคิดด้วยอาจทำให้ต้นทุนต่อหน่วยของสถาบันธัญญารักษ์เพิ่มสูงขึ้นไปอีกเมื่อเทียบกับทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง ส่วนต้นทุนค่าวัสดุของทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิงมีอัตราส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.29 ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ โรงพยาบาลต่างๆ ที่มักมีค่าวัสดุมากที่สุด หรือรองลงมาจากค่าแรง เช่น วิภาวดี แสงเพชร และคณะ^(20,21) ได้ ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการ สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ในปีงบประมาณ 2547 มีสัดส่วนต้นทุนค่าแรงและค่าวัสดุเป็น 53 : 43 และปีงบประมาณ 2548 64 : 36 ภิรมย์ กมลรัตนกุล และคณะ⁽⁸⁾ ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนการให้บริการผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พบว่าผู้ป่วยในมีค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน เท่ากับ 20:67:13 เสาวลักษณ์ ช่างสมบูรณ์⁽¹⁷⁾ ศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์ฝึกวิชาชีพบางพูน โรงพยาบาลราชานุกูล มีต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนในสัดส่วน 4.97 : 1.05 : 1 อาจเป็นเพราะในโรงพยาบาลต่างๆ ต้องใช้วัสดุทางการแพทย์ ค่ายาเวชภัณฑ์ต่างๆ ที่มีราคา ค่อนข้างสูง

2. ต้นทุนต่อรายกิจกรรม

ต้นทุนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ในปีงบประมาณ 2549 ตามรายกิจกรรม จำนวน 11 กิจกรรม ในที่นี้ขอวิเคราะห์เฉพาะโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยซึ่งเป็นโครงการที่กรมราชทัณฑ์มีนโยบายให้เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ต้องจัดให้แก่ ผู้ต้องขังทุกคนก่อนปล่อยตัว 6 เดือน ส่วนโครงการอื่นๆ จะแตกต่างกันไป แต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถาน จัดขึ้นตามนโยบายแต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถาน จากผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนรวมของโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเท่ากับ 23,079.81 บาท ประกอบด้วยต้นทุนค่าบริการพื้นฐานเท่ากับ 5,079.81 บาท ต้นทุนค่าบริการผันแปร จำนวน 18,000 บาท และมีต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 256.44 บาท ต่อคน เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่กรมราชทัณฑ์จัดสรรให้แก่เรือนจำ/ทัณฑสถาน สำหรับทำโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ในปีงบประมาณ 2548 – 2550 เฉลี่ย 9,000 บาท ต่อ 1 เรือนจำ/ทัณฑสถาน ทั่วประเทศ โดยไม่ได้คำนึงถึงปริมาณผู้ต้องขังที่มีความแตกต่างกันในแต่ละขนาดของเรือนจำ/ทัณฑสถาน จะเห็นได้ว่างบประมาณที่กรมราชทัณฑ์จัดสรรให้แก่เรือนจำ/ทัณฑสถานนั้น ยังไม่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่แท้จริง ซึ่งจากการผลการศึกษาพบว่า การจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ไม่เพียงแต่มีต้นทุนค่าวัสดุ และค่าตอบแทนวิทยากรเท่านั้น แต่ยังคงมีต้นทุนแฝงที่ต้องคำนึงถึงด้วยในการจัดสรรงบประมาณนั้นคือ ต้นทุนค่าแรงของเจ้าหน้าที่ที่จัดโครงการนี้ ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอาคารสถานที่ ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค ต้นทุนค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์สำหรับจัดโครงการ ซึ่งหากงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ อาจทำให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครบถ้วนตามแผนงานที่กำหนด อาจมีผลต่อประสิทธิภาพการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังได้ ซึ่ง ประวิทย์ สุขพูล⁽⁶⁾ ได้ศึกษาการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยวิธีชุมชนบำบัด ในเรือนจำกลางขอนแก่น พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานด้านงบประมาณ คือ มีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอจึงทำให้งานชุมชนบำบัดขาดอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ทำให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควร และวิดา จันทอง⁽³⁵⁾ ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนบำบัดในงานราชทัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานชุมชนบำบัดในเรือนจำและทัณฑสถาน คือ ขาดแคลนงบประมาณ

อย่างไรก็ตามการศึกษาวิจัยครั้งนี้ข้อมูลที่ได้ไม่ครบถ้วน ข้อมูลบางอย่างไม่มีในเอกสาร ทำให้ต้นทุนที่คำนวณได้อาจต่ำกว่าความเป็นจริง และยังเป็นการศึกษาต้นทุนในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติดของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงเพียงแห่งเดียว ผลการศึกษาที่ได้ อาจไม่สามารถนำไปอ้างอิงเรือนจำ/ทัณฑสถานอื่น ที่มีขนาด ประเภท กลุ่มเป้าหมายที่ต่างกัน ได้ ซึ่งอาจมีผลทำให้ต้นทุนต่างกัน ผู้ที่จะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นของการจัดสรรงบประมาณ

ให้แก่เรือนจำ/ทัณฑสถานอาจต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเรือนจำ/ทัณฑสถานแต่ละประเภทด้วย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเรือนจำ/ทัณฑสถานประเภทอื่นๆด้วยเพื่อเปรียบเทียบกัน

ปัญหาอุปสรรคในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง ทำให้ข้อมูลบางส่วนไม่สามารถหาได้จากเอกสารที่มีอยู่ ทำให้ข้อมูลที่รวบรวมได้ จึงเป็นข้อมูลในภาพรวมทั้งหน่วยงาน เช่น ข้อมูลค่าแรง ค่าวัสดุ ค่าลงทุน ซึ่งไม่สามารถแยกเป็นของแต่ละหน่วยกิจกรรมได้

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิเคราะห์ต้นทุน ควรวิเคราะห์โครงสร้างหน่วยงาน และระบบงาน เช่น ทัณฑสถาน บำบัดพิเศษหญิงทุกกิจกรรมในหน่วยงานแห่งนี้ต่างเพื่อผู้ต้องขังทั้งสิ้น จึงควรแบ่งเป็นกลุ่มหน่วยงานสนับสนุนที่มีกิจกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลัก เช่น ฝ่ายบริหารทั่วไป และกลุ่มหน่วยงานหลักที่ให้การบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยตรง เพื่อสามารถแสดงให้เห็นถึงการจัดสรรต้นทุนจากหน่วยงานสนับสนุนไปสู่หน่วยงานหลักได้ ทำให้เห็นการใช้ทรัพยากรแต่ละหน่วยงานได้ชัดเจนขึ้น

2. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลต้นทุนอย่างเป็นระบบซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์ต้นทุนโดยอาจใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลแทนเก็บเป็นเอกสารซึ่งข้อมูลอาจสูญหายและเอกสารอาจถูกทำลายได้ง่าย

3. รัฐบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และกรมราชทัณฑ์ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้คนเหล่านี้ไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ เพราะหากคนเหล่านี้ไม่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูที่ดีพออาจวนกลับมากระทำผิดซ้ำทำให้กรมราชทัณฑ์ต้องสูญเสียงบประมาณในการบำบัดรักษาคนกลุ่มนี้ซ้ำๆรวมทั้งยังเป็นการลดต้นทุนทางสังคมด้วย

4. ควรพิจารณาจัดสรรอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ให้มีปริมาณที่เหมาะสมกับปริมาณผู้ต้องขัง เพื่อให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในด้านต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง และเจ้าหน้าที่จะได้ไม่ตรากตรำในการทำงานมากเกินไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาต้นทุนของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีขนาด หรืออยู่ในประเภทเดียวกัน เช่น กลุ่มเรือนจำกลาง กลุ่มเรือนจำจังหวัด กลุ่มทัณฑสถานหญิง เป็นต้น แล้วนำมาหาต้นทุนเฉลี่ยในกลุ่มเรือนจำประเภทเดียวกัน หรือนำมาเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้น แล้วนำมาพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ให้เรือนจำ/ทัณฑสถานประเภทต่างๆ

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาต้นทุน-ประสิทธิผลในเรือนจำ/ทัณฑสถานประเภทเดียวกัน เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิผลในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังหลังจากที่ได้มีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงแล้ว

3. ควรมีการศึกษาย้อนไปข้างหน้า (Retrospective Study) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง

4. ควรมีการศึกษาความคุ้มค่า เมื่อมีจำนวนผู้ต้องขังมากเกินไปเกินความจุของเรือนจำ เช่น ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงมีความจุผู้ต้องขังได้จำนวน 817 คน แต่มีจำนวนผู้ต้องขังจริง จำนวน 1,667 คน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาความแออัดของเรือนนอน เจ้าหน้าที่ทำงานหนักมากขึ้น การควบคุมดูแลผู้ต้องขังไม่ทั่วถึง เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการจำนวนผู้ต้องขังให้เหมาะสมกับความจุของอาคาร สถานที่

รายการอ้างอิง

- (1) ดวงมณี โกมารทัต.การบัญชีต้นทุน.พิมพ์ครั้งที่ 10.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2548
- (2) จรินทร์ เทศวานิช.การวิเคราะห์ต้นทุน.ใน:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,เศรษฐศาสตร์ประยุกต์เพื่อการจัดการ หน่วยที่ 1-7.นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,2533
- (3) จิรพัฒน์ เงามประเสริฐวงศ์.การวิเคราะห์ต้นทุนอุตสาหกรรมและการจัดทำงบประมาณ.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2549
- (4) สมคิด แก้วสนธิ และภิรมย์ กมลรัตนกุล.เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข : การวิเคราะห์และประเมินผลบริการสาธารณสุข.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2534
- (5) พัทธภรณ์ มาลีเวช. ต้นทุนต่อหน่วยสำหรับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมแบบผู้ป่วยนอก คลินิกโรคสมองเสื่อม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต,ภาควิชาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : 2549
- (6) คชนองยุทธ กาญจนกุล.การวัดผลและการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยในโครงการส่งเสริมการวิจัยและฝึกอบรม เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข.กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ประสานทางการแพทย์และสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข,2530
- (7) วลัยพร พัทธนฤมล ,กัญญา ดิษยาธิคม และวิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร.คู่มือการวิเคราะห์ต้นทุนโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป ,2544
- (8) อนุวัฒน์ สุขขุติกุล,อดิศวร์ หลายชูไทย,วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร และสุกัลยา คงสวัสดิ์.ความรู้เบื้องต้นในการวิเคราะห์ต้นทุนของสถานบริการสาธารณสุข.กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข,2539
- (9) ภิรมย์ กมลรัตนกุล,จิรุตน์ ศรีรัตนบัลล์ และ สุรรัตน์ งามเกียรติไพศาล.รายงานการวิจัยการวิเคราะห์ต้นทุนการให้บริการผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ สภาอากาศไทย,2544
- (10) กัญญา กาญจนบุรานนท์,คชนองยุทธ กาญจนกุล และพงษ์ศักดิ์ วิทยากร.งานการเงินและบัญชีโรงพยาบาล.ใน : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,การบริหารโรงพยาบาล 2 หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533
- (11) ภิรมย์ กมลรัตนกุล.การศึกษาต้นทุนสถานพยาบาลและการควบคุมต้นทุน.ในวารสารประกอบการอบรมหลักสูตรการบริหารงานบริหารสาธารณสุขและโรงพยาบาล (พฤศจิกายน 2542)
- (12) Berman H.J.,Weeks L.E. and Kukla S.F. The Financial Management of Hospital.Ann Arbor Michigan : Health Administration Press,1976

- (13) วชิรา เสวตนันท์ .การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดในรูปแบบชุมชนบำบัดของกรมราชทัณฑ์.พิมพ์ครั้งที่ 1.นนทบุรี:เทพประทานการพิมพ์,(มปป).
- (14) ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์,ธีรรัช ก้นตามระ และวิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร.ต้นทุนดำเนินการของสถานเอนามัย ในจังหวัดสมุทรสาคร ปีงบประมาณ 2542.วารสารวิชาการสาธารณสุข (2544) : 5-23
- (15) วีระศักดิ์ พุทธาศรี,วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร,สุวรรณ มูเก็ม และวงเดือน จินดาวัฒน์.ต้นทุนการตรวจหาเมเร็งเต้านมด้วยการถ่ายภาพรังสีเต้านม (แมมโมแกรม) ในประเทศไทย.วารสารวิชาการสาธารณสุข(2547) : 268-276
- (16) สุนีย์ ชลาภิรมย์,ปกรณ์ ศิริยา,ประนอม ผาสุกกาย,นวรรตน์ เพ็ชรเจริญ และชรินทร์ ลิมสนธิกุล.รายงานผลการวิจัย การศึกษาดั้ทุนต่อหน่วยการให้บริการโรงพยาบาลสมเด็จพระยา.กรุงเทพมหานคร: กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข,2535
- (17) เสาวลักษณ์ ช่างสมบูรณ์.การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน โรงพยาบาลราชานุกูล.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2544.
- (18) วิทวัส ลออคุณ.การวิเคราะห์ต้นทุนในการรักษาผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจแผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545.
- (19) สถาบันชัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.รายงานผลการอบรมวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Workshop).(ม.ป.ท),2546
- (20) วิภาวดี แสงเพชร,วิมล ลักขณาภิชนซัซ และสุภภัทร คงหอม.การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการ สถาบันชัญญารักษ์ ปีงบประมาณ 2547.(ม.ป.ท),2547
- (21) วิภาวดี แสงเพชร,วิมล ลักขณาภิชนซัซ และกัญญา ภูระหงษ์.การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยบริการ สถาบันชัญญารักษ์ ปีงบประมาณ 2548.(ม.ป.ท.),2548
- (22) Longshore D,Hawken A,Udara D andAnglin D.Evaluation of Substance Abuse and Crime Prevention Act:Cost Analysis Report.(Online).Los Angeles:UCLA Integrated Substance Abuse Programs,2006.Available from : <http://www.uclaisap.org/> (2006,June 3)
- (23) Gary Zarkin.Study Find Drug Treatment Is Cost – Effective Alternative to Prison.(Online), 2005 August .Available from : <http://www.rti.org/page.cfm> (2006,June 8)
- (24) The Substance Abuse and Mental Health Services Administration.The Cost of Alcohol and Drug Treatment. (Online),2005 August.Available from : <http://www.samhsa.gov> (2006,June 8)

- (25) Illinois Department of Correction .Cost Analysis.(Online),2003 June.Available from : http://www.idoc.state.il.us/subsections/reports/fact_sheets/FY2003.pdf (2006,December 11)
- (26) National Institute on Drug Abuse, National Institutes of health and U.S. Department of Health & Human Services.Treatment for Drug Abusers in the Criminal Justice System. (Online),2006 July.Available from : <http://www.drugabuse.gov> (2006,December 20)
- (27) McCollister KE,French MT,Inciardi JA,Martin SS and Hooper RM.Post – Release Substance Abuse Treatment for Criminal Offenders.Journal of Quantitative Criminology(Online), December 2003 .Available from: <http://www.rwjf.org/research/researchdetail.jsp> (2007,January 7)
- (28) Roger H. Peters and Robert May II .National Institute on Drug Abuse Monograph Series.(Online). National Institute on Drug Abuse, National Institutes of health and U.S. Department of Health & Human Services ,1992. Available from: <http://www.nida.nih.gov> (2007,January 7)
- (29) Douglas S. Lipton , Gregory P. Falkin , and Harry K. Wexler. National Institute on Drug Abuse Monograph Series.(Online).National Institute on Drug Abuse, National Institutes of health and U.S. Department of Health & Human Services,1992 Available from : <http://www.nida.nih.gov> (2007,January 14)
- (30) วราภรณ์ สยนาพันธ์.ปัจจัยการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2530
- (31) ประเทือง ธนียศ.การใช้วิธีการบำบัดรักษาและแก้ไขฟื้นฟูจิตใจแทนการใช้เรือนจำต่อผู้กระทำผิดฐานเสพยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ,2530
- (32) สุชาดา นิลมาก.ชุมชนบำบัด : การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2533
- (33) วิยดา จันทร์ทอง.ชุมชนบำบัดในงานราชทัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณี ทณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2542

- (34) สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. สถิติผู้ป่วยยาเสพติดทั้งหมดของสถาบันธัญญารักษ์ ปีงบประมาณ 2545 – 2549.(Online).งานสารสนเทศ สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข,2549 แหล่งที่มา :
[http://www.thanyarak.go.th/thai/index.php?option=com_content&task=view&id=413&Itemid=51\(2](http://www.thanyarak.go.th/thai/index.php?option=com_content&task=view&id=413&Itemid=51(2) พ.ศ. 2550)
- (35) นกษา สิงห์วีรธรรม. ต้นทุนการให้บริการส่งเสริมสุขภาพตามชุดสิทธิประโยชน์หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข.วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545.
- (36) ประเสริฐ เมฆมณี. หลักทัณฑ์วิทยา.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพมหานคร : บริษัทบพิตรการพิมพ์ จำกัด,2523
- (37) คาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์,รณชัย คงสกันธ์ และชัชวาล ศิลปกิจ. รายงานผลการวิจัยต้นทุนต่อหน่วยของโรครอรรถน์แปรปรวนในหอผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลรามาศิริ.2544,อ้างถึงในพัชรภรณ์ มาลีเวช.ต้นทุนต่อหน่วยสำหรับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม แบบผู้ป่วยนอก คลินิกโรคสมองเสื่อม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2549.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงรายการค่าวัสดุ ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงชัยบุรี

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

ลำดับที่	รายการ	ราคา
1	ค่าวัสดุสำนักงาน	204,700
2	ค่าวัสดุเครื่องแต่งกายผู้ต้องขังไปร้องเพลง	16,200
3	ค่าโทรศัพท์	46,463.99
4	ค่าน้ำประปา	1,796,264.14
5	ค่าไฟฟ้า	1,195,471.76
6	ค่าไปรษณีย์	18,580
	รวม	3,072,980

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ต้องขังคดียาเสพติด ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
ประจำปีงบประมาณ 2549

ลำดับที่	รายการ	จำนวนเงิน
1	ห้องประกอบอาหารร้านค้า	210,041
2	ห้องเยี่ยมญาติ	596,135
3	ค้ำมัดจำขวดน้ำอัดลม	6,600
4	ขยายเขตหม้อแปลง	308,950.97
5	ห้องควบคุมการอบรม(อยู่ที่เรือนนอน 3)	285,338
	รวม	1,407,065

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงจำนวนวันต้องขังของผู้ต้องขังในปีงบประมาณ 2549 แยกเป็นรายเดือน

เดือน	วันต้องขัง
ม.ค.	46,380
ก.พ.	42,864
มี.ค.	42,018
เม.ย.	40,568
พ.ค.	37,451
มิ.ย.	42,183
ก.ค.	40,337
ส.ค.	40,569
ก.ย.	35,755
ต.ค.	31,757
พ.ย.	29,700
ธ.ค.	31,481
รวม	461,063

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางแสดงรายการค่าเสื่อมราคาอาคาร ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ประจำปีงบประมาณ 2549

ลำดับที่	ชื่อตึก	มูลค่าการก่อสร้าง	เปิดใช้เมื่อ	หมายเหตุ	current value	annualization factor	ค่าเสื่อมราคา
1	เรือนนอน 3	3585512	2537	งบประมาณแผ่นดิน	3944063.2	13.59	290218.0427
2	เรือนนอนหญิง 2 ชั้น	ไม่ทราบราคา	2527	งบประมาณแผ่นดิน	0	13.59	1
3	เรือนนอนหญิง 2 ชั้น	ไม่ทราบราคา	2529	งบประมาณแผ่นดิน	0	13.59	1
4	เรือนนอนหญิง 2 ชั้น	3457000	2541	งบประมาณแผ่นดิน	3802700	13.59	279816.0412
5	เรือนพยาบาล	481000	2531	งบประมาณแผ่นดิน	529100	13.59	38933.039
6	บ้านพักข้าราชการ	153600	2527	งบประมาณแผ่นดิน	168960	13.59	1
7	บ้านพักข้าราชการ 32 หลัง	2560000	2527	งบประมาณแผ่นดิน	2816000	13.59	1
8	บ้านพักข้าราชการ 10 ห้อง	4021600	2542	งบประมาณแผ่นดิน	4423760	13.59	325515.8205
9	บ้านพักข้าราชการ	990000	2535	งบประมาณแผ่นดิน	1089000	13.59	80132.45033
10	อาคารทำการ 2 ชั้น	615600	2527	งบประมาณแผ่นดิน	677160	13.59	1
11	โรงเลี้ยงอาหารและอบรม	2000000	2535	งบประมาณแผ่นดิน	2200000	13.59	161883.738
12	อ่างอาบน้ำ	69440	2541	เงินร้านค้าสงเคราะห์	76384	13.59	5620.603385
13	พื้นที่รพทอ	88596	2543	เงินร้านค้าสงเคราะห์	97455.6	13.59	7171.125828
14	โรงเลี้ยงผู้ต้องขัง	883800	ไม่ทราบปี	เงินร้านค้าสงเคราะห์	972180	13.59	71536.42384
15	ซ่อมป้ายค่าน้ำ	42300	ไม่ทราบปี	เงินร้านค้าสงเคราะห์	46530	13.59	3423.84106

ลำดับที่	ชื่อตึก	มูลค่าการก่อสร้าง	เปิดใช้เมื่อ	หมายเหตุ	current value	annualization factor	ค่าเสื่อมราคา
16	ถนนคอนกรีต, ท่อระบายน้ำ	1742586	ไม่ทราบปี	เงินร้านค้าสงเคราะห์	1916844.6	13.59	141048.1678
17	ศาลพระภูมิ, เจ้าที่	20000	ไม่ทราบปี	เงินร้านค้าสงเคราะห์	22000	13.59	1618.83738
18	โรงจอดรถ	97500	ไม่ทราบปี	เงินร้านค้าสงเคราะห์	107250	13.59	7891.83223
19	ห้องน้ำบุคคลภายนอก	449400	ไม่ทราบปี	เงินร้านค้าสงเคราะห์	494340	13.59	36375.27594
20	พื้นเรื่อนอน 4	195140	2543	เงินร้านค้าสงเคราะห์	214654	13.59	15794.99632
21	กันสาดอลูมิเนียม	37000	2540	เงินร้านค้าสงเคราะห์	40700	13.59	2994.849154
22	กันสาดอลูมิเนียม	46000	2540	เงินร้านค้าสงเคราะห์	50600	13.59	3723.325975
23	อาคารฝึกอาชีพ	362624	2540	เงินร้านค้าสงเคราะห์	398886.4	13.59	29351.46431
24	อาคารฝึกอาชีพ	1892083	2538	เงินร้านค้าสงเคราะห์	2081291.3	13.59	153148.7344
25	โรงฝึกวิชาชีพ	1832030.2	2535	เงินร้านค้าสงเคราะห์	2015233.22	13.59	148287.9485
26	อาคารร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์	1947694	2544	เงินร้านค้าสงเคราะห์	2142463.4	13.59	157649.9926
27	โรงเก็บรถยนต์โครงไม้และโครงเหล็ก	329199.23	2535	เงินร้านค้าสงเคราะห์	362119.153	13.59	26646.00096
28	กำแพงสวนป่า	538863.26	2535	เงินร้านค้าสงเคราะห์	592749.586	13.59	43616.59941
29	เรือนเพาะชำกล้าไม้	150000	2535	เงินร้านค้าสงเคราะห์	165000	13.59	12141.28035
30	โรงเก็บพัสดุ	717330.6	2535	เงินร้านค้าสงเคราะห์	789063.66	13.59	58062.07947
31	โรงโซลีนค้ำ	407141.16	2535	เงินร้านค้าสงเคราะห์	447855.276	13.59	32954.76645
32	โรงเก็บสินค้า	294387.04	2535	เงินร้านค้าสงเคราะห์	323825.744	13.59	23828.23723

ลำดับที่	ชื่อตึก	มูลค่าการก่อสร้าง	เปิดใช้เมื่อ	หมายเหตุ	current value	annualization factor	ค่าเสื่อมราคา
33	อ่างอาบน้ำและส้วมผู้ต้องขัง 2 ชุด	1331820	2541	เงินร้านค้าสงเคราะห์	1465002	13.59	107800
34	ส้วมผู้ต้องขัง	72526.55	2542	เงินร้านค้าสงเคราะห์	79779.205	13.59	5870.434511
35	ส้วมผู้ต้องขัง	499361.5	2543	เงินร้านค้าสงเคราะห์	549297.65	13.59	40419.25313
36	อาคาร	9691690.66	ไม่ทราบปี	เงินทุนฝึควิชาชีพ	10660859.7	13.59	784463.556
37	สิ่งปลูกสร้าง	4571435.35	ไม่ทราบปี	เงินทุนฝึควิชาชีพ	5028578.89	13.59	370020.5213
38	ไฟฟ้าแรงสูงกำแพง 4 ด้าน	787261	2542	เงินนอกงบประมาณ	865987.1	13.59	63722.37675
	รวม	46,961,521.55			51,657,673.7		3,531,608.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงรายการค่าครุภัณฑ์ของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงชัยบุรี ประจำปีงบประมาณ 2549

ลำดับที่	รายการครุภัณฑ์	มูลค่ารวม	ปี พ.ศ. ที่เริ่มใช้	หมายเหตุ	current value	annualization factor	ค่าเสื่อมราคา
	ครุภัณฑ์ทั้งหมด	2,973,320	ไม่ทราบปี	เงินงบประมาณ	3,270,652	8.111	403236.5923
	บัญชีเครื่องมือ	7,258,124.41	ไม่ทราบปี	เงินร้านค้าสงเคราะห์	7,983,937	8.111	984334.4657
	แอร์	37,600	2541	(เงินนอกงบประมาณ)	41,360	8.111	5099.247935
	แอร์	39,200	2539	"-----"	43,120	8.111	5316.237209
	แอร์	39,200	2539	"-----"	43,120	8.111	5316.237209
	ตู้ล็อกเกอร์	489,995.80	2543	"-----"	538,995	8.111	66452.39551
	ตู้ล็อกเกอร์	279,600	2543	"-----"	307,560	8.111	37918.8756
	ทีวี 51 นิ้ว	414,000	2543	"-----"	455,400	8.111	56145.9746
	เครื่องซีร็อกซ์	94,000	2540	"-----"	103,400	8.111	12748.11984
	เครื่องปั้มน้ำบาดาล	89,131	2540	"-----"	98,044	8.111	12087.79435
	เครื่องสูบน้ำ	152,656.90	2543	"-----"	167,923	8.111	20703.06867
	ระบบไฟฉุกเฉิน	39,590	2544	"-----"	43,549	8.111	5369.128344
	เครื่องสูบน้ำ	53,500	2545	"-----"	58,850	8.111	7255.578844
	เครื่องซักผ้า	16,500	2543	"-----"	18,150	8.111	2237.701886

ลำดับที่	รายการครุภัณฑ์	มูลค่ารวม	ปี พ.ศ. ที่เริ่มใช้	หมายเหตุ	current value	annualization factor	ค่าเสื่อมราคา
	เครื่องซักผ้า	16,500	2543	"-----"	18,150	8.111	2237.701886
	เครื่องอบผ้า	224,000	2543	"-----"	246,400	8.111	30378.49834
	รถยนต์เก๋ง	625,000	2540	"-----"	687,500	8.111	84761.43509
	รถยนต์บรรทุกเล็ก	390300	2538	"-----"	429,330	8.111	52931.82098
	รถยนต์บรรทุก 6 ล้อ	708000	2543	"-----"	778,800	8.111	96017.75367
	รถยนต์น้ำหนักรบรรทุกไม่ต่ำกว่า 1 ตัน	490000	2544	"-----"	539,000	8.111	66452.96511
	รถยนต์น้ำหนักรบรรทุกไม่ต่ำกว่า 1 ตัน	490000	2544	"-----"	539,000	8.111	66452.96511
	จักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม 30 ตัว	480000	2542	"-----"	528,000	8.111	65096.78215
	จักรโพง 2 ตัว	59360	2542	"-----"	65,296	8.111	8050.302059
	จักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม 10 ตัว	154000	2544	"-----"	169,400	8.111	20885.21761
	จักรโพง 2 ตัว	53800	2544	"-----"	59,180	8.111	7296.264332
	เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และค่าติดตั้งระบบ	168999.99	2544	"-----"	185,900	8.111	22919.49069
	เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และค่าติดตั้งระบบ	219000	2540	"-----"	240,900	8.111	29700.40685
	ครุภัณฑ์สำนักงาน	1767490.23	ไม่ทราบปี	เงินทุนฝักวิชาชีพ(เงินนอกงบประมาณ)	1,944,239	8.111	239704.0134
	ยานพาหนะ, อุปกรณ์ขนส่ง	4880664.5	ไม่ทราบปี	"-----"	5,368,731	8.111	661907.4035
	ไฟฟ้าและวิทยุ	989435.97	ไม่ทราบปี	"-----"	1,088,380	8.111	134185.6204

ลำดับที่	รายการครุภัณฑ์	มูลค่ารวม	ปี พ.ศ. ที่เริ่มใช้	หมายเหตุ	current value	annualization factor	ค่าเสื่อมราคา
	อุปกรณ์เกษตร (เครื่องจักรกล)	499427.9	ไม่ทราบปี		549,371	8.111	67731.56084
	อุปกรณ์โรงงาน (เครื่องจักรกล)	4388422.5	ไม่ทราบปี		4,827,265	8.111	595150.3822
	ครุภัณฑ์โรงงาน (เครื่องมือ)	1994974.9	ไม่ทราบปี		2,194,472	8.111	270555.0968
	ครุภัณฑ์ก่อสร้าง (เครื่องมือ)	10500	ไม่ทราบปี		11,550	8.111	1423.992109
	คอมพิวเตอร์	422909.99	ไม่ทราบปี		465,201	8.111	57354.33226
	การศึกษา	170971.55	ไม่ทราบปี		188,069	8.111	23186.8703
	งานบ้านงานครัว	242655	ไม่ทราบปี		266,921	8.111	32908.45765
	ดนตรี	39390	ไม่ทราบปี		43,329	8.111	5342.004685
	กีฬา	18632	ไม่ทราบปี		20,495	8.111	2526.840094
	สวนป่า	167519	ไม่ทราบปี		184,271	8.111	22718.64135
	รวม	31,648,371.64			34,813,209		4,292,151.60

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบเก็บข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LC

แบบเก็บข้อมูลค่าแรงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย/ติดยาเสพติดโดยตรง

ปีงบประมาณ 2549

ลำดับ ที่	ตำแหน่ง	หน้าที่ / แผนก	เงินเดือน + ค่าครองชีพ	เงินประจำ ตำแหน่ง	ค่าล่วงเวลา (ค่าอยู่เวร)	ค่าสวัสดิการ (ค่ารักษา พยาบาล, ค่าเล่าเรียน บุตร)	เงินพิเศษ อื่นๆ (ค่าเสี่ยง ภัย)	เวลาที่ใช้ดูแลผู้ป่วย/ ติดยาเสพติด ในเวลาราชการ		เวลาที่ใช้ดูแล ผู้ป่วย/ติดยา เสพติด นอกเวลา ราชการ (ชม./เดือน)	หมาย เหตุ
								(ชม./ 5วัน)	%การทำงาน		

- เวลาราชการ 40 ชม./ 5 วัน

แบบเก็บข้อมูลจำนวนผู้เสพ ผู้ติด ผู้เสี้ยง ในระบบต้องโทษ
ปีงบประมาณ 2549

รหัสผู้ป่วย/ติดยาเสพติด	วันที่รับตัว	วันที่จำหน่าย	รูปแบบการรับบริการ (จำนวนวันนอน)	หมายเหตุ

- การนับจำนวนวันหรือจำนวนครั้ง ให้เริ่มนับเฉพาะในช่วงปีงบประมาณ 2549 (1 ตุลาคม 2548 – 30 กันยายน 2549) เท่านั้น

MC

แบบเก็บข้อมูลค่าวัสดุที่ใช้ในแผนก
ปีงบประมาณ 2549

ลำดับที่	แผนก/ หน่วยงาน	รายการวัสดุ	มูลค่ารวม (บาท)	หมายเหตุ

- ค่าวัสดุลงตามที่หน่วยงานเบิกใช้จริง (ไม่ใช่มูลค่าที่ตั้งงบประมาณ)
- ถ้าวัสดุไม่สามารถแยกแผนกได้ ให้ใส่ข้อมูลรวมของทั้งหน่วยงาน

แบบเก็บข้อมูลค่าลงทุน (ครุภัณฑ์ติดตั้งถาวร)

ปีงบประมาณ 2549

ลำดับที่	รายการครุภัณฑ์	จำนวน	มูลค่าต่อหน่วย (บาท)	มูลค่ารวม (บาท)	เริ่มใช้เมื่อ (ปี พ.ศ.)	หมายเหตุ

- ครุภัณฑ์ทั้งหมดที่ใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย/ติดตามเสพติด เช่น ครุภัณฑ์สำนักงาน (โต๊ะ, ตู้, ชั้นวางของ), เครื่องถ่ายเอกสาร, ตู้เย็น, โทรทัศน์ ฯลฯ
- กรณีใช้มานานเกิน 10 ปี กรุณาลงรายการด้วย แต่จะมีมูลค่าเหลือ 1 บาท
- ถ้าแยกแผนไม่ได้ ให้ใส่ข้อมูลรวมทั้งหน่วยงาน

แบบเก็บข้อมูลค่าลงทุน (ค่าก่อสร้างตึกที่เกี่ยวข้องกับการดูแลในระบบต้องโทษ)

ลำดับที่	ชื่อตึก	มูลค่าการก่อสร้าง ตึก (บาท)	เปิดใช้เมื่อ ปี พ.ศ.	พื้นที่ทั้งตึก (ตารางเมตร)	พื้นที่ที่ใช้ในการ ดูแลผู้ป่วย/ติด ยาเสพติด (ตารางเมตร)	แผนก/หน่วยงาน ย่อยที่ใช้ตึกร่วมกัน (อาจ > 1)	หมายเหตุ

- กรณีตึกมีอายุการก่อสร้าง 20 ปีขึ้นไป ไม่ต้องหามูลค่าการก่อสร้างตึก เพราะจะคิดมูลค่า 1 บาท

MC

แบบเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่เข้าพวกกับแบบเก็บข้อมูลข้างต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้เสพ ผู้ติด ผู้เสี่ยงในระบบต้องโทษ

ปีงบประมาณ 2549

ลำดับที่	แผนก	รายการ	มูลค่า (บาท)	หมายเหตุ

ถ้าแยกแผนกไม่ได้ ให้ใส่ข้อมูลรวมทั้งหน่วยงาน

แบบเก็บข้อมูลโครงการพิเศษเพื่อสนับสนุนผู้เสีย ผู้ติด ผู้เสี่ยง ในระบบต้องโทษ

ปีงบประมาณ 2549

แหล่งเงินที่ใช้ในโครงการ ภายนอก ภายใน แหล่งเงินทุน.....จำนวน.....

ชื่อโครงการ

เวลาที่ใช้ต่อครั้ง..... จำนวนครั้งที่ทำโครงการ.....

ครั้งที่	จำนวน (คน)	ค่าใช้จ่ายโครงการต่อครั้ง (กรอกตามค่าใช้จ่ายจริงหลังเบิกงบประมาณ)						ค่าใช้จ่ายแฝง				พื้นที่ที่ใช้ใน การจัด โครงการ/ครั้ง (ตารางเมตร)	
		ค่าวิทยากร (บาท)		ค่าเบี้ย เลี้ยง เจ้าหน้าที่ (บาท)	ค่าอาหาร (บาท)	ค่าที่พัก (บาท)	ค่าวัสดุ อุปกรณ์ (บาท)	ค่าอื่น ๆ (บาท) (ยานพาหนะ)	วิทยากร(ไม่ได้รับค่า วิทยากร)		เจ้าหน้าที่(ไม่ได้รับเบี้ย เลี้ยง)		
		ภายใน	ภายนอก						ภายใน (รหัส)	เวลาที่ใช้ (ชม./ครั้ง)	ภายใน (รหัส)		เวลาที่ใช้ (ชม./ครั้ง)

- จำนวน (คน) คือ จำนวนผู้เข้ารับบริการพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละครั้ง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจิราพร ตันติหาชัย เกิดวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522 ที่จังหวัดแพร่ สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรีสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) จากคณะสังคม สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2544 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนักสังคม สงเคราะห์ ระดับ 4 ปฏิบัติราชการกลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา สำนักวิจัยและพัฒนา ระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย